

- PRL: IDĄ ZMIANY W PARTII I RZĄDZIE, MOSKWA AKCEPTUJE RAKOWSKIEGO NA PREMIERA? • ŚWIAT: ŻYDZI MAJĄ IZRAEL, A CO Z PALESTYNĄ?
- KANADA: ESKIMOS OBRONI NAS LORNETKĄ, GIGANT WSTAJE ZE SNU
- PORADY: SZUKANIE PRACY, PODATKI, BIZNES

PISMO NIEZALEŻNE WYDAWANE PRZEZ GRAŻYNĘ I ZBIGNIEWA FARMUSÓW

ECHO TYGODNIK POLSKI

NO. 172 17 LUTEGO 1988 TORONTO PUBLISHED WEEKLY CENA \$1.25

Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

Czy Fundacja jest rzeczywiście niezależna?

Ogłoszone podczas wizyty Johna Whiteheada w Polsce powołanie do życia długo oczekiwanej Fundacji Rolniczej spowodowało, że w ambasadzie amerykańskiej w Warszawie złożono władzom PRL podziękowanie za umożliwienie startu Fundacji i to w warunkach zupełnej niezależności.

Tymczasem z tą niezależnością sprawa nie jest aż tak jasna. Fundacja ogłosiła, że będzie instytucją wspomagającą. Stwierdzenie to powtarza się we wszystkich oficjalnych oświadczeniach. Na łamach "Gromady

"Rolnika Polskiego", w jednym z wywiadów, jakiego udzieliła Maria Stolzman, sekretarz kościelnego Komitetu Rolniczego, a obecnie prezes Fundacji, czytamy, że z pomocy Fundacji będą mogły korzystać tylko te wsie, które same opracują plany budowy wodociągów, uzyskają oficjalne, państwowe kredyty i zadeklarują własną robociznę. Kiedy okaze się, że w realizacji tak przygotowanego planu przeszkadza brak gotówki, Fundacja pomoże. Jest to uzależnienie pomocy od kredytu państwowego, a tym samym o ograniczenie jej samodzielności.

Niemniej niepokojące jest, że choć od podpisania aktu powstania Fundacji przez Prymasa Polski upłynęły już cztery miesiące, a od sądowej rejestracji dwa, postanowienia statutu Fundacji nie są społeczeństwu znane. A byłby to eksperyment interesujący poznawczo dla całego narodu.

JAK NIE W PRL

WAŁĘSA ZAPRASZA REAGANA

Podsekretarz Stanu, John Whitehead spotkał się z generałem Wojciechem Jaruzelskim w środę, 3 lutego, w ostatnim dniu swojego pobytu w Polsce.

Po spotkaniu John Whitehead powiedział, że widzi postęp w Polsce zarówno w kwestii praw ludzkich, jak i w dziedzinie gospodarczej. Nowe kredyty dla Polski zależą jednak od bezpośrednich rozmów z Międzynarodowym Funduszem Walutowym. Po czym wezwał do uwolnienia przetrzymywanych jeszcze w zakładach karnych w Polsce polityków. John Whitehead omówił sprawę przyznania miliona dolarów Solidarności. Zaprosił też ministra Orzechowskiego do złożenia wizyty w Stanach Zjednoczonych.

Poprzedniego dnia osiem przedstawicieli "Solidarności", wśród nich Jacek Kuron, Tadeusz Mazowiecki i Bronisław Gerek wraz z Lechem Wałęsą spotkało się z podsekretarzem stanu USA. W kwestii tej władze PRL uczyniły niezwykle gest: umożliwić dwugodzinne spotkanie z przedstawicielami "Solidarności", przełożono planowane wcześniej spotkanie z wicepremierem Sadowskim. Podczas rozmów Lech Wałęsa zaproponował, by w drodze do Moskwy zatrzymał się w Warszawie przybyć do USA Ronald Reagan. W późniejszej konferencji prasowej rzecznik Urban powiedział, że, co prawda, nie było to ujęte w oficjalnym protokole wizyty, ani nie poruszone w oficjalnych rozmowach, ale że Warszawa powita "każdego prezydenta USA".

WŁADZA GOTOWA PRZYNAĆ

MARZEC 68 POLITYCZNYM BŁĘDEM

Jak podała w piątek, 5 lutego, agencja DPA z Jeruzolimy, władze PRL gotowe są uznać wydarzenia z marca 1968 roku za polityczny błąd. Wynika to z telegramu, jaki generał Wojciech Jaruzelski przesłał do uczestników konferencji polsko-żydowskiej odbywającej się w tym mieście. W telegramie, który odczytał prof. Chomowski na Uniwersytecie Jagiellońskim, Jaruzelski i partii zapowiada, że wkrótce zostanie opublikowane specjalne oświadczenie władz PRL na temat Marca 68. Generał stwierdził ponadto, że nagonka antysemitka jest sprzeczna z polską tradycją i ideą marksistowską.

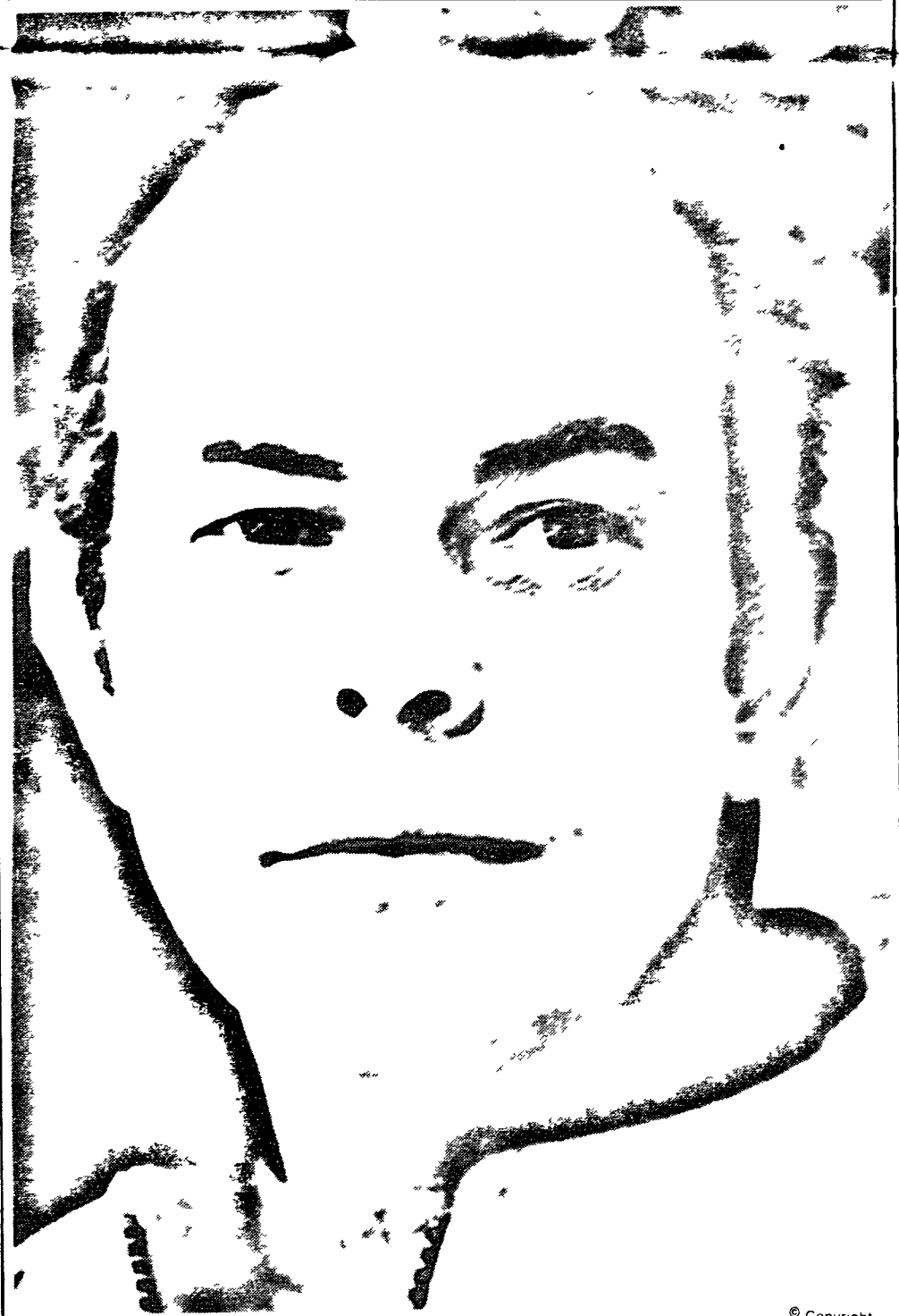
Marzec 1968 to w polskim kalendarzu epizod przykry i niesmaczny. Pod pretekstem walki z tzw. syjonizmem po zerwaniu stosunków dyplomatycznych z Izraelem, dokonano w Polsce czystek, usuwając z pracy i zmuszając do emigracji wiele osób pochodzenia żydowskiego. Prowadzono jednocześnie polowanie na liberałów i rewizjonistów.

Fakt, że obecnie władze PRL łączą w jedno rok 1967, zerwanie stosunków z Izraelem na tle wojny sześciodniowej z Egiptem z rokiem 1968, nagonki antysemitki w Polsce, świadczyć może, iż w obecnej interpretacji tych wydarzeń ma nastąpić ich ideologiczne zbliżenie.

POLACY BRONIĄ OPOZYCJI W NRD

Trzeci raz w ciągu ostatnich miesięcy działacze opozycji i obrońcy praw człowieka z krajów Europy Środkowej i Wschodniej wystąpili we wspólnym proteście. Pierwszą tego rodzaju inicjatywą był protest jesienią ubiegłego roku w 30 rocznicę Powstania na Węgrzech. Drugi raz Polacy, Czesi, Węgrzy, Rosjanie, Jugosłowianie wystąpili w skoordynowanych demonstracjach przed siedzibami ambasad rumuńskich na znak solidarności z rumuńskim społeczeństwem. Obecnie protest dotyczy NRD. Wspólną petycję do władz NRD, datowaną 4 lutego 1988 roku podpisano w Krakowie, Wrocławiu, Warszawie, Gdańsku, Poznaniu, Szczecinie i kilku innych, niewymienionych

miastach polskich, Białym, Pradze i Bratysławie, Budapeszcie, Moskwie, Belgradzie, Lublanie, Zagrzebiu i w siedmiu innych jugosłowiańskich miastach. Ze strony polskiej pod petycją widnieją podpisy między innymi: Jacka Kuronia, Władysława Frasyniuka, Jana Józefa Lipskiego, Józefa Pińora, Adama Michnika, Eugeniusza Szumiejkę, Mariana Jurczyka, Władysława Goldfingera-Kunickiego, Jana Kielanowskiego, Anieli Steinbergowej, Anny Morawieckiej-Kowal, Tadeusza Jędynaka, Jana Iżyńskiego, Bogdana Borusewicza, Zbigniewa Bujaka, Leszka Moczulskiego, Janusza Onyszkiewicza, Leszka Szymanderskiego, Wojciecha Lamentowicza, Wojciecha Gieżyńskiego.

Twarze opozycji. JACEK KURON

© Copyright
INDEPENDENT
POLISH AGENCY

WIADOMOŚCI ZE ŚWIATA

• **Dole i Gephardt wygrają konwencję stanową w Iowa** Republikanin Dole i demokrat Gephardt wygrali nominację kandydacką na prezydenta Stanów Zjednoczonych, odpowiednio Partii Republikańskiej i Partii Demokratycznej, w Iowa - w pierwszym głosującym stanie. Wśród republikanów drugie miejsce niespodziewanie zajął telewizyjny kandydat P. Robertson, a dopiero trzecie saworyt wiceprezydent G. Bush. Wśród demokratów drugie miejsce zajął Senator P. Simon, a trzecie gubernator Massachusetts M. Dukakis. Kontrowersyjny demokrat

G. Hart uzyskał tak mało głosów, że jest możliwe, iż wycofa się z walki o uzyskanie nominacji prezydenckiej.

• **Przywódca Panamy żądał wycofania się wojsk amerykańskich z Panamy** Generał Noriega oświadczył, że amerykańskie oskarżenie go o współudział w handlu narkotykami ma podłoże polityczne. Jest ono, zdaniem generała, karą za to, że nie zgodził się na udział oddziałów panamskich w planowanej przez USA inwazji Nikaragui. Departament obrony Stanów Zjednoczonych odrzucił żądanie Noriega oświadcza-

jąc, że układ państw amerykańskich z 1977 roku gwarantuje obecność USA w Panamie do roku 1999.

• **Komisja historyków stwierdziła, że Waldheim kłamał** Międzynarodowa komisja 6 historyków, która zbadała wojenną przeszłość prezydenta Austrii K. Waldheima oświadczyła, że Waldheim kłamał mówiąc o swej przeszłości wojennej, ale podkreśliła, że służąc w armii hitlerowskiej nie popełnił osobiście przestępstw wojennych. Zaniechał jednak "ludzki obowiązek" sprzeciwienia się zbrodniom wojennym Waldheima, który w latach 1972-81 był sekretarzem generalnym ONZ, poinformował, że nie zamierza zrezygnować ze stanowiska prezydenta Austrii.

• **Nie ustają antyżydowskie wystąpienia Palestyńczyków w Strefie Gazy i na Zachodnim Brzegu** Izrael stosuje politykę "żelaznej pięści", bijąc demonstrantów, ostrzeliwując ich gumowymi kulami, stosując gazy łzawiące i sięgając w przypadkach skrajnych po broń palną. W trwających już ponad 2 miesiące wystąpieniach poniosło śmierć co najmniej 49 Palestyńczyków (nasz komentarz na str. 9).

• **Papież Jan Paweł II potępił ponownie przerywanie ciąży** Powiedział on pielgrzymom zgromadzonym na Placu św. Piotra w Watykanie, że "dzieci są darem Pana. Wszystkie matki są błogosławione, ponieważ każdy owoc łona jest błogosławiony".

• **Indianie z USA i Kanady na konferencji w Libii** W Libii odbyła się konferencja zatytułowana "Wyzwolenie narodowości czerwonych Indian". Libijska agencja prasowa JANA podała, że delegaci z Północnej i Południowej Ameryki oraz z Kanady przedyskutowali sprawę "unicestwienia ich narodowości w rezultacie opresji białych Amerykanów".

• **"Prawda" o układzie Francja - RFN** Organ komunistów sowieckich "Prawda" skrytykował ostatnie porozumienie zawarte między kanclerzem RFN H. Kohlem a prezydentem Francji F. Mitterandem.

Dziennik określił porozumienie o stworzeniu wspólnej rady ekonomiczno-obronnej jako "próbę zahamowania procesu rozbrojenia i niedopuszczenia do pomyślnego rozwoju pokojowych stosunków między państwami europejskimi".

W ramach krytykowanego przez "Prawdę" porozumienia ma powstać mieszany, francusko-niemiecki oddział zbrojny o sile 4200 ludzi.

O POLAKACH NA ŚWIECIE

OBÓZ "MAŁEJ POLSKI"

W dwóch londyńskich pismach "Times" i "Daily Telegraph" ukazały się obficie ilustrowane relacje z ostatniego obozu polskich uchodźców z czasu II wojny światowej, znajdującego się w hrabstwie Devon, zwanego powszechnie "Małą Polską". W obozie, który liczył niegdyś 600 osób, pozostało już tylko 130 Polaków, głównie ludzie starszych (paru dobiega setki, a większość przekroczyła 80 lat), którzy nie znają angielskiego wcale, albo nie na tyle, by móc żyć z dala od obozu. Tymczasem baraki, nie przeznaczone do tak długiej służby, zaczynają się już rozpadać. Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, gospodarz obozu, zaczęło zastanawiać się co dalej począć z "Małą Polską".

Relacje utrzymane są w bardzo przyjaznym tonie i zawierają zapewnienie, że decyzje co do dalszego losu obozu nie zapadną bez porozumienia się z jego mieszkańcami, i że nikt, kto nie będzie sobie tego życzył, nie będzie musiał go opuścić.

NBC, ABC i CBS KONTRA REAGAN

3 lutego w Izbie Reprezentantów Stanów Zjednoczonych głosowano nad udzieleniem pomocy wojskowej partyzantom nikaraguańskim w sumie 36 2 miliona dolarów. Wnioskodawcą i orędownikiem projektu był prezydent Reagan. Przegrał wniosek odrzucono stosunkiem głosów 219 do 210.

Tak naprawdę prezydent przegrał już dzień wcześniej. Kiedy to trzy największe telewizyjne stacje amerykańskie nie dopuściły go do głosu. Wyrok wydano więc jeszcze przed zapadnięciem werdyktu. Sędzią były media. Kolejny raz zadecydowały one o wartości przemówienia prezydenta jeszcze przed jego wygłoszeniem. Nie dane nam było dowiedzieć się, co chciał Reagan narodzić amerykańskiemu powiedzieć. Założono z góry, że prezydent nie powie nic nowego. Nie dorzuci żadnych nowych faktów. Nie podzieli się nowym znaczącym komentarzem czy analizą. Widzów miały zadowolić okrawki przemówienia podane w dziennikach.

Wpływ mediów na proces polityczny zaczyna obejmować niepokojąco szerokie kręgi. Środki przekazu tracą swoją służebną wobec odbiorcy rolę. Przestają przekazywać informacje. Czysty fakt polityczny staje się rzadkim, by nie rzec wymierającym, zjawiskiem. Linia polityczna mediów liberalizuje się z roku na rok. Poglądy niezgodne z nią mają małą szansę przeniknięcia na szklany ekran. Gdy to się zdarzy, poglądy takie opatrzone są z reguły "specjalnym" komentarzem oraz etykietką: "prawicowe" lub "konserwatywne". W najlepszym przypadku zas określone zostają mianem "kontrowersyjnych".

Tym razem antycypowana treść przemówienia prezydenta wydać się musiała niezgodna z pacyfistyczną ideologią dziennikarzy telewizyjnych.

Nagrody Fundacji Jurzykowskiego

Po raz 27 nowojorska Fundacja Alfreda Jurzykowskiego przyznała swoje roczne nagrody naukowcom, artystom, pisarzom i tłumaczom za ich wkład w rozwój nauki, sztuki i kultury polskiej. W dziedzinie nauki wyróżniono prof. Mariana Miśkowicza, fizyka, wykładowcę na Uniwersytecie Jagiellońskim i Akademię Górniczo-Hutniczej, prof. Mieczysława Mąkosza, chemika, członka PAN, od 1979 roku dyrektora Instytutu Chemii Organicznej PAN, prof. Jerzego Szackiego, specjalistę w dziedzinie historii i nauk społecznych w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, księdza prof. Józefa Tischnera, dziekana Wydziału filozoficznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, prof. Janusza Tazbira, dyrektora Instytutu Historii PAN. W dziedzinie literatury nagrodę przyznano poecie, Arturowi Międzyrzeckiemu. W dziedzinie sztuk plastycznych nagrody otrzymali Hanna Rudzka-Cybisowa i Stefan Themerson, mieszkający stale w Anglii. Nagrodę za działalność społeczną przyznano znanemu architektowi, Czesławowi Bieleckiemu, piszącemu pod pseudonimem Maciej Poleski, wydawcy Biuletynu CDN NSZZ "Solidarność". Bielecki za swoją działalność został już uhonorowany członkostwem amerykańskiego i francuskiego PenClubu. Za tłumaczenia nagrodą przypadła Zofii Chądzyńskiej, tłumaczce literatury ibero-amerykańskiej i Tomaszowi Wencłowi, wykładowcy literatury polskiej na Uniwersytecie w Yale, tłumaczowi literatury polskiej na język litewski.

ECHO-TYGODNIK POLSKI

wydają:
Grazyna i Zbigniew FARMUS

adres pocztowy:
**51A Thistle Down Blvd.
REXDALE, Ont. M9V 4A6
tel. 743-5706**

Redaktor naczelny: **Grazyna Farmus**
Dyrektor działu reklamy i dystrybucji: **inż. Zdzisław Wójcik**

REDAKTORZY DZIAŁÓW
Świat, Kanada: Zbigniew Farmus
Polska: Katarzyna Banachowska
Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne: Karolina Jankowska

Korespondencje z dalekiego kraju:
Bolesław Ślesński

Polityka kanadyjska
dr Tadeusz Pruss

Wojciech M. Wojnarowicz
Dział popularno-naukowy:

- **Janisław Skoneczny**
Teatr: Darek Barecki
Sport: Adam Polański
Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończa
Pokochoć kapitalizm: dr Krzysztof Ostaszewski
Prawo: Mec. Kwiatek
Radłestezja: Bogusław Rzepecki
Apteka Natury: dr Zofia Górnicka
Poczytaj mi Echo: Adela Dymka
Piękna Polka: Barbara Raczyńska
POGŁOS (miesięcznik): Magda, Marek i Kot Czyżycy
Pobył stały (powieść): Marek Majewski

Horoskop, Kalendarium, korekta: Ewa Rewkowska
WSPÓŁPRACUJĄ:
prof. dr Ewa Brantley, Wacław Liebert,
Lech Jamka, Janusz Pietrus,

zdjęcia: Independent Polish Agency, Andrzej Stawicki

konsultacja graficzna i rysunki: Marek Majewski, Patryk Halkiewicz,
tłumaczenia z niemieckiego: S. Cech

skład drukarski: Olimpia Orlewicz

druk: Polish Alliance Press

dystrybucja torontońska: Michał Galusza

ADVERTISING RATES

DISPLAY ADS \$ 7 00 per col. inch, FULL PAGE \$ 700, HALF PAGE \$ 350.00

Classified Ads \$ 4 (up to 25 words) Job Ads FREE
Special: minimum 3 months' advertising (12 issues)

1 col 1 1/2 inch \$ 65.00, 2 cols - 1 1/2 inches \$ 130
2 x 3 inches \$ 260.00 photo extra \$ 5.00
3 x 3 inches \$ 390.00

SUBSCRIPTION PRENUMERATA
PÓŁROCZNA \$ 25.00, ROCZNA \$ 50.00

dla nowo przybyłych, wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna

T.W.PRUSS

**PIĘCIORACZKI
Z PROBÓWKI**

W Toronto 33-letnia Mae Collier urodziła pierwsze kanadyjskie pięcioraczki z probówki. Czterech chłopców i jedna dziewczynka są wcześniakami, ale cała piątka czuje się dobrze. Lekarze przewidują, że po około 3-miesięcznym pobycie w szpitalu pięcioraczki będą mogły być zabrane do domu.

**MULRONEY ZWOLNIŁ
MINISTRA**

Premier B. Mulroney zwolnił ze stanowiska ministra dostaw i usług M. Côté'a. Otrzymał on od przyjaciela pożyczkę w wysokości 250 tysięcy dolarów, lecz nie poinformował o tym rządu. Firma powiązana z przyjacielem otrzymała od ministra Côté'a kontrakt wartosci 1 mln dolarów, zaprzeczyła ona jednak by istniał związek między pożyczką a kontraktem.

**DEMILITARYZACJA
ARKTYKI?**

Przywódca liberalów J. Turner oświadczył, że rząd liberalny uzyska suwerenność kanadyjskiej Arktyki negocjując z supermocarstwami traktat demilitaryzujący Arktykę. Powiedział także, że rząd liberalny unieważni rządowy kontrakt na zakup nuklearnych łodzi podwodnych. Rząd Mulroney'ego zamierza nabyć za sumę 16 miliardów dolarów 12 nuklearnych łodzi podwodnych mających patrolować wody Arktyki, by zapewnić ich suwerenność. Turner wyjaśnił, że ofensywne łodzie podwodne nie zgadzają się z tradycyjną rolą Kanady jako państwa defensywnego, a nie atakującego. Turner zapowiedział także, że unieważnienie przez rząd liberalny układu o wolnym handlu, podwojenie pomocy zagranicznej, zerwanie stosunków dyplomatycznych z RPA oraz odwołanie testów amerykańskich rakiet cruise w Kanadzie.

**NDP NADAL
ZA WYSTĄPIENIEM
KANADY Z NATO**

Komitet NDP d/s międzynarodowych oraz prezydent NDP Johanna den Hertog stwierdzili, że statut partii zabrania zmian polityce partii, niezgodnych z polityką ustaloną na zjazdach partii. Zjazd NDP w 1981 przyjął rezolucję stwierdzającą, że "rząd NDP nie będzie członkiem NATO".

Ostatnio pojawiły się w NDP opinie, że trzeba zmienić stanowisko w tym zakresie, gdyż nie jest ono popularne wśród Kanadyjczyków i zmniejsza szanse NDP w nadchodzących wyborach federalnych.

**PRZERYWANIE CIĄŻY
POKRYWANE PRZEZ
UBEZPIECZENIE W ONTARIO**

E. Caplan, minister zdrowia w Ontario oświadczył, że ubezpieczenie medyczne prowincji (Ontario Health Insurance Plan) będzie pokrywało zabieg przerwania ciąży niezależnie od tego, czy będzie miał on miejsce w szpitalu, klinice, czy też w gabinecie lekarskim. Caplan podał, że najwyższa stawka za zabieg może wynieść \$100,30. Lekarze wystawiający rachunki powyżej tej sumy zostaną ukarani grzywnami za pobieranie opłat przewyższających stawkę ustaloną przez ministerstwo. Premier Brytyjskiej Kolumbii Bill Vander Zalm oświadczył, że prowincja nie będzie pokrywała zabiegu przerwania ciąży. Przywódca opozycji J. Turner wezwał federalnego ministra zdrowia J. Eppa do wprowadzenia ustawy nakazującej wszystkim prowincjom płacić za zabieg przerwania ciąży. Niedawno Sąd Najwyższy orzekł, że kobieta ma prawo do przerwania ciąży, a szpitalne komitety d/s przerwania ciąży są nielegalne, gdyż stanowią pogwałcenie prawa kobiety do przerwania ciąży.

**MEŻCZYŻNA
OTRZYMA ZASIŁEK
MACIERZYŃSKI**

39-letni wdowiec John Mc Innis otrzymał zapewnienie ministra zatrudnienia i emigracji B. Boucharda, że będzie otrzymywał regularny zasiłek macierzyński na wychowanie swej 2-miesięcznej córki. Żona Mc Innisa zmarła w trakcie porodu. Mc Innis zdecydował, że sam zopiekuje się córką. Zrezygnował z pracy i wystąpił z prośbą o zasiłek macierzyński przysługujący do tej pory wyłącznie matkom. Bouchard oświadczył, że wkrótce przedstawi projekt ustawy, zapewniający także mężczyznom prawo do zasiłku macierzyńskiego w pewnych przypadkach.

**KTO DA
DWA MILIONY
UNIwersytetowi?**

Na żadnej wyższej uczelni w Kanadzie nie ma stypendium ufundowanego przez Polaka, lub polską instytucję dla osób zajmujących się badaniami problematyki polskiej, czy polonijnej. Nie ma również funduszy na zorganizowanie katedry polonistyki na Uniwersytecie w Toronto. W ubiegłym roku zakończył pracę na tym uniwersytecie wieloletni wykładowca historii, w tym historii Polski. Władze uczelni nie zatrudniły nikogo na jego miejsce nie

tylko ze względu na brak funduszy, ale i z powodu braku odpowiedniej kandydatury we własnym gronie. Oficjalna reprezentacja społeczności polskiej - Kongres Polonii - ustalił dyskretnie, że złożenie Uniwersytetowi sumy około dwóch milionów dolarów spowodowałoby przyznanie dotacji rządowej w wysokości 300 tysięcy dolarów. Zostałby wówczas zaangażowany wykładowca historii Europy Środkowo-Wschodniej, w tym polskiej. Dotacja umożliwiłaby również stypendia na prace badawcze. Uniwersytet czeka. Niestety, jak doświadczenie uczy, będzie pewnie czekał długo, bowiem, choć wielu jest w Kanadzie bogatych Polaków, wielu jest też Polaków dumnych ze swojego pochodzenia, mało jest ofiarnych i świadomych jak istotne jest zachowanie, podtrzymanie i rozwój wiedzy o Polsce.

PROPOZYCJA PETYCJI CZYTELNIKA

Otrzymałmy od jednego z naszych czytelników propozycję petycji do rządu w sprawie polityki imigracyjnej Kanady. Jest to stanowisko niewątpliwie kontrowersyjne i nie stanowi pozycji jaką w tej kwestii wypracowała Redakcja. Osoby, które podzielają poniższe poglądy mają okazję dać im wyraz publicznie.

- Whereas Canada is founded on the lands of aboriginal peoples, by the English and French immigrants of European race and culture, and
- Whereas life in Canada is deteriorating in an alarming rate by the growing violence and racial hatred, the constitution and laws of Canada should secure that
- Canada is kept for the aboriginal peoples and for the European race and culture,
 - In immigration policy the peoples of European origin and culture should have preference,
 - The Canadian constitution and laws, and the government policies of Canada should guarantee that the ethnic groups in Canada are treated as equals, that none of them dominates by special positions or demands
 - In above important issues, the members of the House of Commons should act according to the majority wish of their constituents.

We, the undersigned, strongly support the above principles.

Specjalna Komisja d/s Reform Konstytucji przy Parlamencie Ontario przeprowadzać będzie otwarte dyskusje na temat Meech Lake Accord poczynając od 1 lutego br i zaprasza wszystkich zainteresowanych do składania wniosków, krytyki i sugestii. Wnioski takie muszą być na piśmie i ostateczny termin ich składania przypada 29 lutego br. Wniosek one być przesłane na ręce Deborah Deller, Clerk of the Committee on Constitutional Reform, Room 472, Legislature Building, Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 1A2.

Powyżej drukujemy wersję postulatów, rozprawdzanych w

grupie imigrantów z Europy Wschodniej. Jeżeli zgodne są one z Twoimi poglądami, wytnij wersję angielską, podpisz i przesyłaj na powyższy adres.

A oto polskie tłumaczenie. Zwazawszy, że Kanada została założona na terenach, na których mieszkali Indianie i Eskimosi przez emigrantów francuskich i angielskich, a więc pochodzących z Europy i reprezentujących europejską kulturę, a także

Zwazawszy, że warunki życia w Kanadzie pogarszają się w zatrważającym tempie na skutek szerzącej się

przestępczości i uprzedzeń rasowych, Konstytucja i prawodawstwo Kanady powinny zmierzać do tego, by

- Kanada została zachowana dla ludności autochtonicznej oraz osób pochodzących z Europy i reprezentujących europejską kulturę,
- polityka imigracyjna nastawiła się na preferowanie osób pochodzenia

europejskiego i reprezentujących europejską kulturę,

- kanadyjska Konstytucja i prawodawstwo oraz polityka rządu Kanady zagwarantowała jednakość traktowania wszystkich grup narodowościowych w Kanadzie tak, by żadna z nich nie miała pierwszeństwa jeśli idzie o obsadzanie stanowisk, czy realizację jej zadań,

- odnośnie wyżej poruszonych spraw, członkowie Izby Gmin podejmowali akcje zgodne z życzeniami większości swoich wyborców

Składamy tu swoje podpisy, niniejszym udzielając zdecydowanego poparcia dla wyżej wymienionych postulatów

LIST

Vancouver, 8 02 88
Droga Grażyno!

Z przykrością zauważyłem, że do wywiadu, który przeprowadziłaś ze mną wdarły się błędy nie tylko korektorskie. I tak pismem Solidarność Walczącej nie jest "Arka", lecz "Walka", dwutygodnik społeczno-polityczny, ukazujący się we Wrocławiu, Organizacja studencka nazywa się nie NSZ, lecz NZS - czyli Niezależne Zrzeszenie Studentów, a nasz największy ruch społeczny i związkowy nazywa się nie NZZ, lecz NSZZ Solidarność, czyli Niezależny Samorządny Związek Zawodowy. Błędy korektorskie zostawiam w spokoju. Szkoda, że jest ich tak wiele. Życzę sukcesów, z pozdrowieniami

LOTHAR HERBST

**MSZA ŚW.
ZA OJCZYZNĘ**

Dnia 28 lutego 1988 r., w ostatnią niedzielę miesiąca o godz. 5 00 po południu odbędzie się tradycyjna koncelebrowana Msza Św. za Ojczyznę w kościele św. Teresy, Lakeshore Blvd., róg 10th Street.

**SERDECZNIE ZAPRASZAMY
POLONIĘ DO JAK
NAJLICZNIEJSZEGO UDZIAŁU**

Po Mszy Św. odczyt dr Marka Zalewskiego pt. "OJCZYŻNA TO WIELKI ZBIOROWY OBOWIĄZEK".

Duchowieństwo Rz. Kat.
i Komitet Organizacyjny
KPK Okr. Toronto

ANDREW WITER

POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
BIURO OKRĘGU WYBORCZEGO

1673 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A6

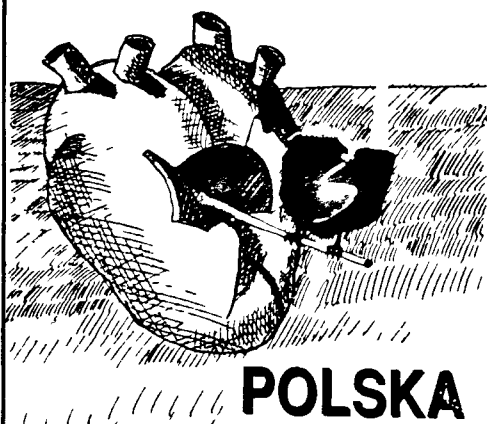
Tel. 535-6593

Biuro otwarte poniedziałek - sobota
od 9 00 a.m. do 5 00 p.m. lub telefonicznie

WASZ POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
Z OKRĘGU PARKDALE - HIGH PARK

• KRONIKA •

• W WYNIKU pożaru wagonu sypialnego pociągu relacji Budapeszt - Warszawa, zginęła jedna osoba. Wypadek nastąpił w pobliżu miejscowości Skornice w województwie piotrkowskim • DO WARSZAWY przybył z oficjalną wizytą nowy szef czechosłowackiej partii, Miłosz Jakesz. Głównym tematem Jakesza z Jaruzelskim mają być najważniejsze problemy międzynarodowe oraz zwiększenie współpracy gospodarczej. Generał Jaruzelski ma poinformować I sekretarza partii Czechosłowacji o realizacji II etapu reformy • 13 DZIAŁACZY ruchu Wolność i Pokój zostało zatrzymanych przez milicję w Bydgoszczy w czasie demonstracji przed siedzibą Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Demonstranci domagali się uwolnienia Sławomira Dutkiewicza, który w grudniu otrzymał wyrok 2 lat i 3 miesięcy więzienia za odmowę służby wojskowej. W demonstracji wzięło udział około 200 osób. Dutkiewicz prowadził głód od listopada i jest w więzieniu odżywiany przymusowo • REGIONALNA Komisja Wykonawcza "Solidarności" województwa bydgoskiego wezwała do ułaskawienia dwóch funkcjonariuszy MSW, Adama Hodysza i Piotra Siedlińskiego, skazanych pod zarzutem udzielania informacji strukturalom podziemnym "Solidarności" i brania łapówek. Oświadczenie stwierdza, że organa sprawiedliwości PRL postępują się podwójnymi normami moralnymi, czego dowodem jest zmniejszenie kar dla czterech funkcjonariuszy MSW, morderców księdza Jerzego Popiełuszki • CZŁONEK Instytutu Pamięci Narodowej, Henryk Urbanowicz, określił jako wiarygodne doniesienia o odkryciu zbiorowej mogiły żołnierzy włoskich, zabitych przez hitlerowców w Dęblinie. Tygodnik "Stolica" podał, że w grobie znaleziono szczątki ponad 10 tysięcy włoskich żołnierzy, którzy nie chcieli walczyć wspólnie z Niemcami po 1943 roku • W ŚRODĘ i czwartek, 9 i 10 lutego, odbywają się w Warszawie obrady wspólnej, roboczej grupy PZPR i zachodniemieckiej partii SPD. Jak podano w Bonn, będą się oni starali ustalić kryteria dla posunięć zwiększających bezpieczeństwo w Europie. Stronę polską reprezentuje Ryszard Wojna.

• W CZWARTEK, 4 lutego, w kościele św. Brygidy w Gdańsku dokonano koronacji obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej złotą koroną z 28 rubinami. Obecny na uroczystości Lech Wałęsa, nawiązując do ogłoszenia Czarnej Madonny patronką robotników, powiedział, że była to uroczystość jednocząca cały naród • W CZWARTEK, 4 lutego zakończyła się w Jerozolimie konferencja poświęcona kulturze Żydów polskich. Ponad 80 uczestników przyjechało specjalnie z Polski. Prawdziwą sensacją konferencji stało się wyświetlenie filmu "Świadkowie", w reżyserii Marcela Łozińskiego, powstałego jako kasetowe wideo Niezależnej Oficyny Wydawniczej w Polsce. Film opowiada o pogromie kieleckim i jest relacją ludzi, którzy pogrom widzieli. 26-minutowy dokument poruszył widownię. Pre-

"POLITYKA" DRUKUJE LIST HOLZERA DO WAŁĘSY I JARUZELSKIEGO

Do Przewodniczącego Rady Państwa gen. Wojciecha Jaruzelskiego
Do Przewodniczącego "Solidarności" Lecha Wałęsy

Szanowni Panowie

Od dziesięciu lat sytuacja Polski ulega pogorszeniu. Dzisiaj dwa tygodnie po referendum świadomość tego, że kraj nasz znalazł się w sytuacji groźnej lub wręcz tragicznej, wydaje się docierać do milionów Polaków, niezależnie od ich poglądów politycznych i ideowych, zawodu czy wykształcenia. Na naszych oczach Polskę ogarnął kryzys, a potem depresja, której końca nie można dostrzec. Z grona krajów średnio rozwiniętych w przyspieszonym tempie przesuwamy się ku grupie krajów cywilizacji zapóźnionych. Tę procesowi nie udało się zahamować ani powstaniem "Solidarności" w 1980 roku, ani wprowadzeniem stanu wojennego w 1981 roku, ani działaniami podjętymi w okresie tzw. pierwszego etapu reformy. Liczę nie świadczy za tym, by tzw. drugi etap reformy, który jak wykazało referendum, nie może liczyć na aktywne poparcie ze strony większości społeczeństwa, zdolał przełamać impas.

Dzisiaj już nie jest ważne, jak rozkłada się wina za przeszłość. Ważne jest jedynie to, aby ci, którzy mogą oddziaływać na przyszłość Polski, spotkali się w zgodnym i siłku, przez wycofali choćby na kilkanaście lat, swym zadaniem oraz istotną rolę w obliczu rzeczywistości, tracąc znaczenie, różnicę w poglądach i interesach. Polski nie udało się wyrwać z deprimerii pomysłami ekonomistów, choćby były one pełne archaicznej wiedzy i doświadczenia. Nad krajem ciąży porzucenie beznadziejności, ciężary rozczarowania i apatii, gnijąca zatruta mgła alkoholizmu, który staje się uciążliwym przedmiotem rzeczywistości.

Mimo wszelkich władzom nie udało się od czasu wprowadzenia stanu wojennego uzyskać aktywnego poparcia ze strony większości społeczeństwa. "Solidarności", która cieszyła się takim poparciem w latach 1980-1981, ma dzisiaj ograniczoną liczbę aktywnych zwolenników. Ogromna większość społeczeństwa czeka jednak na słabszymi nadziejami, na to, co zaproponują władze lub "Solidarności", lecz nie uzyskuje takich odpowiedzi, które rozprawiłyby zbiorową wyobraźnię, pokazywały realne szanse przezwyciężenia katastrofy. Walka władz z "Solidarnością" niszczy autorytet obu stron, zostawia pustkę.

Nadeszła pora, by podjąć ostatnią próbę, by przedstawiciele tych, którzy mają władzę i tych, którzy dla kilku lub kilkunastu milionów Polaków symbolizują troskę o interesy ludzi pracy, spotkali się bez warunków wstępnych, ale z dobrą wolą. Nie chodzi przy tym o pozorne porozumienie, w któ-

"Polityka" opublikowała list otwarty Jerzego Holzera do generała Wojciecha Jaruzelskiego i przewodniczącego NSZZ "Solidarności", Lecha Wałęsy, wzywający do podjęcia rozmów. List, który dwa tygodnie wcześniej nie został dopuszczony do druku w "Tygodniku Powszechnym", oparty jest komentarzem Zygmunta Szeli.

Tekst zamieszczony obok jest oryginalnym przedrukiem ze styczniowego numeru Tygodnika Mazowsze, które ze zrozumiałych względów wydrukował list bez trudności.

rych jedna strona dążyć będzie do podporządkowania sobie drugiej. Mamy za sobą doświadczenia 1970 i 1980 r. Z perspektywy lat zwycięstwa polityczne okazują się pozorne, kiedy ich następstwem jest zachwianie równowagi w stosunkach między władzami państwa i wielkimi grupami społecznymi. Państwo nie jest bowiem w stanie podporządkować sobie życia społeczeństwa, społeczeństwo nie może rozwiązać swych problemów bez sensownie i sprawnie funkcjonującego państwa.

Stojmy dzisiaj przed zagrożeniami na taką samą miarę, choć innej natury, jak te, przed którymi stał Polacy w XVIII wieku. Wówczas rozstrzygały się losy Polski na całą epokę i rozstrzygnęły się tragicznie. Dzisiaj też rozstrzyga się na całą epokę losy naszego kraju. Historia nie przebaczy tym, którzy mieli szansę uratować Polskę przed katastrofą i tego nie uczynili. Jeżeli zaś zbiorowemu wysiłkowi uda się tę katastrofę zażegnać, historia nie zapomni organizatorów owego wysiłku.

Panie Przewodniczący Rady Państwa, Panie Przewodniczący "Solidarności"!

Przyszłość Polski jest w rękach nas wszystkich, ale na Was patrzę współobywatele, od Was oczekuję inicjatywy. To Wy macie szansę, żeby wspólnym wysiłkiem i moralnym wsparciem, jakimś napewno udzielił Kosiół odwrócić koło historii. W imię najgłębszych interesów społeczeństwa i państwa, podejmijcie tę próbę!

Warszawa 13 grudnia 1987 r.

Jerzy Holzer, historyk

• KRONIKA •

mięra polska filmu odbyła się 10 stycznia w warszawskim Klubie Inteligencji Katolickiej • ROZWÓJ techniki video umożliwił przekazywanie do Polski na projekcje prywatnych filmów historycznych, sporządzone na podstawie materiałów archiwalnych, niedostępnych widzom w Polsce. W ten sposób został naruszony kolejny monopol komunistyczny.

• Z LISTU z Warszawy. Rozmiary podwyżki są przerazające • FRANKFURTER Allgemeine Zeitung przypominał, że jesienią premier Messner ogłaszał, iż to, co nie zabronione, ma być dozwolone, a tymczasem na samą budowę domku jednorodzinnego potrzeba aż 61 zaświadczeń • PARTIA natomiast zajmuje się sporami i przetarasowywaniem ludzi. Już w grudniu polecał z Sekretariatu Ciosek, zarekomendowano go do PRON-u, który, jak przystało na "samodzielną" organizację, przyjął go na przewodniczącego bez słowa protestu. Mówiło się w Warszawie o odejściu premiera Messnera i przyjeździe na jego miejsce Rakowskiego. Ale teraz mówi się raczej o przejęciu przez Rakowskiego kompetencji Wasilewskiego, który w KC rządzi kulturą i Głowczyka (ideologia), którzy obaj mają odejść. Mówi się też w Warszawie i o innych zmianach. Ze stanowiska ministra obrony miałby ustąpić Florian Siwicki, a na jego miejsce przyjsz Kiszczak, dotąd zarządzający MSW. Tylko kto na miejsce Kiszczaka? Jednym z kandydatów jest Kubasiewicz, I sekretarz Komitetu Warszawskiego. Byłby to afront dla MSW gorszy niż awans Kiszczaka, bo tamten przynajmniej wojskowy. Zawodowcy z aparatu bezpieczeństwa chcą mieć nad sobą swojego człowieka. Ba, ostatnio nawet mówi się o odejściu Jaruzelskiego. Miałby on przeprowadzić poprawkę

WSKAZNIK liczby ludzi przebywających w zakładach karnych w Polsce wynosi od wielu lat około 300 osób na 100 tysięcy mieszkańców, podczas gdy na świecie rzadko przekracza 100.

do konstytucji, wyznaczając urząd prezydenta Rzeczypospolitej i osiadł na tej emerytalnej (w tym wypadku) posadce • POWOLI wychodzi z całkowitej konspiracji Niezależny Ruch Kombatanów Armii Krajowej. Działalność on już w rozmaitych formach od kilkunastu lat. Inicjatorem powołania ruchu był zmarły generał Boruta-Spiechowicz. Niezależny Ruch Kombatanów AK popiera wszystkie struktury "Solidarności" oraz inne niezależne organizacje, których działalność prowadzi drogą ewolucji do pełnej niepodległości Polski. Ruch wynurzył się na powierzchnię raz w 1987 roku, 3 maja, podczas wręczenia sztandaru szczepowi Polskiej Organizacji Harcerskiej w Koninie. Struktura organizacyjna, skład osobowy i deklaracja programowa Ruchu nie są jeszcze znane • POWSTAŁO też nowe stowarzyszenie kobiece, pod nazwą "Nasz Dom", a nawet złożyło już wniosek o rejestrację. Jego celem będzie działanie na rzecz poprawy sytuacji kobiet w Polsce. Przewodniczącą Tymczasowego Zarządu została Elżbieta Misiak-Bremer, sekretarzem Teresa Czerniewicz - Orlos • TOWARZYSTWO Przyjaciół pisma "Powściągliwość i Praca", które zostało zarejestrowane jesienią ubiegłego roku na przewodniczącą wybrało dr Zofię Kuratowską. Towarzystwo działać będzie w całym kraju i może prowadzić działalność wydawniczą • W WARSZAWIE zorganizował się też Ruch Polityki Realnej, który nie uważa się za partię polityczną i określa się jako "liberalny, zachowawczy i zdecydowanie antysocjalistyczny". Niektórzy członkowie - założyciele

UCZENI PROTESTUJĄ

Donosiliśmy już o memoriale, wystosowanym przez członków Polskiej Akademii Nauk w sprawie ograniczeń, krępujących twórczą pracę naukowców. Obecnie tematem tym zajął się New York Times. Sprawa jest o tyle ciekawa, że ferment objął również inne placówki naukowe i szkoły wyższe, a władze nie mogą zlekceważyć memoriału, który podpisany został przez wielu wybitnych uczonych, nie związanych wcale, lub nie związanych bezpośrednio z opozycją.

Najtrudniejsza sytuacja w Polskiej Akademii Nauk istnieje w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych. Władza przeszła tam całkowicie w ręce urzędników nauki, a nie uczonych. Przy podejmowaniu decyzji personalnych i określających priorytety badawcze, kryteria naukowe zastępowane są przez kryteria biurokratycznych i politycznych lojalności. Prowadzi to do ideologizacji i upolitycznienia nauki, do negatywnej selekcji kadr naukowych. Autorzy apelu stwierdzili, że ekipa kierująca obecnie instytutami nauk społecznych i humanistycznych nie jest w stanie pełnić tej roli. New York Times ze swojej strony podkreślił negatywną rolę, jaką w Akademii odgrywa Instytutowe Rady Naukowe, ciała powołane w okresie stanu wojennego dla celów kontrolnych. Są one mianowane odgórnie, a nie wybierane przez członków Akademii.

Ingerencje polityczne idą tak daleko, że odmawia się udzielania bezpłatnych urlopów tym pracownikom, którzy planują wyjazdy zagraniczne, których koszty pokrywają się ze źródeł zagranicznych, najczęściej prywatnych.

Powołano, co prawda, sześciuosobową komisję dla oceny sytuacji i zbadania zasadności zarzutów, pod kierownictwem wiceprezesa PAN, prof. Władysława Markiewicza, nie ma jednak jeszcze wyników jej pracy.

tego ruchu uważają się za monarchistów. Wśród celów ruchu wymienia się walkę o prywatyzację gospodarki, walkę o przejęcie przez Kosiół kontroli nad szkolnictwem, objęcie pomocą i opieką 3 mln Polaków żyjących w granicach ZSRR oraz walkę z coraz bardziej masową emigracją do krajów zachodnich • NA DZIESIĘCIORO śląskich dzieci aż dziewięć cierpi na powracające nieżyty górnych dróg oddechowych.

• OD MAJA bieżącego roku w dużych aglomeracjach Polski (na razie oficjalnie wymieniono dziewięć) rozpocznie się w PRL organizowanie banków komercyjnych • EMIGRACI polityczni regionu bydgoskiego założyli w Ottawie organizację, której celem będzie wspieranie "Solidarności" tego regionu • ANDRZEJ Wajda oświadczył w środę, 3 lutego w Paryżu, że zdelegizowana "Solidarność" jest, jak się wyraził, "nieśmiertelną ideą". Zdaniem Wajdy fakt, że "Solidarność" została zdelegizowana zwiększa poparcie dla niej ze strony społeczeństwa polskiego. Andrzej Wajda uważa, że gdyby wprowadzić w życie ideały niezależnego ruchu związkowego, to, choć nie brak im słabych punktów, można by wiele osiągnąć.

• POWOŁANA do życia przez prywatne amerykańskie organizacje charytatywne Fundacja dla Rozwoju Polskiego Rolnictwa zapowiedziała pomoc pieniężną dla chłopów polskich. Fundacja, która powstała z inicjatywy braci Rockefellerów, przez sześć lat przekonywała władze PRL o konieczności swojego działania w Polsce. Oczekuje się, że oficjalne zatwierdzenie jej przez władze PRL nastąpi 20 lutego w Warszawie.

PROTESTY I REPRESJE PO PODWYŻKACH

Protesty po ogłoszeniu podwyżek cen nie zakończyły się pierwszego dnia. W niektórych zakładach pracy Wrocławia dopiero obecnie ogłoszono gotowość strajkową, jakby w odpowiedzi na rodzaj stanu wyjątkowego, jaki panuje w tym mieście. W Zakładach "Dolmel" Komitet Strajkowy wydał oświadczenie, w którym stanowczo odrzuca podwyżki i wzywa do dyskusji. "Nie powinniśmy mieć żadnych złudzeń - głosi oświadczenie - że w zamian za naszą zgodę na podwyżki cen władze wprowadzą reformy. Tylko zdecydowany protest przeciwko podwyżkom cen wytworzy sytuację, w której władze będą zmuszone pójść na ustępstwa".

W zakładach Wrocławia trwa napięta sytuacja. Dyrekcja nakazała pracownikom przebywanie tylko w swoich wydziałach, komunikacja między wydziałami jest więc utrudniona. Niemniej w co najmniej sześciu

zakładach robotnicy nie ukrywają swojej irytacji z powodu podwyżek i w różny sposób dają wyraz głębokiemu niezadowoleniu. Fabryki patroluje Straz Przemysłowa, a pod bramami niektórych z nich rozmieszczono oddziały ZOMO. W mieście pojawiły się ulotki, które wzywają robotników do strajku, jeżeli ich zadania płacowe nie zostałyby spełnione.

W innych regionach kraju władze starają się raczej wychodzić naprzeciw żądaniom robotników. Dyrekcja Gdańskiej Rafinerii zgodziła się wypłacić 4500 dodatku drożyznianego od zaraz, obiecując podniesienie rekompensat o 1500 zł w późniejszym czasie. Z żądaniem dwukrotnie wyższych rekompensat wystąpili robotnicy Nowej Huty. Petycję podpisało kilka tysięcy osób. W czwartek, 4 lutego z podobnym żądaniem wystąpili pracownicy Zakładów Mechanicznych Ursus i pieniądze otrzymali, niemniej władze zaczęły zdradzać objawy nerwowości. Działacz Komitetu Koordynującego Petycję w Ursusie, Krzysztof Wroblewski, został ostrzeżony przez SB.

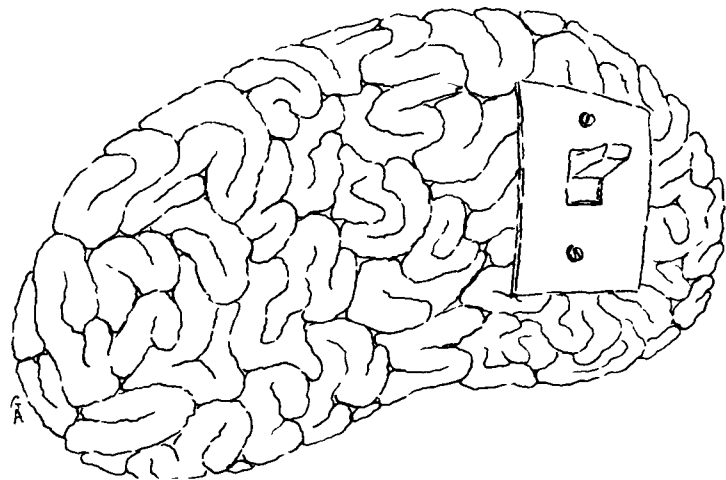
W piątek, 5 lutego, we Wrocławiu w mieszkaniu prywatnym zebrali się działacze "Solidarności" i PPS, by omówić kwestię podwyżek. Do mieszkania wtargnęła milicja

i aresztowano kilka osób, które natychmiast stanęły przed kolegium do spraw wykroczeń. Zuzanna Dąbrowska i Piotr Ikonowicz PPS muszą zapłacić grzywny w wysokości 40 i 50 tysięcy złotych, trzech robotników wrocławskich zostało ukaranych grzywnami od 10 do 40 tysięcy. Jedną osobę uniewinniono.

Poprzedniego dnia, w Gdańsku, kilkaset uczestników nabożeństwa w kościele św. Brygidy, zostało po mszy zaatakowanych przez ZOMO, które zamknęło jedną z ulic. Akcja była brutalna, wiele osób pobito pałkami, kilka zatrzymano.

Według informacji, jakie podał korespondentom zachodnim Jacek Kuron, protesty w kwestii podwyżek rozpoczęły się już w dniu ich ogłoszenia, w poniedziałek, 1 lutego. Tego dnia zwolniła pracę Huta Warszawa - wydajność dzienna osiągnęła

zaledwie 20% normalnej, a w Hucie im. Lenina doszło do 20-minutowej przerwy w pracy. Na wydziale montażu Ursusa robotników posłano na dwa dni urlopu. W zakładach głównie dyskutowano i ustnie domagano się zmiany wysokości oficjalnych rekompensat. Gdzie indziej, jak w Hucie im. Lenina, Ursusie, Kopalni Węgla w Bełchatowie - pisano petycje. Na trzech wydziałach Zakładów im. Cegielskiego w Poznaniu załoga odmówiła przyjęcia wypłaty z rekompensatami w oficjalnej wysokości. Podobna sytuacja była w Ursusie, Dolmelu we Wrocławiu i Teofilowie w Łodzi. Łódź zgodziła się na rekompensaty w wysokości 9 tysięcy złotych. Nie strajkowano.

KOMENTARZ WŁASNY
KATARZYNA BANACHOWSKA

PODWYŻKA

A więc pierwszą porcję podwyżek nasi rodacy w kraju mają już na co dzień. Już kupują żywność droższą średnio o 40%, już *tankują benzynę droższą o 60%* i olej napędowy droższy o 100% już piją droższy alkohol i palą droższe papierosy. W marcu przyjdzie kolejna fala podniesionych cen, a w kwietniu kolejna. Dziennikarze zachodni poszli w naród, zrobili sondaż i wynurzyli się na powierzchnię z odpowiedzią, jakiej udzielili im Polacy: jest źle, a będzie jeszcze gorzej. Jeżeli liczyli na to, że znajdą choć jednego, kto wierzy w powodzenie tej reformy rozpoczętej podwyżką cen, srodze się zawiedli. Polacy nie mają złudzeń, noszą natomiast w sercu niepokój, u młodszej generacji podbity szczyptą nadziei: aż 60% zapytanych wyraziło obawę, że w najbliższym czasie będą świadkami wybuchu otwartego konfliktu społecznego.

Gazety zachodniemieckie słusznie zauważyły, że czegoś się jednak przez te lata polskie władze nauczyły: zamiast zaskoczyć naród podwyżkami, przygotowały społeczeństwo do jej nieuchronności długotrwałym ostrzałem propagandowym, a nawet, mimo ewidentnej porażki referendum, udało im się wrazić, jakie ten polityczny spektakl wywarł na polskim społeczeństwie, zrzucić na Polaków część odpowiedzialności za podjętą decyzję.

Na jak długo tego wystarczy do tłumienia napięcia?

Kierownictwo, odpowiedzialne za podwyżkę - orzekli amerykańscy komentatorzy - znajdzie się w poważnych politycznych tarapatach, o ile w najbliższym czasie nie zarysuje się kształt reformy gospodarczej i jej pozytywna perspektywa.

Na ile jednak cała ta podwyżka w ogóle była potrzebna? Spodziewać się należy, że ci, którzy muszą liczyć grosz do grosza, by starczyło do pierwszego, chętnie usłyszeli by na ten temat wiarygodną opinię, bowiem nic gorszego, jak cierpieć na próżno. Zgodnie z przekonaniem znanego polskiego ekonomisty, byłego doradcy "Solidarności", obecnie emigranta w Paryżu, Waldemara Kuczyńskiego, którego opinia nie odbiega zresztą od podobnych, wyrażonych przez innych krajowych i zagranicznych specjalis-

tów, bez uporządkowania cen i zduszenia inflacji w ogóle mowy być nie może o zrobieniu znaczącego kroku w kierunku poprawy gospodarki, a więc poprawie stopy życiowej ludności i poprawie wypłacalności państwa jako dłużnika. W Polsce zaś uporządkowanie cen oznacza generalnie ich podniesienie. Można się natomiast spierać - mówi Kuczyński - o wysokość podwyżki oraz technikę wprowadzenia jej w życie. W tej zaś kwestii wielu ekspertów ma do obecnej operacji cenowej duże zastrzeżenia. Ceny zostały ustalone arbitralnie przez rząd, nie powstały więc w toku mechanizmów rynkowych, ale urodziły się w urzędniczych głowach. System rekompensat zaś stał się od początku elementem przetargu, w dodatku został pomyślany jak gdyby na odwrót: zamiast chronić grupy najsłabsze emerytów i rencistów, wieś i najniżej zarabiających, uderza w te grupy najmocniej, chroniąc za to innych, którzy, jak już powiedział kiedyś Zbigniew Bujak "i tak wyjdą na swoje" (i w dodatku nie powiedział tego o członkach grupy partyjno-biurokratycznej). Nie ma zaś w kraju swobodnie działających związków zawodowych i grup samopomocy, które w takiej sytuacji mogłyby się uaktywnić.

Posłuchajmy jednak dalej Kuczyńskiego. Podwyżka kierunkowo (jak wyrażają się fachowcy) zgodna jest więc z tym, co należało uczynić, konieczne bowiem było odblokowanie reform pod względem ekonomicznym. Warunkiem powodzenia jest jednak to, by wraz z końcem roku zakończył się ten "taniec etykietek", a przynajmniej znacznie się spowolnił. Polsce potrzebna jest bowiem PODWYŻKA, a nie PODWYŻKI. Podwyżki, którym nie widac końca są właśnie sygnałem braku poprawy. Z tego punktu widzenia - dowodzi Kuczyński - ostatnie pięć lat, łącznie z gigantyczną operacją cenową, jaką były podwyżki 1982 roku, poszły po prostu na marne.

Z tego samego powodu wiadomości o podnoszeniu rekompensat muszą budzić niepokój. Naciski załóg są zrozumiałe. W ubiegłych latach przeprowadzono wiele podwyżek cen, których efektem miała być poprawa warunków życia, co bynajmniej nie nastąpiło. Ludzie boją się tej podwyżki i jej

efektów. Z drugiej jednak strony, jeżeli te naciski, którym władza daje chętny posłuch, będą się mnożyć, podwyżka zostanie przez nie wchłonięta, co spowoduje konieczność następnej podwyżki i spirala zacznie się kręcić. Przerwanie owego błędnego koła wymaga ścisłej kontroli nad zasobami pieniądza w obiegu, co jest równoznaczne, jak mówi Kuczyński, z powiedzeniem "nie" wszystkim, którzy zgłaszają dodatkowe zapotrzebowanie wobec kasy państwowej. Co jednak zrobić z tymi, którzy podwyżki już otrzymali - zgodnie z informacją podaną przez Polską Partię Socjalistyczną - a do biednych bynajmniej nie należą? Co zrobić z aparatem partyjnym, który podobno dostał podwyżki w wysokości 70% pensji (zgodnie z prawem Urbana, że rząd się wyżywi)? Słusznie Kuczyński dodaje, że taka kontrola możliwa jest tylko po ukształtowaniu właściwego tła politycznego. I nie jest to żaden propagandowy slogan, a tylko wniosek, nasuwający się nicodparcie po dokonaniu analizy stanu rzeczy w Polsce.

Tak więc pytanie, czy polski kryzys jest kryzysem politycznym wynikającym z kryzysu gospodarczego, czy też kryzysem gospodarczym wynikającym z kryzysu politycznego nie jest bynajmniej pytaniem akademickim. Społeczeństwo musi uzyskać wpływ na podejmowanie codziennych decyzji gospodarczych i wprowadzanie ich w życie. Obecnie bowiem nie słyszy się już w Polsce nawet o zmianach mechanizmów - zaledwie oderwanych od siebie przepisów.

W tej grze nie tylko bezpośredni byt Polaków jest zaangażowany, ale głównie odzyskanie wiarygodności przez Polskę jako kredytobiorcę (a więc byt Polaków w dalszej perspektywie czasowej). Polska ma szanse na kredyty, ale trzeba uwierzyć, że pieniędzy nikt nie da, o ile nie będzie miał nadziei na odzyskanie przynajmniej procentów. Inaczej Polsce grozi porzucenie na łasce "przyjaciół" z bloku i przekonanie się, jak twardym wierzycielem taki "przyjaciel" być może. Zachód jest o wiele bardziej wyrozumiały, niż ZSRR, który zazażał kategorycznie wyrównania z nim rachunków jeszcze tego roku.

Odejdźmy teraz na chwilę od analizy do konkretnych. W kraju trwa wypłacanie rekompensat, niedługo ludzie dostaną tzw. trzynastkę. Podnoszenie rekompensat pod naciskiem załóg odbywa się stosunkowo łatwo. Tymczasem już w ubiegłym roku dostaw wielu artykułów. Znacznemu zmniejszeniu uległy też zapasy. Na 69 grup towarów, które miały być importowane, i które stanowią niezbędne komponenty dla produkcji rynkowej, nie zakupiono planowanej ilości aż w 45 grupach. Oznacza to, że na przykład, przemysł chemiczny, elektryczny i elektroniczny nie wyprodukują tyle, ile zamierzały. Lista produktów, których na rynku brakuje obejmuje tysiące pozycji: od butów, bluzek i proszków do prania, do telewizorów, mebli i sprzętu stereo. Podczas niedawnych obrad Sejmu mówiono, że luka inflacyjna, czyli ilość pieniędzy przewyższająca ilość towarów do kupienia - jeszcze przed wypłatą rekompensat i "trzynastki" - miała sięgnąć 700 miliardów zł, czyli 5% siły nabywczej ludności. Po wypłacie wspomnianych sum miała ona wynosić już 15%. Biorąc jednocześnie pod uwagę, że planowany wzrost dostaw rynkowych - 2,7% - mimo że niestety niski, może w dodatku, jak się to dało w ubiegłych latach, nie zostać wykonany, trzeba stwierdzić, że sytuacja jest więcej niż dramatyczna. Jeżeli reforma zakończy się na podwyżce, towarów nie będzie, zmniejszy się tylko siła kupna ludności. Nie jest to metoda na wyjście z kryzysu.

Z drugiej strony znamy już wysokość oficjalnych podwyżek, nie wiemy natomiast ile będą teraz wynosić tzw. ceny umowne. Towary, kupowane po cenach umownych pochłaniają 50% polskich budżetów rodzinnych. Już dziś, by kupić telewizor kolorowy w Polsce, trzeba dać łapówkę w wysokości 100 tysięcy zł. Już dziś trzeba wielkiego trudu i wyrzeczeń, by żyć przestrzegając elementarnych zasad etycznych.

Na zakończenie tych niewesołych refleksji pozwolę sobie zacytować Jacka Kuronia, który w telefonicznym wywiadzie dla Radia Wolna Europa powiedział wprost: podwyżka, w formie, w jakiej została wprowadzona, jest ciosem w gospodarkę.

POLSKA - ZIEMIA SKAŻONA

Skazenie powietrza, wody i gleby osiągnęło w Polsce poziom katastrofalny. Są na terytorium polskim obszary o niespotykanym w Europie zagrożeniu życia i zdrowia. Od kilku lat Światowa Organizacja Zdrowia przeprowadza na tych obszarach badania modelowe polegające na biologicznym monitorowaniu kilku tysięcy ludzi. W ten sposób staliśmy się czymś w rodzaju światowego centrum eksperymentalnego w tej dziedzinie.

Wyroznia się na terenie Polski kilka regionów klęski ekologicznej i 23 rejonów zagrożenia. Obejmują one łącznie 35 tysięcy km kwadratowych, czyli nieco ponad 9% obszaru kraju, ale zamieszkuje je 13 mln Polaków, czyli 30% ludności. Przyczynami katastrofalnego stanu środowiska w Polsce jest oparcie polskiej energetyki na spalaniu węgla kamiennego i brunatnego bez oczyszczania ani paliwa, ani spalin, rozwijanie przemysłów energochłonnych bez odpowiedniej ochrony powietrza, rozwój motoryzacji bez troski o technologię i podnoszenie czystości spalin, wreszcie bagatelizowanie problemu ochrony środowiska i powietrza. W Polsce jest 1066 zakładów uznanych za szczególnie szkodliwe, ale tylko 530 z nich ma opracowaną dopuszczalną emisję szkodliwych substancji. Spośród 931 zakładów o najwyższej uciążliwości aż w 220 nie ma ani jednego pracownika odpowiedzialnego za sprawy związane z ochroną środowiska, a w 456 zakładach na tych stanowiskach zatrudnieni są inżynierowie o nie związanych z ekologią specjalnościach zawodowych. Przyczynami skażenia środowiska jest ponadto rozwój przemysłu chemicznego, chemizacja rolnictwa i innych gałęzi produkcji oraz powszechne używanie wyrobów chemicznych bez odpowiedniego przygotowania. Brak też odpowiednich metod kontroli i oceny zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia środowiska.

Do przyczyn należy zaliczyć także fakt, że kiedy o tych sprawach mówi oficjalna prasa, podaje ona wyłącznie skutki, nie wspominając nawet o przyczynach, którymi są rabunkowa gospodarka surowcami i niewłaściwe uprzemysłowienie.

ŁAZISKA DYMIA

Dyrekcja Elektrowni Łaziska na Śląsku ogłosiła publicznie, że mieszkańcy miasta nie powinni narzekać na zapylenie, bowiem kominy elektrowni, a także drugiego truciela z Łazisk - Huty, są tak wysokie, że pyły wysyłane są daleko od miasta. Szczególna ta wypowiedź wymaga pewnego uzupełnienia.

Rzeczywiście, kominy Elektrowni i Huty Łaziska wysyłają swoje pyły w promieniu co najmniej kilkunastu kilometrów. Wewnątrz tego promienia opady pyłów - zwłaszcza w pobliżu huty - osiągały 600 ton w roku na km kwadratowy. Dopuszczalna norma wynosi 250 ton. Norma ta jest przekraczana w wielu punktach miasta. Ogółem huta emituje w ciągu roku 18 900 ton pyłów, a elektrownia 20 270 ton (oficjalne dane na 1986 rok). Oprócz tego huta emituje szkodliwą krzemionkę w ilości 14 990 ton, a elektrownia w ilości 9 930 ton. Razem wysyłają one w powietrze przeszło 19 ton ołowiu, 15 ton miedzi, 190 ton chromu, 213 ton manganu i prawie 73 tysiące ton siarki.

Zaledwie półtora kilometra od miasta usytuowany jest ośrodek rehabilitacyjny dla dzieci, które przebyły zóftaczkę zakazną.

KLĘSKA GOSPODARCZA I EKOLOGICZNA

DANE OFICJALNE

Według informacji podanej przez Macieja Hłowieckiego na podstawie oficjalnych statystyk, Polska znalazła się na pierwszym miejscu na świecie w liczbie zachorowań na zawały serca w stosunku do liczby ludności. Umieralność ludzi w wieku 25-35 lat wzrosła o 22%, natomiast w wieku 35-45 lat o 65%. Główną przyczyną są zatrucia i wypadki przemysłowe. W Polsce ginie przy pracy 1300 osób rocznie. Zajmujemy 2 miejsce po Portugalii w Europie.

NA MINIMUM

• MINIMUM socjalne dla czteroosobowej rodziny w Polsce wynosi już ponad 50 tysięcy złotych. Tym samym stało się jasne, że z jednej pensji czteroosobowa rodzina utrzymać się nie może, nawet na poziomie nędzy, chyba, że jest to pensja górnik na przodku. W tak zwanej "sferze dochodów niskich" znajduje się już - przed nowymi podwyżkami - ponad 7,5 miliona osób, czyli 1/4 populacji. 74% Polaków uważa swoje dochody za małe, lub bardzo małe i stanowi to aż 3/4 ogólnej liczby ludności w Polsce. Jeżeli rodzina chce cokolwiek się dorobić, oboje - mąż i żona - pracują każde na dwóch etatach.

W KRAJU ROBOTNIKÓW I CHŁOPÓW

• ANKIETA przeprowadzona wśród robotników niewykwalifikowanych ujawniła, że generalnie oceniają oni swoje warunki materialne jako bardzo złe, a wpływ na losy państwa jako zadny. Robotnicy niewykwalifikowani najczęściej mieszkają w zagnieźdźonych mieszkaniach, nie mają przyjaciół, uważają, że na nikogo nie mogą liczyć w potrzebie i nie biorą żadnego udziału w życiu kulturalnym. Dzieje się to w kraju, który mieni się "krajem robotników i chłopów".

EMERYCKIE PRAWO DO SAMODZIELNOŚCI

Emeryci polscy nigdy nie mieli wiele szczęścia do reprezentujących ich interesy organizacji - praktycznie istnieje tylko jedna, oficjalna organizacja tego typu, kombatancki ZBOWiD - podczas jednak szesnastu miesięcy "Solidarności" udało im się pod skrzydłami wielu regionów założyć własne komórki samopomocy. Było to wówczas i jest do dzisiaj tym bardziej istotne, że w warunkach kryzysu gospodarczego rencistom w Polsce żyje się najciężej. Oficjalne dane statystyczne podają, że 70% emerytów żyje poniżej minimum socjalnego i jeśli nie otrzymują oni pomocy ze strony rodziny, warunki w jakich żyją, są więcej niż opłakane. Brakuje im nie tylko żywności, ale i leków, środków opatrunkowych, a także miejsc w szpitalach. Nie ma niemal nikogo, kto pomógłby im w codziennych zakupach, sprzątaniu, gotowaniu, utrzymaniu czystości, bowiem brakuje sióstr Czerwonego Krzyża. Ponieważ nie są, po przejściu na emeryturę, związani z żadnym zakładem pracy, są odcięci nawet od takich form pomocy, jak dostawa kartofli na zimę. Nikt nie umożliwia im wyjazdu na wczasy, nie pomaga w podreperowaniu zdrowia. Nie istnieje żadna oficjalna organizacja, która zajęłaby się ich sprawami, a państwo również nie jest w stanie udzielić im jakiegokolwiek pomocy.

W tej sytuacji na Śląsku powstał Śląski Komitet Pomocy Emerytom i Niepełnosprawnym. Ponieważ zaś w sprawach bytowych organizacja nielegalna - za jaką Komitet jest uważany, jest nieskuteczna, postanowiono odtworzyć sieć organizacyjną emerytów, istniejącą za "Solidarności" i przekazano dokumenty do legalizacji u władz, powołując jednocześnie Tymczasową Radę Regionalną. Zasadność powołania takiej organizacji samopomocy i brak jakiegokolwiek wymowy politycznej

Rady omówiono szeroko w dokumentacji.

Reakcja władz była natychmiastowa. Urząd Wojewódzki w Katowicach wezwał wszystkich organizatorów Rady na przesłuchania, groząc w razie niestawienia się grzywnami. Zagrożono również fizycznym doprowadzeniem opornych.

Tak więc w okresie, gdy władza rzekomo dogaduje się ze społeczeństwem, emeryci, grupa społeczna najbardziej zagrożona kryzysem, otrzymała szczerą i poważną odpowiedź na swoje troski: groźbę.

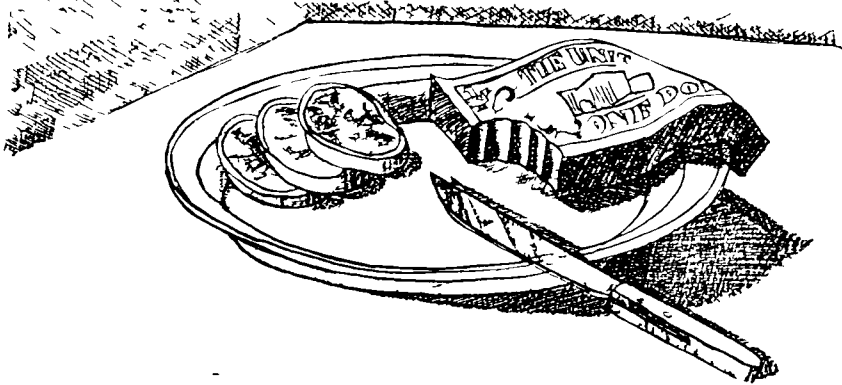
• TYMCZASEM według również oficjalnych danych aż 2/3 emerytów pobiera świadczenia poniżej 9,7 tysiąca złotych miesięcznie. Spożycie mięsa w rodzinach emeryckich spadło o 40%, serów twardych o 80%, a ziemniaków wzrosło o 50% w porównaniu do roku 1978. Sejm i rząd PRL nie odpowiadają na liczne listy emerytów, domagających się rewaloryzacji strat, jakie ponieśli w wyniku kolejnych podwyżek. By to wyrównać, potrzebna jest kwota 210 miliardów zł. Jednocześnie z funduszem emerytalnym dzieją się dziwne rzeczy. Na przykład w roku 1984 wpływy na fundusz emerytalny wyniosły 656 miliardów zł, a wydatki 553 miliardy zł. 103 miliardy dosłownie zniknęły. Podobnie stało się z pieniędzmi pochodzącymi z bilansu roku 1985.

Remontować, czy budować?

W co czternastym polskim mieszkaniu nie ma bieżącej wody, 18% nie posiada kanalizacji, mniej więcej co czwarte miejskie mieszkanie pozbawione jest łazienki, a co trzecie - centralnego ogrzewania. Polskie domy znajdują się ponadto w bardzo złym stanie technicznym. Jest to wynikiem prowadzonej od ponad 40 lat polityki dekapitalizacji budownictwa. W nowym, socjalistycznym budownictwie nie miało być miejsca na domy skażone estetyką burżuazyjną. Budowano więc klockowate osiedla, których stan techniczny po paru latach okazał się gorszy, niż domów sprzed drugiej, a nawet pierwszej wojny światowej.

Miliony Polaków mieszkają w warunkach zagrażających życiu i zdrowiu. Ich mieszkania można by wyremontować, zwłaszcza że koszt kapitalnego remontu starego budynku, nawet z wymianą stropów i tynków, założeniem łazienek i kanalizacji kosztuje, jak twierdzą niektórzy, o 1/3 mniej, a inni o 2/3 mniej niż wybudowanie nowego budynku. A jednak mieszkańcy nie remontują. Przedsiębiorstwa remontowo-budowlane są lepiej rozliczane z budowy, więc za remonty nie chcą się brać. Nie mają zresztą dość ludzi, bo w Polsce forowane są Kombinaty Budowlane, gdzie płace są wyższe, a świadczenia socjalne lepsze. Na remonty nie ma zresztą materiałów, ani sprzętu technicznego. Zlikwidowano cegielnię, więc nie ma cegły. Brakuje rur, muszli klozetowych, cementu itp. W zeszłym roku na remonty przeznaczono 5% ze środków na budownictwo. W tym roku zaplanowano 12%, ale ciągle jeszcze jest to połowa sumy przeznaczanej na ten sam cel w NRD. Zaopatrzenie przedsiębiorstw remontowo-budowlanych w sprzęt nie było w stanie pokryć nawet 1/5 zgłaszanych potrzeb. W ubiegłym roku zabrakło 70% zamówionych kuchni gazowych i materiałów podłogowych, 60% wani, zlewozmywaków i kaloryferów. A zresztą nawet gdyby były materiały i sprzęt i tak nie ma mieszkań rotacyjnych. W całym kraju jest ich nieco ponad 14 tysięcy, a potrzeba co najmniej 30 tysięcy, w dodatku 1/3 z nich jest wykorzystywana niewłaściwie.

Obecnie remont 4 milionów mieszkań kosztowałby tyle, ile budowa 1 miliona nowych mieszkań. Tylko co z tego?

POKOCHAĆ KAPITALIZM KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

A U WAS TO MURZYNÓW BIJA

W jaki sposób lewicowcy krytykują kapitalizm? Mnóstwo mają taktyk, jedną z ciekawszych jest przypisywanie kapitalizmowi cudzych grzechów, szczególnie grzechów socjalistycznie zapędzonych rządów.

Ludzi nastawionych prokapitalistycznie zazwyczaj wyzywa się od faszystów i rasistów. Niektórzy ludzie zdobili już zauważyć, że nawet w swej nazwie partia hitlerowska była partią *socjalistyczną*. Dlatego dziś porozmawiajmy o rasizmie.

Bo jak wiadomo - w Ameryce "Murzynów biją".

Rasizm jest szczególnie uposledzoną formą myślenia plemiennego, jako że zakłada on, iż wartość człowieka może być zdeterminowana przez jego kolor skóry. Takie kryterium wartości nie ma oczywiście żadnego znaczenia w przypadkach indywidualnych - a właśnie w takich przypadkach jest ono stosowane.

Przeczytałem właśnie fascynującą książkę Waltera Williamsa *The State Against Blacks. Jest to doskonała obiektywna analiza przyczyn niepowodzenia Murzynów jako mniejszości w Stanach Zjednoczonych*.

Oto kilka ciekawych spostrzeżeń autora. Nie tylko Murzynów w Ameryce dyskryminowano. W czasie drugiej wojny światowej internowano wszystkich Amerykanów japońskiego pochodzenia i większość z nich utraciła swój majątek. W tej chwili Japończycy są drugą po Żydach mniejszością pod względem majątkowym w Stanach. Żydzi cierpieli wiele przesładowań na początku dwudziestego wieku. Dla Polaków też nie byli Amerykanie zbyt przychylni, ale Polacy są trzecią mniejszością w kategorii majątkowej.

Chinczy, przesładowani i niszczeni w wielu krajach gdzie byli mniejszością, znani są teraz na świecie ze swego stanu majątkowego i wpływów.

Czyli Murzyni powinni być zdolni do osiągnięcia tego samego. Dlaczego im się nie udało? Oczywiście rasista powie - bo czarni. Ale to jest odpowiedź irracjonalna.

Walter Williams podaje odpowiedź opartą na faktach i szokującą. Przyczyną niepowodzenia Murzynów jest uporczywe wtrącanie się rządu we wszelkie sprawy ich

dotyczące.

Wyobrazmy sobie taką sytuację - mają Państwo do wyboru zatrudnienie Murzyna lub białego, ale ze względu na przepisy rządowe muszą Państwo zaoferować im taką samą płacę. Oczywiście większość ludzi wybiera białego - i Murzyn pozostaje bezrobotny.

Lewicowcy zaraz mi odpowiedzą, że można pracodawcę zmusić do zatrudnienia Murzyna. Owszem, ale wtedy pracodawca może po prostu szukać innych dróg poszukiwania pracowników lub w ogóle zrezygnować z zatrudniania kogokolwiek. Przepisy o minimalnej płacy są w istocie jedną z głównych przyczyn postępującej automatyzacji produkcji - pracodawcy poszukują tanszych metod produkcji.

Fair Labor Standards Act był uchwalony przez Kongres Stanów Zjednoczonych w 1938 roku. Zachęcam Państwa do porównania statystyk bezrobocia wśród Murzynów przed i po uchwale. Jest to porównanie szokujące i dosyć jasno dowodzi ono głupoty polityków forsujących takie ustawy.

Ciekawostką jest też fakt, że związki zawodowe zrzeszające wyłącznie białych robotników w Afryce Południowej zawsze gorąco opowiadały się za ustawami o minimalnej płacy.

Wyobrazmy sobie też taką sytuację - pewien wysoko wykwalifikowany robotnik może wykonać pewną pracę równie efektywnie jak trzech nisko wykwalifikowanych robotników. Jeśli ci trzej są skłonni pracować za dziesięć dolarów za godzinę, to wysoko wykwalifikowany robotnik nigdzie nie zarobi więcej niż trzydziści dolarów na godzinę. Co może on jednak zrobić, by podwyższyć swoje zarobki? W imię "humanitaryzmu" może on zaapelować o ustalenie minimalnej płacy na poziomie piętnastu dolarów za godzinę i wtedy spokojnie może sam żądać czterdziści. Proszę bardzo, 25% podwyżki, wyeliminowanie konkurencji i wszystko to jeszcze z "humanistyczną pianą na ustach po serii gorących przemówień.

Taka jest zresztą dokładnie taktyka amerykańskich związków zawodowych.

Kolejnym "dobrodziejstwem" rządowym są licencje na prowadzenie pewnych biznesów. Jeśli Murzyn nie może znaleźć

pracy, to może on zawsze próbować otworzyć własny biznes. Ponieważ jednak Murzyni startowali z niskiego poziomu, musiały to być biznesy wymagające niskiego nakładu kapitałowego. Na przykład - taksówka.

W Nowym Jorku w roku 1937 Haas Act ustanowił system licencji na taksówki. Sprzedano 13566 licencji, wszystkie po dziesięć dolarów. Ustalono też, że nigdy już żadnych nowych licencji nie będzie się wydawać (brzmi to niemal jak sen kretyna, ale taka jest dokładnie rzeczywistość). Ze względu na licencje zwrócone do zarządu miasta w czasie wojny w Nowym Jorku są teraz 11772 licencje. To wszystko. Tylez taksówek. Jeśli ktoś chce być taksówkarzem, musi kupić licencję od kogoś kto ją obecnie ma. Cena? Szesćdziesiąt tysięcy dolarów. Biedny Murzyn ma to więc z głowy.

Może wobec tego chciałby on jeździć ciężarówką po kraju? To też nie takie proste. Trzeba mieć zezwolenie od Interstate Commerce Commission i wszystkie obecnie w ten biznes zaangażowane firmy mają prawo zgłosić obiekcje. Oczywiście te firmy są słodkie i miłe i nie mają nic przeciwko dodatkowej konkurencji.

Podobnie przedstawia się sytuacja w innych zawodach wymagających niskiego nakładu kapitałowego - sztuczne bariery ustanowione przez rząd blokują dostęp do nich wszystkim biednym, ale szczególnie czarnym, którzy na początku dwudziestego wieku w istocie startowali z nierównej pozycji.

Powyższe rozważania sprowadzają się w istocie do jednego stwierdzenia. W normalnych kontaktach natury ekonomicznej ludzie kierują się kryteriami ekonomicznymi. Gdy jednak rząd reguluje ceny, płace, zyski, wówczas kryteria inne stają się ważne. Regulacja rządowa w istocie jest zachętą do rasizmu.

Sytuacja ta jest jeszcze bardziej zaostrzona przez obecne zapędy do "ochrony praw mniejszości". Nie ma takiego pojęcia jak "prawa mniejszości". Są tylko prawa ludzkie, prawa indywidualne, a to - prawo do życia, wolności i własności.

Gdy rząd reguluje ekonomię, jest to ograniczeniem wolności kontraktu i pogwałceniem prawa do wolności. Zadaniem rządu jest zagwarantowanie praw ludzkich, nie ich łamanie.

SIEROŻA W JEGERACH czyli VERISMO SOVIETICO

Zanim ustosunkujemy się do opery "LADY MACBETH OF MSTIENSK" granej obecnie w O Keefe Centre, musimy Czytelnikom wyjaśnić znaczenie dwóch egzystencjalnych słów użytych w tytule powyżej. A więc najpierw co to są jegery? Czy ktoś jeszcze pamięta jak to Esik ze "Słówek" Boya *Ruchem pantery zrzucił jegery*. Ach, iza się w oku kręci! W każdym razie jegery, to dawna popularna nazwa długich trykotowych "niewymownych", czyli po prostu gatek. Takie właśnie jegery i nie poza tym, ma na sobie Sieroza, kochanek Kateriny Lwowny Ismailowej, gdy na środku sceny i przy głośnym akompaniamencie puzonów z tą ze Katuszą w wielkim małżeńskim tożu. Wiadomo co!

A "verismo" - weryzm, realizm operowy? To kierunek w twórczości operowej, który powstał pod koniec XIX w. we Włoszech. Twórcy oper powiedzieli sobie, że dość już oper opiewających życie, zbrodnie i amory królów i księżek. Postanowili więc poświęcić swoje dzieła codziennemu życiu szarych ludzi. Co z tego wynikło? Opery na temat życia, zbrodni i amorów szarych ludzi. Na przykład członek podrzędnej wędrownego trupy aktorskiej morduje nożem żonę i jej kochankę. Po weryzmie pozostały tylko dwa arcydzieła, "Pajace" i "Rycerskość wiesniacza". Werystą był również Puccini, ale tylko do czasu.

Kilkadziesiąt lat później Dimitri Szostakowicz i jego librecista Aleksander Preis postanowili przejąć pałeczkę weryzmu, bo gdzie jak nie w Kraju Rad powinno się opiewać życie szarych ludzi? Opera "Lady Macbeth z Mstienska", lub "Katerina Ismailowa", jak ją później przemianowano, jest samą esencją weryzmu. Pomijając wspomniane wyżej łózkowe figle, widzimy jak Borys Timofiejewicz, teść Kateriny wieje się w męczarniach i kona, otruty przez nią grzybami. Następnym trupem jest Zinowij Borisowicz, syn starego Borysa, uduszony przez parę kochanek, których zaskoczył w łóżku Wioskowy pijak, szukając wódki (to było jeszcze przed "suchym zakonem") znajduje trupa, w wyniku czego Katerina i Sie-

roza wędrują do carskiego prototypu radzieckiego "gułagu", gdzie Sieroza zdradza Katerinę z Sonią (tym razem dyskretnie w krzakach). Sieroza nie tracąc czasu topi Sonię, a sama też rzuca się do rzeki. Jak widać, fabuła bogata, napisana w myśl radzieckiego hasła "dognać i pociągnąć". U werystów tylko jeden trup i to za sceną - a u nas trupów mnogo!

Opera, wystawiona w Leningradzie w 1934 roku doczekała się 150 przedstawień. Pewnego dnia największy językoznawca, marksista, najlepszy biolog, genetyk i muzykolog, słoneczko Josif Wisarionowicz postanowił operę obejrzeć i skrytykował muzykę. Że niby klasowo obca. W rezultacie Katerina poszła do lamusa, a Szostakowicz w niełaskę. Potem, w ramach pierestrojki została przywrócona do łask i święci triumfy, ale już nie jako "Lady Macbeth", tylko Katerina Ismailowa.

To wszystko. No dobrze, ale co z operą czy ma nam się podobać, czy nie? A, to zupełnie inna historia. Muzyka, wbrew opinii Stalina jest interesująca i ciekawa. Jest ona doskonałą ilustracją do akcji. Jednak wszystko razem jest za długie i nudne! Wydaje nam się, że Szostakowicz po prostu nie znał się na rzemiośle pisania opery. Posłusznie dopisał muzykę do libretta Preis-Fabuły i ilustracji muzycznej w Katerinie wystarczyc by mogło na dwa interesujące średniej długości filmy. Ale, wbrew dogmatowi marksistowskiemu ilość nie zawsze przechodzi w jakość. Gdyby Puccini miał pisać "Katerinę" z całą pewnością zacząłby od drastycznego okrojenia fabuły. Pozostała część niewątpliwie przekształciłaby się w jego rękach w arcydzieło równe "Tosce".

Na koniec uwaga dla reżysera. Każde dziecko wie, że ruski lud w 1865 roku i jeszcze długo potem nie nosił jegerów, a tylko długie płócienne gacie. Z tasemkami u dołu!

S.D.

ORDER ODRODZENIA POLSKI DLA PAŃSTWA PORCZYŃSKICH

Orderem Odrodzenia Polski Rząd Polski na Wychodźstwie odznaczył Janinę i Zbigniewa Porczyńskich, ofiarodawców galerii malarstwa, która wartością przewyższa wszystko, co Polska do tej pory w tej dziedzinie posiadała. Osią kolekcji jest malarstwo religijne, związane z Pismem Świętym. Obok podstawowego zbioru jest kilka mniejszych zbiorów tematycznych. Kolekcja nie jest dziełem życia państwa Por-

czyńskich, ale wykonaniem planu, który powstał nie tak dawno, w 1982 roku. W ciągu dwóch lat Porczyńscy zdobyli podstawę swojej kolekcji. Porczyńscy już wówczas zbierali obrazy z myślą o Polsce, a nawet konkretnie Warszawie. Nie mówili o tym nikomu, nie chodzili im bowiem o sławę, ale o rezultat.

Porczyńscy - stwierdzili komentatorzy całego wydarzenia - mogą być usprawiedliwieniem kapitalizmu i emigracji.

Parę obrazów kolekcji o tematyce polskiej zasili zbioru w Wilanowie i Muzeum Narodowym. 90% kolekcji jednak to dar dla Muzeum Archidiecezjalnego.

TADEUSZ W. PRUSS

PODBIEGUNOWA POLITYKA

C z ę ś ć I

KTO BRONI KANADYJSKIEJ ARKTYKI, CZYLI O ESKIMOSACH Z LORNETKAMI

Anno Domini 1983 Do kanadyjskiego Ministerstwa Obrony nadchodzi nieoczekiwany list od wojskowych zachodniemieckich. Pytają o losy swojej stacji meteorologicznej na wybrzeżu kanadyjskiego Labradoru. Stacji założonej podczas II wojny światowej przez hitlerowską marynarkę wojenną. Znajomość warunków klimatycznych w rejonie północnego Atlantyku potrzebna była Niemcom w celach strategicznych. Tak więc w 1943 roku załoga niemieckiej łodzi podwodnej wśliznęła się nieopatrzenie na ląd w okolicach Cieśniny Hudsona. Pozostawiając na tamtejszym bezdrzewnym brzegu automatyczną stację badania pogody.

Nie dostrzeżona przez kanadyjskie patroli, stacja przetrwała lat 40.

W Ministerstwie Obrony zapanowała konsternacja.

Zachodzi pytanie, jak historia ta mogła się w ogóle wydarzyć. Odpowiedź leży w rozmiarach Kanady i w rozmiarach kanadyjskich sił zbrojnych.

Obszar kanadyjskiej Arktyki obejmuje rejon od 60° do 141° długości, leżącym na szerokości 66 50'. Tymczasem kanadyjskie siły zbrojne są najsłabsze spośród krajów Dalekiej Północy. Do roku 1986 na arktycznym obszarze 24 miliona kilometrów kwadratowych stacjonował jedynie 700-osobowy garnizon wojskowy wspomagany rezerwowymi siłami Eskimosów w liczbie 600. Zadaniem tych ostatnich, zwanych "Rangers" było wypatrywanie ewentualnych łodzi podwodnych wynurzających się w obszarze kanadyjskich wód terytorialnych. W tym celu Eskimosi wyposażeni zostali w "sprzęt optyczny o charakterze wojskowym", a mianowicie lornetki.

Fizyczna odległość czterech tysięcy kilometrów nie robi już dzisiaj na nikim

większego wrażenia. Gdy jednak dystans ten dzieli położone na północy Terytorium Północno-Zachodniego Kanady eskimoskie miasteczko Inuvik od federalnej stolicy Ottawy, odległość ta okazuje się być - kosmiczna.

Z leżącego na wybrzeżu Morza Beauforta Inuvik jest około 500 kilometrów bliżej do Związku Sowieckiego, niż do najbliższej północnokanadyjskiej metropolii - Edmonton. Teren ten oddalony jest również od pozostałej części Kanady - gospodarczo. Na początku lat osiemdziesiątych, gdy ceny ropy naftowej zaczęły gwałtownie spadać, wszystkie prawie kanadyjskie kompanie naftowe opuściły rejon.

Latem 1986 roku wyjechał również, wspomniany wcześniej, 700-osobowy garnizon kanadyjskich sił zbrojnych. Obecnie, najbliższa stacja z 78-osobowym personelem wojskowym mieści się w oddalonym o prawie 1100 kilometrów Yellowknife.

Mieszkańcy Inuvik poczuli się niechciani, porzuceni i bezbronni. Wtedy właśnie wystąpił z pomysłem zwrócenia się po wojskową opiekę do Stanów Zjednoczonych. Rada miejska zaaprobowała wniosek legalizujący obecność amerykańskiego personelu wojskowego oraz amerykańskich kompanii naftowych. Wniosek cieszył się ogromnym poparciem mieszkańców. Ale zarówno kanadyjski, jak i amerykański rząd przemilczały sprawę.

Cały ten epizod ma znaczenie symboliczne. Jest symbolem nie tylko konieczności zapewnienia życiowo niezbędnej aktywności społecznej ludziom północy Kanady. Ale i symbolem niemożności zagwarantowania tym ludziom podstawowego bezpieczeństwa.

Tymczasem Związek Sowiecki już od II wojny światowej świadomy jest strategicznej wazności Arktyki. Najkrótsza droga dla sowieckich międzykontynentalnych rakiet balistycznych, skierowanych na USA, prowadzi poprzez kanadyjską Arktykę. Bo przecież nikt nie oczekuje, by sowieckie oddziały maszerowały przez Biegun Północny.

Z amerykańskiego punktu widzenia, kanadyjska Arktyka stanowi beczenny bufor w sensie czasu i przestrzeni, służący przejęciu nadchodzących rakiet sowieckich, zanim osiągną one miast amerykańskich. Jest to też bezpośrednia droga dla sowieckich bombowców. Biegun natomiast może być trasą dla sowieckich łodzi podwodnych.

Sowiecki Przylądek Kola stanowi dzisiaj jeden z najbardziej zmilitaryzowanych obszarów świata. Zaś Murmansk jest portem macierzystym połowy sowieckich podwodnych łodzi nuklearnych. Sowieckie łodzie podwodne z pociskami balistycznymi są rozmieszczone regularnie pod polarną pokrywą lodową.

W skład sowieckich sił powietrznych tego regionu wchodzi bombowce dalekiego zasięgu typu Bear H wyposażone w zdalnie kierowane rakiety z ładunkiem jądrowym (cruise missiles). Samoloty te mogą odpalić owe pociski, by przenieśli one ładunki nuklearne z Zatoki Hudsona do amerykańskich wyrzutni rakiet balistycznych zarówno w obu Dakotach, jak i bardziej na południe.

Jak twierdzą kanadyjcy i amerykańscy przedstawiciele NORAD (North American Aerospace Defence Command), liczba sowieckich samolotów wtargających w północne wybrzeża Kanady wzrosła niepokojąco w drugiej połowie 1987 roku.

Stratedzy zdają sobie sprawę z tego, że działający obecnie system wczesnego ostrzegania (DEW), przebiegający przez Alaskę i kanadyjską Arktykę jest już niewystarczający. Dlatego w 1984 roku, Reagan i Mulroney podpisali układ mający na celu modernizację DEW. Nowy system radarowy w rejonie Morza Beauforta wszedł w życie pod koniec 1987 roku.

Sowieci doskonale świadomi są faktu, że Kanada nie jest w stanie zapewnić bezpieczeństwa swojej części Arktyki. Wiedzą również, że kontrolę taką dołni są zapewnić Kanadzie Amerykanie. Dlatego sowiecka grand strategia widzi neutralizację kanadyjskiej Arktyki jako jeden ze swych podstawowych celów. Odciełoby to Kanadę od amerykańskiej opieki militarnej. Doprowadziłoby do sparalizowania amerykańskiej marynarki w Arktyce.

Sowieccy stratedzy głowią się nad tym, jak to zrobić. Można różne arktyczne strefy zdemilitaryzować. Wprowadzenie stref zdemilitaryzowanych w Arktyce byłoby de facto umiędzynarodowieniem kanadyjskiej Arktyki, a w konsekwencji jej neutralizacją i ubezpieczeniem. Jest to więc strategia ewolucyjnego, erozyjnego zamachu na suwerenność Kanady. Strategia mająca wszelkie szanse powodzenia również i dlatego, że Kanadyjczycy tak naprawdę nie mają poczucia, że są właścicielami swojej własnej Północy. Jak wskazują badania, nie czują się oni narodem Północy. Wbrew faktom geograficznym. Strategia kanadyjskiej lewicy, wskazującej na Stany Zjednoczone jako na potencjalne źródło zagrożenia suwerenności skutecznie odwraca uwagę od sowieckiego zagrożenia Arktyki.

W przemówieniu swym z 1 października 1987 roku w Murmansku, Gorbaczow nawoływał do rozwoju związków kulturalnych pomiędzy ludźmi Północy oraz do rozwoju nawigacji handlowej na wodach Arktyki. "Najkrótsza droga z Europy na Daleki Wschód i Pacyfik prowadzi przez Arktykę". Rzut oka na mapę przekonuje nas, którą owa droga wiedzie. Nie przez sowiecką część Arktyki oczywiście. Przez Arktykę kanadyjską. Skomercjalizowanie tego szlaku prowadziłoby do uniemożliwienia zarówno rozbudowy baz obronnych na kanadyjskiej Arktyce, jak i do ograniczenia swobody ruchów amerykańskich i kanadyjskich łodzi podwodnych będących elementem systemu wczesnego ostrzegania przed atakiem sowieckim.

Strategia sowiecka jest potencjalnie bardzo skuteczna. Jednym z jej aspektów jest zaangażowanie Kanady w taki stan stosunków dwustronnych, by praktycznie uniemożliwić aktywność amerykańską w strefie kanadyjskiej Arktyki.

Oto jej elementy.

Rozmnożyć sowiecko-kanadyjskie stacje polarne. Powstawać sowieckie stacje badawcze. Wysłać specjalistów wiercących z Kanadyjczykami w poszukiwaniu ropy. Grac na strunach obrony środowiska naturalnego, "broniąc" tym samym Arktyki przed amerykańską bronią atomową. Można przy tym wykorzystać istniejące w Kanadzie prosowieckie lobby rozbrojeniowe. Peace movementy i inne krzykliwe grupy.

Sowiecka strategia pada więc niestety w Kanadzie na podatny grunt. I znajduje niezamierzonych często sprzymierzeńców.

Oto krótka historia z Północnego Ontario. Miejscowość Nakana. Przewodniczący lokalnej rady miejskiej, przerażony gospodarczą stagnacją miasteczka i jego wyludnianiem się, wpada na pomysł dotąd w Kanadzie nie znany. Wysyła list do ambasady sowieckiej w Ottawie z prośbą o wybudowanie w miasteczku fabryki samochodów Łada.

W całej tej historii jedno tylko mnie dziwi. Dlaczego Sowieci jeszcze z tego zaproszenie na skorzystali. To chyba zdarzyło im się po raz pierwszy w historii.

Żydzi mają Izrael, Palestyńczycy walczą o Palestynę

Brutalna reakcja Izraela na trwający od 2 miesięcy antyizraelski bunt Palestyńczyków na terytoriach przez Izrael okupowanych od 1967 roku, jest odrażająca. Ponad 50 zabitych Palestyńczyków, setki zaaresztowanych, setki ciężko pobitych.

Ofiary nie są wynikiem przypadku. Są one wynikiem polityki "żelaznej pięści", przyjętej przez rząd Izraela w odpowiedzi na rewoltę. Wskazując środki "zaprowadzenia pokoju" premier Izraela Shamir powiedział: "Nasze zadanie polega ponownie na wywołaniu wśród Arabów strachu przed śmiercią", a minister obrony Rabin podkreślił: "Naszim pierwszym priorytetem jest zastosowanie siły, potęgi, bicia".

Polityka "żelaznej pięści" wywołała oburzenie na świecie. Wśród nie-Żydów, ale także, co jest znamienne, wśród Żydów. Potępił ją m.in. potężny i wpływowy Kongres Żydów Amerykańskich. Spotkała się także z silnym sprzeciwem niektórych Żydów i ugrupowań żydowskich w samym Izraelu.

Bolesny jest fakt, że do siły, śmierci i tortur odwołało się państwo żydowskie, państwo powstałe m.in. w odpowiedzi na wielowiekowe prześladowania narodu żydowskiego. Bolesny jest również fakt, że politykę siły w stosunku do narodu domagającego się wolności zastosowało państwo demokratyczne. Izraelska polityka "żelaznej pięści" jako środek rozwiązywania kwestii narodowościowej nie jest rzecz jasna tym samym co metody rozwiązywania kwestii narodowościowych przyjęte kiedyś przez III Rzeszę, czy dawniej i obecnie przez państwa komunistyczne (a zdarzają się takie porównania), ale, z drugiej strony, daleko odbiega od standardów, których można w tym zakresie spodziewać się od demokracji.

Żydzi mają swoje racje. Absolutnie nadrzędna jest racja ochrony państwa izraelskiego, rzeczywiście otoczonego wrogiem światem arabskim, nastawionym na jego zniszczenie. Żydzi mają prawo do swego państwa i mają prawo je ochraniać. Ale polityka "żelaznej pięści" nie jest właściwą drogą. Na krótką metę może przynieść

spokój, ale będzie to spokój pozorny, spokój skatowanej ulicy, a nie spokój serc i umysłów.

Palestyńczycy również mają swoje racje. Absolutnie nadrzędna jest racja osiągnięcia państwa palestyńskiego. Palestyńczycy, tak jak Żydzi i jak inne narody, mają prawo do swego państwa i mają prawo o nie walczyć. Problem polega jedynie na tym, jakimi metodami. Czy zastosowana przez nich obecnie uliczna rebelia przyniesie im Palestynę? To zależy od okoliczności i dalszego przebiegu wypadków. Trudno to teraz przewidzieć, ale trudno z drugiej strony nie zauważyć, że potrzeba Palestyny jest już niejako nawykiem, atrybutem Palestyńczyka i chociażby z tego powodu nie ma pytania, czy Palestyna?, jest zaś jedynie pytanie - kiedy?

Problemu Palestyny nie można zbyt po prostu wskazać na palestyński terrorizm. To prawda, jest to terrorizm straszny, odwrócony od obiektów militarnych, nastawiony na światową reklamę sprawy palestyńskiej. To prawda, że Palestyńczycy mogą uchodzić za pionierów uznania utraty państwa za wystarczający powód do terrorizmu cywilnego, skierowanego przeciwko obiektom i osobom przypadkowym, aktywnego na całym świecie. Ale z tego, że tak jest nie wynika, że Palestyńczycy nie mają prawa do własnego państwa, bądź, że wszyscy Palestyńczycy, zwłaszcza zaś rebelianci na ulicach Strefy Gazy i na Zachodnim Brzegu są terrorystami. Organizacja Wyzwolenia Palestyny jest organizacją terrorystyczną i rozumie stanowisko Izraela, który odmawia wszelkich rozmów dotyczących przyszłości Palestyńczyków z jej udziałem, ale nie rozumie, dlaczego nie podejmuje najmniejszych wysiłków, by uspokoić ulice okupowanych terytoriów metodami innymi niż "polityka żelaznej pięści".

Dlaczego nie próbuje rozstrzygnąć politycznych, bądź nie podejmuje pokojowych negocjacji?

Głównym powodem jest arabska nienawiść do państwa żydowskiego. To Arabowie nie chcą kompromisu. Istnieje dla nich

IZRAEL OBOK PALESTYNY

tylko jedna możliwość albo Palestyna, albo Izrael.

Jest oczywiste, że skłania to również Izrael do ekstremalnych postaw obronnych. W tym sensie nie tylko Izrael musi być obciążony winą za obecną sytuację Palestyńczyków. Czołowe państwa arabskie traktują Palestyńczyków jako swoją antyizraelską piątą kolumnę. Wiadomo że w 1948 roku, kiedy decyzją ONZ powołano Izrael i zarazem Palestynę, terytoria przyznane Palestynie zostały zajęte przez Egipt i Jordanię, gdyż państwa arabskie uznały, że lepiej żeby Palestyny nie było w ogóle niż żeby miała istnieć w postaci okrojonej, kadłubkowej (prawdą jest, że Izrael otrzymał o wiele lepsze i większe kawałki spornego terytorium - dawnej Palestyny, protektoratu brytyjskiego). Wiadomo także, że państwa arabskie finansują i ochraniają Organizację Wyzwolenia Palestyny i inne terrorystyczne antyizraelskie organizacje Palestyńczyków. Wiadomo wreszcie, że żadne z państw arabskich nie chce przyjąć do siebie w charakterze uchodźców tysięcy Palestyńczyków zamieszkujących okupowane terytoria, wiedząc, że ludzie ci stanowią podatny materiał destabilizacji Izraela.

Pomimo tego Izrael nie ma wielu możliwości. Może albo zaprowadzić jeszcze większy terror okupacyjny, albo zgodzić się na autonomię Palestyńczyków i następnie całkowite wycofanie się z zajętych terenów. To pierwsze rozwiązanie wydaje mi się ślepych zaułkiem. Terror okupacyjny w wydaniu państwa demokratycznego, nawet tak śmiertelnie zagrożonego jak Izrael, ma swoje granice. Nie sądzę, by Izrael chciał, a nawet mógł - rozwiązując swoją kwestię

narodowościową - pójść śladem hitlerowców, bądź Sowietów i np. deportować Palestyńczyków, bądź ich zagazować.

Pozostaje to drugie rozwiązanie, rozwiązanie zakładające, że Palestyńczycy mają prawo do utworzenia swego państwa, jak również zakładające, że Izrael powinien otrzymać gwarancje swego istnienia.

Jest to z pewnością rozwiązanie kompromisowe i niełatwe, zważywszy odwieczną nienawiść Żydów i Arabów. Ale jedyne, rzeczywiście korzystne dla Izraela. Czas działa na niekorzyść państwa żydowskiego jako twierdzy obronnej.

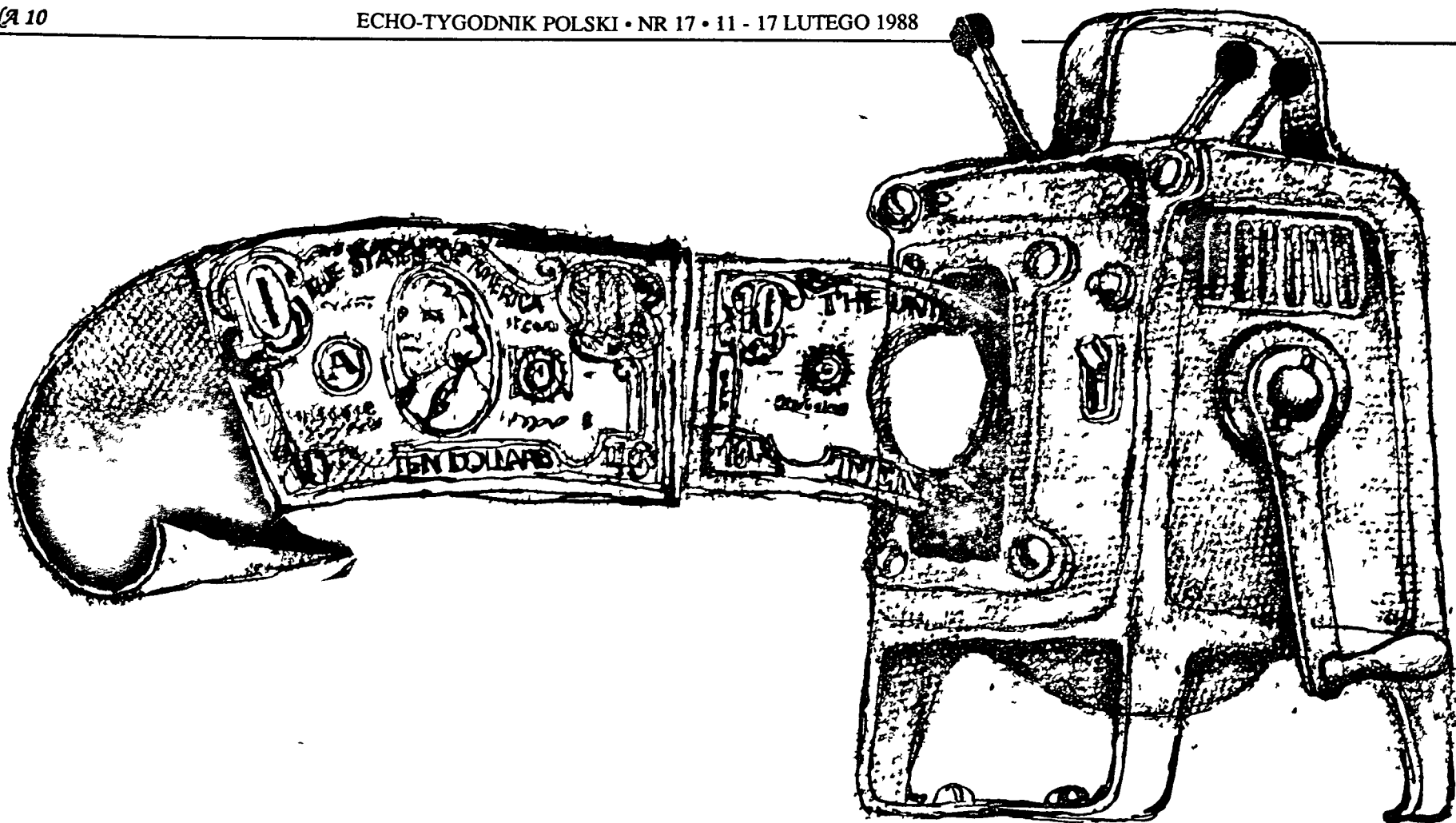
Ile lat może się bronić 4-milionowy Izrael przed naporem ponad 100-milionowego świata arabskiego? Jak długo może Izrael okupować Strefę Gazy i Zachodni Brzeg?

Na Środkowym Wschodzie konieczny jest kompromis!

Izraelowi nie uda się zaprowadzić porządku siłą, gdyż nie jest możliwe zniszczenie idei państwa palestyńskiego, idei Palestyny dla Palestyńczyków. Z drugiej strony Izrael postawiony prędzej czy później przez świat arabski w sytuacji śmierci albo życia, sięgnie po broni atomową. Idea państwa izraelskiego - idea Izraela dla Izraelczyków jest również niezniszczalna.

Historia pokaże czy nie jest już za późno, by zamiast kul zadziały słowa i czy nie jest za późno, by obok Izraela mogła istnieć Palestyna.

ZBIGNIEW FARMUS

Jak nas widzą Amerykanie...

KANADYJCZYCY

POŚRÓD NAS

OD TŁUMACZA Proszę sobie wyobrazić Istoty, które wyglądają tak jak my - tylko schludniej
Proszę sobie wyobrazić Istoty, które zachowują się tak samo jak my - tylko uprzejmiej
Proszę sobie wyobrazić Istoty, które mówią tak jak my - tylko wolniej
Proszę sobie wyobrazić koszmar naszego, kiedyś tak ciekawego, narodu - dziś nadwątlonego przez...
KANADYJCZYKÓW

.....

Spokojna, skromna Kanada Dobra, łagodna, dobroliwa Kanada Nasz przyjazny, niezbyt rozgarnięty północny sąsiad nasze ekonomiczne poletko doświadczalne, nasza kolonia kulturalna, nasze przestronne północne przedmieście - strych Ameryki Północnej I cóż z tego, że Kanadyjczycy są nieco ograniczeni, odrobinę - powiedzmy sobie - powolni? Nasi kochani kuzyni, zadowoleni z tego, że nurzać się mogą w refleksach naszej glorii, ukontentowani już choćby tym, że mogą żyć tak blisko nas, dzielić z nami granicę oglądać razem z nami "The Cosby Show" Patetycznie wdzięczni, nawet za naszą nieuprzejmość Szczęśliwi ze są prawie, w pewnym sensie, Amerykanami

Od lat Kanadyjczycy usadowili się za jasno oświetlonym oknem Stanów Zjednoczonych, przyciskając nosy do szyby i dziwiąc się, jakim cudem wszyscy w środku mają tyle zabawy Poprzez całe generacje usilnie (i wcale nie tak bardzo w sekrecie) marzyli Kanadyjczycy, aby stać się 51 stanem, z całych sił pragnęli, aby być częścią nas - wiecie - New York, New York Od lat cierpieli na zbiorowy, narodowy kompleks niższości, wydając się jednocześnie tak bezwstydnie nudnymi, tak pozbawio-

nymi odrobiny choćby wyobraźni, że aż dwa z ich ośmiu profesjonalnych (w stylu amerykańskim) zespołów footballowych mają tę samą nazwę (Ottawa Rough Riders i Saskatchewan Roughriders) Nie mieli nic przeciwko temu, żeby stać się ekonomiczną kolonią Ameryki, że Ameryka kontrolowała 17% kanadyjskiej ekonomii, że kultura kanadyjska była po prostu kulturą amerykańską tyle że na środkach uspokajających () Ale to wszystko należy do przeszłości Powolny, ospały gigant podnosi się ze snu Wielka biała Północ staje się Wielkim Białym Niebezpieczeństwem Kanadyjczycy mieli już dosyć Zbyt długo grali rolę Jimmy Olsena dla naszego Supermana () Importowaliśmy Saula Bellowa dając im za to "Three's Company", no i okazało się, że oni - owszem - zamarynowali się w amerykańskiej kulturze, ale tak naprawdę to czuli się z niej wyłączeni Nikt ich nigdy nie zapraszał do tanca Nikt ich nigdy nie zauważał

Kompleks niższości - tak jak to się zresztą często zdarza - przenicował się na drugą stronę i stał się hardym, wyniosłym kompleksem wyższości Kanada przestała być zadowolona z tego, że jest przyłączona do swojego wesołego, rozbawionego starszego brata

I tak to teraz Oni przedzierają się przez najdłuższą na świecie, nie strzeżoną granicę i wykupują amerykańskie instytucje, wdzierają się do show businessu, wślizgują się do mediów Niczym jak istoty z "Invasion of the Body Snatchers" są nie do rozpoznania, kiedy powoli przejmują nad wszystkim kontrolę Dość wspomnieć listopad ubiegłego roku, kiedy okazało się, że sędzia Douglas Ginsburg zainwestował bardzo dużo pieniędzy w telewizyjną kompanię kablową, która okazała się być firmą kanadyjską

Sprawa kanadyjskiego podboju to nie fraszka Kanadyjczycy przeprowadzają tę akcję w sposób, w jaki robią inne rzeczy - na nudną, syropowo-klonową modłę Oslabiają naszą siłą poprzez niekonczące się dyskusje na temat odległości pomiędzy miastami, podważają naszą pozytywną agresywność poprzez niewzruszoną uprzejmość, usypiają nas, wpędzają w trans somnambuliczny puszczając nam filmy z Lorne Greenem () Ich misją jest nauczyć nas kilku zasad grzeczności i dobrego wychowania Oni nam dopiero pokażą co znaczy słowo - "miły"

Kanadyjczycy naprawdę nadchodzą!"

Faktem jest, że dziesięć lat temu firmy kanadyjskie miały 4,05 miliarda dolarów zainwestowanych w Ameryce Dzisiaj te same firmy mają już 28,9 mld \$ bezpośrednich inwestycji w Stanach i wygląda na to, że w roku 1990 Kanada będzie miała zainwestowanych tyleż samo pieniędzy, ile U S ma w Kanadzie W zamykających ubiegły rok miesiącach kryzysu na giełdzie Kanada była w trakcie negocjowania poważnego układu o wymianie handlowej ze Stanami Układu, który - jak groził kanadyjski minister komunikacji - może zostać zlekceważony, nawet jeśli podpisany i zaparaflowany Amerykanie mają krótką pamięć wojna na Pacyfiku zaczęła się od rozmów na temat wymiany handlowej z Japonią

New York jest celem numer jeden kanadyjskiej inwazji Do boju prowadzi Kanadyjczyków dzielna trójka - Paul, Albert i Ralph Reichmann - trzej bracia z Toronto Ich firma - Olympia & York zaczęła wykupować posiadłości handlowe i przemysłowe dekadę temu i jest w tej chwili największym przemysłowym właścicielem w całym mieście Reichmannowie mają w posiadaniu

24 miliony stop kwadratowych powierzchni biurowej, co jest ekwiwalentem dziesięciu Empire State Building i - co nawet bardziej przerażające - odpowiada dokładnie jednej stopie kwadratowej na głowę każdego Kanadyjczyka

Klejnotem w koronie Reichmannów jest Battery Park City, który został przez nich zbudowany i w dużej części do nich należy Często tam można spotkać nadętych kanadyjskich turystów, którzy paradują po budynku, jak zwycięzcy najeźdźcy, patrolujący swoje włości Meyer S Frucher szef Battery Park City Authority i nominalnie Amerykanin stwierdził ostatnio - "Były dwie najślawniejsze transakcje w handlu nieruchomościami, jakie pamięta New York Pierwsza - kiedy Holendrzy kupili wyspę Manhattan i druga - kiedy Kanadyjczycy kupili tę wyspę jeszcze raz"

New York, stolica etnicznego zacięcia i obcesowej szorstkości powoli się kanadyzuje South Street Seaport - kiedy, mroczony, brudny raj żeglarzy stał się parkiem pod tytułem - "Michel J Fox", gdzie spotykają się młodzi "Yuppies" (a tak naprawdę - kim innym jak nie Kanadyjczykami - są owi Yuppies ze swoimi szeleczkami i kokainą - uczciwi, schludni i w swym wolnym od zajęć czasie adorujący plisowane spódniczki?)

Cineplex Odeon, własność Gartha Drabinsky ego z Toronto jest w tej chwili drugą co do wielkości "kinową" firmą w Ameryce Północnej i kontroluje 105 ekranów w samym New Yorku (w tym także te kina, gdzie wstęp kosztuje 7\$) Drabinsky dodaje do prazonek kukurydzy prawdziwe masło i kładzie prawdziwy marmur w hallach, kazać nam na zawsze zapomnieć o zadymionych, brudnych, cuchnących kinach, które dotąd New York uznawał za świątynię kultury

Pierwszym, najbardziej udanym kanadyjskim podbojem Ameryki (zapominając oczywiście o wojnie w roku 1812, kiedy to brytyjskie i kanadyjskie oddziały przypuszcily atak na rezydencję prezydenta) był najazd na granice Hollywood Aby wymienić choćby kilka osób, które pretendować chciały do miana "Amerykanin" Mary Pickford (ukochana aktorka amerykańska), Norma Shearer, Marie Dressler, Clara Bow, Fay Wray, Walter Pidgeon, Yvonne DeCarlo (tak, nawet Lily Munster nie była Amerykanką), Anne Murray, Margot Kidder, Monty Hall, David Steinberg, Tommy Chong, Alan Thicke, Dan Aykroyd, John Candy, Martin Short, Howie Mandel, Lorne Michaels

Każdy z nich na swój sposób starał się od-

wrócić kolejność tradycyjnego sposobu wchodzenia po drabinie artystycznej kariery () Kanadyjczycy, będąc naturalnymi outsiderami są adeptami parodii, podstawowej formy sztuki naszych czasów (Czy toteż wpływ kanadyjski?) Kanadyjczycy Michaels, Candy, Eugene Levy (z SCTV) i Rich Little - wszyscy zawdzięczają swój amerykański sukces temu, że robią sobie zarty z amerykańskich instytucji. Co więcej - jeśli chodzi o samą TV - to korzyści jakie Kanadyjczycy z tego ciągną są wysoce niesprawiedliwe. Kanada, gdzie żyje mniej niż 26 mln mieszkańców ma osiem pełnych programów telewizyjnych. Wychodzi na to, że każdy w Kanadzie kto chce mieć swoją własną audycję - może ją mieć. Kanadyjczycy rozrywki wkładają się nawet do naszych domów. Trivial Pursuit - najbardziej popularna w Ameryce gra planszowa od wielu generacji, ulubiona przez Amerykanów mimo swoich podchwytliwych pytań na temat Kanady - tak naprawdę została wymyślona i sprzedana nam przez cudzoziemców. **Przez Kanadyjczyków!!!**

•••••

Ta wrodzona uprzejmość Kanadyjczyków jest częścią i konsekwencją ich historii, która jest czystą chronologią braku ważnych wydarzeń. Żadnych kataklizmów, żadnych powstan, żadnych Murzynów, tylko niekoncząca się zima, po której następuje bezhokejowy tydzień lata. Od samego początku Kanada była mniejszościową ligą Ameryki () Amerykę stworzyli ludzie, Kanadę - korporacje. Kraj ten był dziełem kreacji inwestorów - najpierw Hudson Bay Company, później linii kolejowej. Ameryka miała ludzi, zanim miała prawa, Kanada miała najpierw prawa a dopiero potem ludzi. Porządek jest w Kanadzie wartości wyższą niż wolność. Posłuszeństwo jest w kanadyjskiej krwi. Każdy Kanadyjczyk wie, co to znaczy "podążać za", każdy zna przyjemność konformizmu.

Kanadyjczycy są lojalistami. Po wojnie rewolucyjnej wszyscy, którzy popierali Anglię - te nędzne, przypochlebne kreatury wznoszące toast za króla po każdym obiedzie, ci pochlipujący Anglofilicy, którzy upierali się aby literować "color" przez "ou" - wymknęli się cichaczem do Kanady. Benedict Arnold stał się ich wielkim bohaterem. Potem tak naprawdę nic się nie działo aż do roku 1867. Był to rok, w którym British North America Act stworzył Dominion of Canada łącząc ze sobą cztery słabe i podzielone kolonie. Kanada urodziła się z jednego

pociągnięcia piórem, z jednego podpisu. Kanadyjczycy nie walczyli o swoją niezależność, oni ją po prostu podpisali.

Kanadyjczycy cierpią na rewolucyjną zazdrość. Nigdy nie brali bowiem udziału w edypowym rytuale wędrowki, nigdy nie zrzucali z siebie więzów tyranii Matki Anglii. W rezultacie - cierpią teraz na zanik męskości. Nowojorski psychiatra - Lawrence Fischman, który zajmuje się na dużą skalę kanadyjską psychologią społeczną wierzy, że Kanada nigdy nie podniosła buntu z powodu swojego, ciągle się pomniejszającego systemu wartości. "Zadziwiające jest to, że poczucie winy za zdradę i pewnego rodzaju kazirodzwo zdaje się wśród Kanadyjczyków raptownie zmniejszać" - obserwuje Fischman. "Kanada nie czuje pragnienia uwolnienia się spod wpływów brytyjskich, nie pragnie wolności, która by jej pozwoliła rozporządzać własnymi zasobami naturalnymi". Doktor sugeruje że winne jest temu środowisko w którym żyją Kanadyjczycy, a które zdecydowanie wpływa na ich temperament. "Przedłużający się wpływ niskich temperatur, na które są Kanadyjczycy narazeni, wytworzył u nich pewnego rodzaju pasywną akceptację, a później także masochistyczne czerpanie przyjemności z faktu, że jest zimno". Ergo - sugeruje Fischman - miłości dla hokeja.

Aby być jednak sprawiedliwym, trzeba stwierdzić, że w ciągu ostatnich lat Kanada poczyniła wielkie postępy w kształtowaniu swej współczesnej historii.

NIEKTÓRE WAŻNE WYDARZENIA ZE WSPÓŁCZESNEJ HISTORII KANADY

1 Premier Pierre Elliot Trudeau eskortuje Barbrę Streisand na Manitoba Centennial Party.

2 Kanadyjska Ambasada w Teheranie udziela schronienia kilku obywatelom amerykańskim w czasie kryzysu w Iranie, namawiając bary w północnej części stanu New York do oferowania Kanadyjczykom darmowych "drinków" i nakłaniając gospodynie domowe na Środkowym Wschodzie do wysyłania paczek z domowymi ciasteczkami dla Kanadyjczyków.

3 Tak zwany Canadarm, zbudowany na amerykańskim statku kosmicznym Columbia przez kanadyjskich naukowców, odzyskuje fragmenty ekstraplanetarnych smieci.

4 Nowojorski baseballista z drużyny Yankee - Dave Winfield zostaje wezwany do sądu, gdzie z paragrafu Canadian Criminal Code jest sądzony za skrzywdzenie zwierzęcia. Winfield uderzył piłką i zabił mewę podczas rozgrzewki przed meczem z Toronto Blue Jays.

5 Expo 67

Kanadyjski charakter jest ustabilizowany. Ostrożni i przewidujący, Kanadyjczycy są narodem księgowych. W Kanadzie jest 6,4 mln więcej kont oszczędnościowych niż ludzi. Kanadyjczycy są najbardziej ubezpieczonymi ludźmi na świecie i nie ich bardziej nie podnieca niż rozmowy o możliwościach ubezpieczeniowych. Kanadyjczycy nie lubią rywalizacji, na okazje i obniżki cenowe patrzą podejrzliwie. Kanadyjczycy są dumni wtedy, kiedy mogą zapłacić "normalną" cenę.

Wystarczy porozmawiać dłużej z Kanadyjczykiem, aby się przekonać, że znajduje on Amerykanów prostakami bez oglądy. Nie wspominając już, że uważa ich za chępliwych karierowiczów. Kanadyjczycy pohukują na Amerykanów, którzy przyjeżdżają na Połnoc i pytają bez przerwy - "Te, powiedz mi stary, ile to będzie w prawdziwych pieniądzech?" Kanadyjczycy są dumni ze swojej nieśmiałości. Co więcej, wielu z nich ukrywa swój instynkt kolorystyczny, kiedy mówią o Amerykanach. Cytuję Seana Kelly, kanadyjskiego humorystę, który prawdopodobnie pozbawił zajęcia wielu równie śmiesznych humorystów amerykańskich - "Miałem kiedyś taką teorię, że każdy stan, który kończy się na samogłoskę jest tak naprawdę częścią Kanady. Na pewno jednak każde przyjęcie, na którym dyskutuje się o odległościach jest także częścią Kanady".

Jednocześnie Kanadyjczyk musi odnieść sukces w Ameryce, żeby odnieść sukces w Kanadzie. I nie ważne jest jak dużo laurów zbierze on w Stanach jeżeli wraca do Kanady - uznaje się go za przegranego (jesli by było inaczej - podpowiada refleksyjna logika - po co on by tam wracał?) Kanadyjczycy mają do sukcesu stosunek ambiwalentny. Uważają, że tylko w ten sposób można sukces osiągnąć.

•••••

Kanadyjsko-amerykańska granica ciągnie się na przestrzeni 3,968 mil i jest najdłuższą, nie strzeżoną granicą na świecie. Łatwo powiedzieć - ale czy rzeczywiście jest to taki dobry pomysł? Za panowania Prezydenta Reagana US wzbogaciło się o największy w naszej historii system obronny, a

i tak między nami a tym behemotem z Północy wisi tylko kilka rolek drutu. Tymczasem zas fizycznie Kanada jest drugim największym krajem świata - po Związku Radzieckim (To właśnie przez tę nie strzeżoną granicę steward Air Canada - Gatton Dugas przemieścił się z własnej woli i zaraził Amerykanów AIDS-em na początku roku 1980 i teraz się z tego zrobiła epidemia). Kanadyjczycy są zmasowani wzdłuż amerykańskiej granicy. 85% tej nacji żyje na przestrzeni 100 mil od US - cztery dni marszu innymi słowy i tylko kilka godzin dla zmotoryzowanej armii.

Rzeczywiście - militarnie Ameryka i Kanada są nierozdzielnie związane. Oba te kraje są od trzydziestu lat partnerami w North American Aerospace Defense Command (NORAD), ich systemy wczesnego wykrywania i obrony powietrznej są kompletnie zintegrowane. ONI wiedzą o nas wszystko.

SKRÓCONY PODRĘCZNIK WIEDZY O KANADYJCZYKACH

Wszyscy Kanadyjczycy znają się wzajemnie. Tak jak homoseksualisci i Mormoni. Kanadyjczycy bardzo się troszczą o swoje dobre imię. Bez przerwy oglądają programy telewizyjne, aby znaleźć w nich swoich ziomków.

Kanadyjczycy, którzy starają się powoli wśliznąć do społeczeństwa amerykańskiego nazywani są 'Kanadyjczykami szafowymi'. Podróżują incognito, próbując ukryć swoją tożsamość. Bardzo trudno jest ich zidentyfikować, bardzo łatwo mieszać się z Amerykanami. Mówią jak my, ale ich akcent nie pozwala dokładnie określić z jakiej części kraju pochodzą.

Z ust do ust przechodzą jednak pewne historie o tym jak poznać kanadyjskie korzenie. Najbardziej oczywisty mówi 'about' zamiast 'about' i na końcu każdego zdania dodają 'eh' () Innym objawem stuprocentowej kanadyzacji jest ich bezprzykładna uprzejmość. Kanadyjczyk czuje się winny, jeśli zwróci komus najmniejszą nawet uwagę, nigdy nie zapomną powiedzieć "proszę" i "dziękuję", nawet jeśli rozmawia z maszyną bankową wypłacającą pieniądze. A oto inne wskazówki jak rozpoznać kryptokanadyjczyka.

• Kanadyjczyk nigdy nie przechodzi przez jezdnię na czerwonym świetle, nawet jeśli nic nie jedzie.

• W restauracji Kanadyjczyk zamawia potrawę wyraźnie i uprzejmie, nigdy nie mówi - "Lemme have the veal" ani "Gimme a nice piece of fish".

• Kanadyjczycy nigdy nie noszą przedmiotów z prawej strony, uważają, że jest to objaw zniewieścienia.

• Starając się o pracę, Kanadyjczyk najpierw zapyta o ubezpieczenie emerytalne, a dopiero potem o wysokość zarobków.

• Kanadyjczycy piją litry pełnego mleka, tak bez niczego.

• Kanadyjczyk się krzywi, kiedy Willard Scott mówi, że front zimnego powietrza nadchodzi z "Północy".

• Kanadyjczycy odbierają zawsze telefony, nawet jeśli mają "answering machine".

• Kiedy pytasz Kanadyjczyka skąd pochodzi jego rodzina, odpowiada - "Nie mam rodziny". Ale wystarczy nadstawić ucha, aby potem usłyszeć reminiscencje w stylu - "O tak, kiedyś to było bardzo zimno w Moose Jaw".

• Kanadyjczycy noszą beznadziejnie "rozsądne" buty na płaskiej podeszwie i z zaokrąglonymi czubkami.

()

Na podstawie "Spy" - luty 1988
Tłum i opr. K.K.M.K.

KOMUNIKAT

WIECZÓR RAPPERSWILSKI

W sobotę, dnia 27 lutego br. o godz. 19.30 w Domu SPK - 206 Beverley Str. odbędzie się WIECZÓR poświęcony Pol-

skiemu Muzeum w Rapperswilu.

Inż. Janusz Morkowski, kustosz Muzeum, wygłosi referat oraz pokaże przezroczą z Muzeum, jak również wyświetli film wideo na temat Muzeum.

Wstęp \$ 5.00 od osoby, w tym kawa i paczki.

Apeluję serdecznie do Polonii torontonskiej o przybycie na ten wspaniały wieczór. Polskie Muzeum w Rapperswilu to perła kultury polskiej, utrzymywane jest dzięki donacjom różnych prominentnych Polaków, donacjom Członków wspierających, spełnia wspaniałą rolę w szerzeniu prawdy historycznej. Na Wieczorze tym nie powinno zabraknąć nikogo, komu Muzeum Rapperswilskie leży na sercu.

Karnawał skończył się, dlatego więc nie poświęć dwóch godzin, by zaznajomić się bliżej z Muzeum Rapperswilskim, z jego historią, zobaczyć i podziwiać jego zabytki i bogactwo kultury polskiej?

Polonia torontonska - pokażmy naszemu gościowi ze Szwajcarii, kustoszowi Muzeum, że nas w Kanadzie interesuje Polskie Muzeum w Rapperswilu - zapełnijmy górna salę SPK do ostatniego miejsca.

Specjalnie zapraszam nowo przybyłych, którym na pewno w Polsce nie mówiono, że istnieje Polskie Muzeum w Rapperswilu.

ZBIGNIEW J. GIERA
Delegat Muzeum
na Kanadę
17.12.19

CHIN RADIO TV INTERNATIONAL PRESENTS OWN CITY TV "POLISH STUDIO"

Polski Program Telewizyjny
ZYGMUNTA PRZETAKIEWICZA
prowadzony i przygotowany przez
zawodowych dziennikarzy, realizatorów
i operatorów telewizyjnych
Począwszy od 5 MARCA 1988 w każdą
sobotę o godz. 11.00 "Polish Studio"
można oglądać na City TV - Channel 7,
Cabel 57.

W lutym program przejęty jeszcze pod
postacią Echo Ojczyzny TV przygotowany
będzie z materiałów archiwalnych.

Dalszych informacji udziela
Zygmunt Przetakiewicz
534 - 7780

Przygód z angielskim ciąg dalszy

Prof IWONA GRABOWSKA

"DOM NA TRZECH PODŁOGACH"

Trudniejsza do uchwycenia i mniej świadoma jest interferencja ujawniająca się w intonacji słów i zależności gramatycznej. Polskie zdanie orzekające *Co ma wścieć nie utonie*, ma intonację zniżkową. W pytaniu *"czy lubisz fasolę?"* głos wyraźnie się podnosi.

Natomiast w zdaniu angielskim *"She will explain it to you"* (ona ci to wytłumaczy) intonacja jest zbliżona do do polskiego pytania, a nie do zdania orzekającego. Za to w zdaniu typu *"When are you going home?"* (kiedy idziesz do domu) intonacja zbliżona jest do polskiego zdania orzekającego. Przenoszenie intonacji z jednego języka na drugi może łatwo stać się przyczyną szeregu nieporozumień. Pytanie może być przez naszego rozmówcę zrozumiane jako rozkaz, stwierdzenie jako ironiczna uwaga. Użycie północnoamerykańskiej intonacji w języku polskim daje efekt bardzo monotony. Ponadto na skutek tak zwanego "zawieszenia" głosu pod koniec zdania, które często praktykuje się w szeregu zdań angielskich, Polacy odnoszą wrażenie, jakby ich rozmówca wahał się i sam nie był pewny, co mówi. Stosowanie polskiej intonacji w języku angielskim wywołuje u Anglosasa wrażenie, jakbyśmy byli bardzo podnieceni, obrażeni, lub gniewali się na niego. Prawdopodobnie wiele opinii anglosaskich na temat "emocjonalności Polaków" ma źródło właśnie w tym zupełnie różnym użyciu wzorców intonacyjnych. O ile system fonemiczny jednostki jest bardzo trwały, o tyle intonację traci się stosunkowo szybko w warunkach emigracyjnych. To co krewni w Polsce, już po paru latach pobytu emigranta za granicą odczuwają jako "cudzoziemski akcent" nie jest wcale angielskim akcentem, lecz przeniesieniem wzorców intonacyjnych z angielszczyzny na język polski.

SZYK ANGIELSKI

Jeśli chodzi o szyk słów to nowo przybyli mają zwyczaj stosować polski szyk słowny także w języku angielskim. Polski szyk jest znacznie luźniejszy od angielskiego i w związku z tym przedstawienie wyrazu w języku angielskim na modłę polską, może całkowicie zmienić sens zdania. Nowo przybyły powie - *I met yesterday my brother*, zamiast *Yesterday I met my brother* lub też *I met my brother yesterday*.

Zdania *I did not think much of him*, and *I did not think of him much*, będą miały dla nowo przybyłego znaczenie identyczne, podczas gdy Amerykanin zrozumie pierwsze zdanie jako "Nie byłem o nim dobrego zdania", a drugie "Nie myślałem o nim dużo".

Drugie pokolenie emigrantów i przedwojenna emigracja stosują angielski szyk zdania także mówiąc po polsku. "Bingo zabawa" "Singer maszyny do szycia" "Idziesz ty do domu?"

ZDRADLIWE ZAIMKI I RODZAJNIKI

Cały szereg błędów popełnianych i w polskim i w angielskim wynika z identyfikacji danej części mowy w obu językach. Do najbardziej zdradliwych słów należą zaimki i rodzajniki.

"Kiedy ona zobaczyła wypadek, Pani X krzyknęła" - przykład z polskiej audycji radiowej w Toronto.

Albo "Wyjął książkę z jego kieszeni" - Rozmówca ma na myśli kieszeń swoją, a nie cudzą. Ponieważ Polonia z zasady identyfikuje słowo "you" z polskim "ty", w życiu studenckim często zdarzają się kwiatki typu "No to ja mówię dziekanowi, Słuchaj ja tego nie rozumiem, wytłumacz mi to".

Drugie pokolenie emigracyjne odczuwa silnie brak rodzajników w języku polskim i stara się je zastąpić innymi częściami mowy. W rezultacie otrzymujemy zdania typu *Zniknięcie jednej dziewczyny (the disappearance of a girl)*, zamiast po prostu *dziewczyny*. Natomiast pierwsze pokolenie emigrantów skłonne jest w ogóle opuszczać rodzajniki mówiąc po angielsku. Za to dla wyrównania wstawia zaimki zwrotne we wszystkich czasownikach angielskich na wzór języka polskiego. Np. *"I washed myself, shaved myself, dressed myself"*, za-

miast *I washed, shaved and dressed*.

Przymyki stanowią prawdziwą piętę achillesową ludzi dwujęzycznych. Zdania typu *Jestem na telefonie*, przepis do gotowania *Wczoraj Roxodium na miejsca bolące*.

In work, zamiast *at work*.

On five o'clock, zamiast *at five o'clock*.

One from my children, zamiast *one of my children*.

są niesłychanie częste.

W warunkach emigracyjnych znacznie więcej słów przeniesionych zostaje z angielskiego do polskiego niż z polskiego do angielskiego. Cały szereg słów polskich wychodzi całkowicie z użycia i zostaje zastąpionych przez słowa angielskie.

Do takich "zagubionych" słów należą domki bliźniaki, sprzęgło, hipoteka, pośrednik lub agent handlu nieruchomościami, wyszły one z użycia na rzecz *semi-detached house*, "po polonijnemu", *klacz*, *morgedz*, *realtor*.

Inne znowu słowa używane są na przemian raz w wersji polskiej raz w angielskiej. Często ta sama osoba potrafi na przemian użyć obu form.

Do takich należą *lodówka* i *fridge*, *szef* i *boss*, *credit union* i *kasa pożyczkowa*.

Istnieje cały szereg słów powodujących dość zabawne zamieszanie. Są to takie słowa, które po zapożyczeniu otrzymały inne znaczenie w polskim, a inne w angielskim. Polskie znaczenie słowa stopniowo zanika w języku Polonii, utrzymuje się natomiast znaczenie angielskie, co prowadzi do dość niespodziewanych efektów.

Occasionally, zostaje przetłumaczone na okazynie i używane jest w zdaniach typu *"Pan X okazynie bił żonę"*. **Lunatic**, przetłumaczone zostaje na *lunatyk*, ale używane jest w angielskim znaczeniu wariata. **Collision**, polska wersja kolizja, używana jest w znaczeniu zderzenia, np. *"kolizja dwóch aut"*. **Question**, polska wersja **kwestionować** używane zostaje zamiast badać, wypytywać, w zdaniach typu *"Policja zakwestionowała go"*.

Tłumaczenie słów, zwrotów, a nawet całych

zdan z polskiego na angielski jest tak częste, że uchodzi uwadze emigranta. **Floor** staje się podłogą w zwrotach typu *dom na trzech podłogach*, **old country** staje się **starym krajem** lub przymiotnikiem starokrajski. **Detached house** przetłumaczony zostaje na **dom osobno stojący** lub **dom sam w sobie**. Język polonijny roi się od zdań typu *"Służę na kanale w Trenton, są 75 lat stare"* (*75 years old*).

"X wyraził opinię, że chodzenie pijanych i częste znajdowanie ich na ulicach nie powinno być uważane za przestępstwo". Rada Miejska uchwaliła przepis, mocą którego karane będą przestępstwa stwierdzające nieuczciwość rzemieślników.

A oto dwa przykłady dosłownego tłumaczenia zdań polskich na język angielski. *Yet all of them did not spare words in praise of*, zamiast

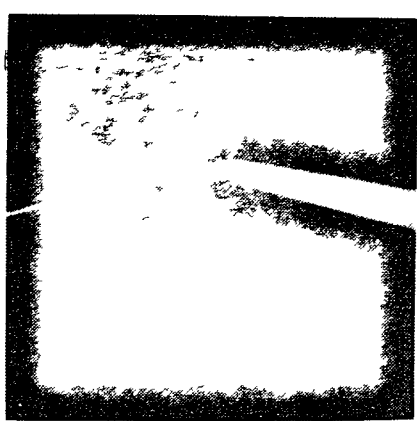
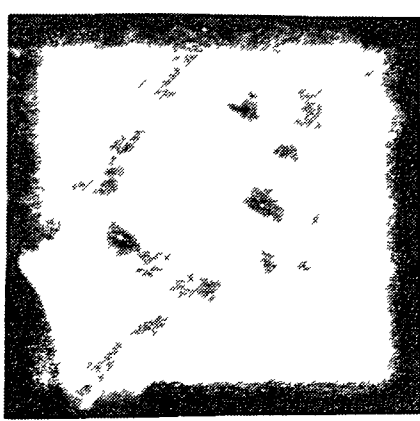
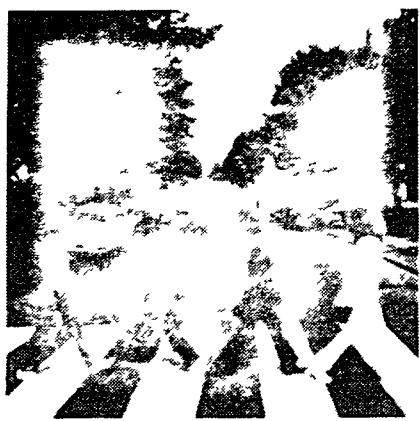
Yet none of them abstained from praising. *"You give something what is out of context"*, jako przetłumaczenie zdania - "dajesz coś, co jest wyjęte z kontekstu".

Zapozyczenia są jednak konieczne. Język polski nie zawiera wielu terminów potrzebnych w nowych warunkach życia. Do koniecznych należą słowa, które nie istnieją w języku polskim. Typowym przykładem może być tutaj słowo **Freezer**.

Ani **barek**, ani **zamrażalnik** nie są tutaj adekwatnymi tłumaczeniami. Słowo **Closet** nie daje się przetłumaczyć na szafę ścienną, a to z powodu zupełnie innej niż w Polsce konstrukcji. A trudno używać po polsku słowa **klozet** lub **klozecie** w znaczeniu szafy. Cały szereg rodzin polskich wykazuje tu dużą inwencję posługując się prywatnymi tłumaczeniami, np. **schowek**.

Czasami polski odpowiednik angielskiego słowa już istnieje, ale emigrant albo się z nim nie zetknął, albo opuścił Polskę przed powstaniem słowa. Dlatego też mamy w języku Polonii **tajtsy**, a w języku polskim **rajstopki**. Należy pamiętać, że **tajtsy** nosiło się w Ameryce Północnej prawie 20 lat wcześniej niż **rajstopki**.

Zdjęcie ANDRZEJ STAWICKI

przeszkodziło w kanierze. Jedną z jego ostatnich zdobyczy stała się porażająca swą urodą tancerka i aktorka Jennifer Beals ("Flashdance"). W koncu ubiegłego roku, wracający z Toronto do Londynu Sung spowodował nieprzewidziane lądowanie samolotu Air Canada na awaryjnym lotnisku w Nowej Szkocji, ratując tym życie swej nowej przyjaciółki, chorej na serce. Następnego dnia niektóre sklepy w Halifax umieściły w witrynach wywieszki o treści np. "A u nas nawet Sung kupuje damskie majteczki".

Wystąpił w Toronto w Maple Leaf Gardens 15 lutego, w pięć dni po spektaklu grupy Supertramp tamże, w 3 dni po Alice Cooperze i Motorhead, o czym post factum następnym razem.

SERWIS

- Amerykański Sąd Najwyższy oczyszczył z zarzutu o plagiat Lionela Richie Postępowanie dotyczyło przeboju "Stuck on You" z 1983 r.

- Norman Kean jest producentem jednego z najdłuższych wystawianych musicali na Broadwayu - "Oh! Calcutta!", szokującego niegdyś publicznie nagosił wykonawców. Obecnie, 54-letni Kean ponownie wstrząsnął opinią publiczną, dziurawiąc swą zonę nożem i wyrzucając ją dla pewności z okna swego nowojorskiego mieszkania na 15 piętrze. Ich związek trwał równie 30 lat.

- Sowieckie gazety podały, że ciężkie pancerniki rocka w osobach George Harrisona, Davida Bowie i Petera Gabriela wezmą udział w serii koncertów w Moskwie, poświęconych programowo walce z narkomanią.

- Torontowska grupa Loveless zmieniła sobie menażera. Arta Gilewskiego zmienił Richard Kowalik. Przy pomocy producenta Steve'a Goodalla realizują obecnie nagrania na zamierzoną płytkę typu EP.

- Torontowski magazyn informacyjny Now ogłosił swoją listę 10 najlepszych albumów roku 1987. Ku zaskoczeniu większości czytelników za nr 1 uznano LP "Pop Goes The World" montrealskiego zespołu MEN WITHOUT HATS. Płyta - jak to określono - zawiera zupełnie świeżą i obiecującą odmianę popu. Tytułowy utwór w swej wersji video należy do "najprzyjemniej oglądanych obrazków".

- Dziwiał Was coraz bardziej wyszukane nazwy formacji rockowych? Nie myślcie, że eksplodująca moda udziwniania ominęła Polskę. Przykłady wyjęte przypadkowo z pamięci nie zawsze budzą estetyczne skojarzenia. Zbombardowana Laleczka, Bielizna Goringa, Patologia Cięża, Dupa, One Million Bulgarians, Pancerne Rowery, Wehrmacht Batalions, Fragmenty Nietope-rza, Szwadron S, Sztynny Pal Azji, Czterech Kopniętych i Fred, Sedes, Tubylcy Betonu itd., itp. To nie tytuły nowych horrorów, to nazwy młodych polskich kapel rockowych.

Autor:

Andrzej KRZYSZTOFORSKI

ROKOWISKO pod redakcją TOMASZA PIWOWARKA

Zanim sięgniesz po płytę

Okladka płytowa zawsze ewoluowała i ulegała modom, podobnie jak ukryta w niej zawartość muzyczna. Dość szybko zorientowano się w jej znaczeniu handlowym, była i jest ważnym ogniwem w łańcuchu reklamowym. Od niedawna poczęto dostrzegać i nobilitować jej twórców, np. przyznając nagrodę Grammy.

Obowiązujący obecnie w muzyce rockowej "styl okładkowy" jest logiczną kontynuacją brytyjskiej "szkoły artystycznej", powstałej jeszcze w pierwszej połowie lat 70-tych. Wiodącymi projektantami byli wówczas Roger Dean (ten od płyt grupy Yes), "Hipgnosis" i "Shoot That Tiger", twórcy egzystujących do dziś kanonów plastycznych. To właśnie dzięki rockowej ilustracji "sztuka okładkowa" przestała być traktowana instrumentalnie, przestała sprowadzać się wyłącznie do funkcji zdobniczych. Po uświadomieniu sobie jej promocyjnych walorów, większe wytwórnie zaczęły angażować do pracy nad wizualną stroną płyty specjalistyczne zespoły artystyczne, skupiające fotografików, rysowników, grafików, literników etc. Jednym z takich zespołów jest wysoko oceniana ekipa twórcza pod wodzą rodaka, Rastawa Szaybo, mająca na koncie przeszło tysiąc zrealizowanych projektów dla macierzystego koncernu CBS.

Pierwsza eksplozja muzyki punk rockowej (1975-77) umożliwiła gremialny debiut projektantów, częstokroć anonimowych. Ich okładki, powstające przy pomocy banalnych technik i ogólnodostępnych środków "ze szkolnego tornistra", wystrzegają się łśniących pełnią barw fotosów i starannego literactwa. Dominują odręczne szkice, quasi-komiksowe gryzmoły, fotografie polaroidowe, typokolaz i druk prostą czcionką maszynową. Szczególnie chętnie wykorzystuje się technikę "blackmail", czyli kompozycje zestawiane z liter wyciętych z różnych gazet, jakby w celu szantazowania.

Jakkolwiek pewien nieunikniony poziom wyrafowania wkraść się w koncu do wizualnych wizerunków Nowej Fali i nastąpiło łączenie wielu form, to jednak podstawowe, często surowe i proste

pomysły pozostały. Nie ma już pogodnych, łagodnych twarzy, nastrojowo zmiekczonej zdjęć, logicznego rozłożenia planów - nowa sztuka zarezerwowała sobie prawo do szorstkości, nieuprzejmości, a nawet opryskliwości, prawo do dotykania tematów tabu, prawo do bezosobowości.

Jedynie w przypadku muzyki heavy metal zasób graficznych motywów jest wyraźnie ograniczony tematycznie. Stwory i postaci przywodzące na myśl tolkienowską mitologię, sataniczna ornamentyka, kultowa pozycja gitary i patetycznie wystylizowane logo. Natomiast zgrabne powiązania chropowatego punku z chłodnym i zwiezłym techno-popem są znacznie mniej pretensjonalne i nie wnoszą już specjalnych zaskoczeń w swej szacie graficznej.

Projektantom ubranek dla winylowych krążków nie zależy - jak się wydaje - na szacunku czy uznaniu dla ich pomysłów. Żądają jednak uwagi i estetycznej refleksji, próbując uchwycić atmosferę muzyki, która czeka na nas wewnątrz koperty. Trudno zaprzeczyć, że udaje im się to coraz częściej.

T P

KONKURS

post scriptum

Kluczem do rozwiązania dzisiejszego konkursu są poprawne odpowiedzi na 2 poniższe pytania związane z okładkami płytowymi.

1. Na okładce płyty jakiego polskiego zespołu zreprodukowano portret rodziny Lenina, zastępując oryginalne głowy głowkami członków zespołu?

2. Z których dyskoграфii pochodzą 3 płyty, których okładki reprodukuje obok? Proszę podać tytuły tych płyt i nazwy/nazwiska wykonawców.

Rozwiązania w formie pisemnej prosimy nadsyłać do dnia 10 03 88 r. na adres redakcji z dopiskiem "ROKOWISKO".

Wśród poprawnych odpowiedzi rozlosujemy nagrody - płyty długogrające Barbry Streisand, Jennifer Rush i grupy Honey-moon Suite.

....

STING w Toronto

Prawdziwi i przezorni fani już od miesięcy trzymają bilety gdzieś w pliku kart kredytowych. Przypadkowym i spoźnialskim pozostają koniki przed Maple Leaf Gardens i ceny zawyżone nawet o 200% lub (oby) nadzieja na dodrukowanie kilkuset biletów na ostatnią chwilę, co już miało miejsce.

Tak czy inaczej - koncert Stinga zapowiada się w chudziutkim sezonie przedwiosennym jako impreza 5-gwiazdkowa (nie licząc Niny Hagen, Gene Loves Jezebel, czy częstego gościa Johna Mayalla). Koncert jest częścią trasy promocyjnej najnowszego LP "Nothing Like The Sun". Pochodzące stąd nagranie "We'll Be Together Tonight" od tygodni obrzydzają nam ciągłymi repertami stacje radiowe.

Przypomnę, że po rozstaniu się (ponoć nie definitywnym) członków sławetnego tria Police, Sting (voc, bg) zrealizował genialną płytę "The Dream of The Blue Turtles", uznaną przez wiele pism i rozgłosni (także w Polsce i Kanadzie) za najlepszą płytę roku 1985. W Ameryce najwyższej oceniono na niej utwór "If You Love Somebody Set Them Free", w Polsce najbardziej przypadły do gustu balladowe zwierzenia wampira z ulicy Bourbon. 37-letni Sting, wciąż niezmiennie uwodzicielski, jest także wziętym aktorem, wystąpił dotąd m.in. w obrazach "Dune", "The Bride" i "Plenty". Gordon Sumner nosi swój przydomek "Żądło" z powodu starego zamiłowania do zakładania żółto-czarnego pulowerka.

Chcecie ploteczek? Proszę bardzo. Opuszczenie żony i dzieci kilka lat temu wywołało burzę nieprzychylnych dlań komentarzy w purytanckiej Anglii, ale nie

NASZ KOMIKS

Inżynier Kwas-Kwasiborski z High Parku

SZTUCZNA INTELEGENCJA ROK 2000

W XXI w. toczy się akcja wielu z filmów futurologicznych. Tymczasem już za lat niecałe 12, zegar wybił pierwszą godzinę roku 2000. W tym czasie pokolenie terazniejszych maluchów, zacznie wchodzić w świat dorosłości. Czy sprostają one wymaganiom wieku inteligentnych komputerów, zależy w dużej mierze od przygotowania jakie otrzyma ono w najbliższych latach. Ogromną rolę odgrywa tutaj szkoła. O ile jednak czołowe uniwersytety włączyły się bezkonfliktowo w nurt galopujących zmian, to większość szkół pozostaje daleko w tyle. Na uniwersytetach jeszcze 7 lat temu, tylko studenci komputerów i elektroniki mieli na co dzień do czynienia z komputerami. Przyjrzyjmy się jak wygląda sytuacja obecnie.

Na Uniwersytecie Drexel w Pensylwanii, od 1984 roku wymagane jest, aby każdy student miał swój własny komputer. Uniwersytet sprzedawał studentom komputery Macintosh firmy Apple za połowę ceny detalicznej. Obecnie na terenach uniwersytetu znajduje się 12 tysięcy komputerów. Większość z nich połączona jest w sieci, przez co studenci mają dostęp do bogatego oprogramowania. Poza typowymi programami z firmy Apple, używają oni programów napisanych przez pracowników Uniwersytetu i siebie samych.

Przykładowo, studenci chemii, analizować mogą trójwymiarowe modele atomów, dowolnie obracając je na ekranie komputera i

mogą przeprowadzać na nich reakcje chemiczne. Studenci historii bawią się w dyplomatów zawierających układ Wersalski po I wojnie światowej. Ich dyskusje, argumenty i porozumienia odnoszące się do granic odzwierciedlane są na zmieniającej się zgodnie komputerowej mapie Europy. Studenci elektroniki obejrzą sobie na ekranie komputera, proces matematycznego przetwarzania sygnałów cyfrowych i analogowych. Tak więc na ekranie zobaczyć można efekt takich operacji jak przesunięcia fazowe, zmiany amplitudy i częstotliwości, konwolucje, korelacje itp.

Możliwość "bawienia się" matematyczną abstrakcją na praktycznym przykładzie stanowi nieocenioną pomoc. Pamiętam przecież jak mocno nudziłem się, kiedy to mój profesor rozwiązywał na tablicy, już trzeci z kolei tydzień, jedno i to samo równanie różniczkowe fali długiej.

W Reed College w Oregonie, studenci nie muszą kupować komputerów i nikt nie musi

zaliczać kursów komputerowych. Tym niemniej dzięki olbrzymiej liczbie Macintoshów rozmieszczonych po całym terenie szkoły i nieograniczonemu 24-godzinnemu dostępowi, osiągnięto ten sam efekt co w Drexel. Studenci nie uczą się o komputerach, ale uczą się komputerów. Mówiąc nieco dokładniej, łatwy dostęp i delikatnie podszywane sugestie, a nie narzucony odgórnie program inspirował ich do jak najskuteczniejszego używania komputerów w ramach swoich własnych kursów.

Jako analogii użyć tu można pomieszczenia z gramami Video. Te same dzieci, które nie mogą wysiedzieć w ławkach szkolnych, potrafią godzinami zmuszać się do maksymalnego wysiłku przed szafami automatów.

Uniwersytet w Stanford w Kalifornii poszedł jeszcze dalej. Pozostawia studentom

i naukowcom wybór komputerów, które chcą używać. Dzięki temu, znaleźć tam można MacIntoshe, IBM-y, mikrokomputery firmy Digital, SUN i wiele innych. Kierownictwo uniwersytetu wyznaje zasadę, że nie odgórny nakaz, ale inspiracja i praktyka dają najlepsze wyniki w nauczaniu. Przecież nikt nie nauczy się jeździć samochodem czytając o tym książkę. Poza łatwym dostępem do komputerów zainstalowanych na terenach Uniwersytetu, studenci mogą wypożyczyć sobie komputer dla własnego użytku, lub też kupić go na własność na bardzo dogodnych warunkach w miejscowej księgarni uniwersyteckiej.

I znowu tutaj, studenci bawią się w reżyserów sztuk teatralnych, tworząc i poruszając poszczególnymi aktorami. Manipulacje te zapamiętane mogą być w komputerze w sposób analogiczny do zapisu taśmy z kamery. Dołączyć do tego można podkład głosu, przy czym wszystko to można przegrywać do tyłu i do przodu zmieniając przy tym elementy w poszczególnych scenach. Studenci historii, modelować mogą życie francuskiej burżuazji. Student podejmuje wiele decyzji odnoszących się do zawieranych małżeństw, zarządzania majątkiem itp. w okresie kilku generacji, starając się, aby jego rodzina dostała się jak najwyżej w drabinie społecznej.

BEZ KOMPUTEROWEJ WIEDZY, ANI RUSZ

Przykładów takich można podać więcej. Ważniejszy jest jednak wniosek jaki z nich wynika. Tylko osoby posługujące się swobodnie komputerem będą mogły dać sobie radę na uniwersytecie, niezależnie od kierunku studiów. Nie wszyscy muszą umieć programować, ale każdy musi być poddany

swoistej "kulturze" komputerowej przez wiele lat, zanim będzie w stanie sprostać wymaganiom uniwersyteckim. Przecież osiągnięcie poziomu swobodnego posługiwania się nawet takimi prostymi narzędziami jak poczta elektroniczna, czy też "bulletin boards" wymaga dłuższego okresu treningu.

Niestety obecne szkoły podstawowe i średnie nie są w stanie zaznajomić wystarczająco uczniów z tą swoistą "kulturą". Być może w przyszłości sytuacja ulegnie poprawie, ale obecni uczniowie na pewno opuszczają już wiedzę mury szkół. Powodów jest wiele. Po pierwsze, brakuje komputerów. Aby jeden uczeń mógł korzystać tylko przez godzinę dziennie z komputera, potrzeba by jednego komputera na 6 uczniów i to zakładając, że będzie on bez przerwy w użyciu. W większości szkół jeden komputer przypada na kilkudziesięciu uczniów. Po drugie, nauczyciele są słabo przygotowani. Siercotypowe kursy LOGO nadają się raczej dla przedszkolaków. Sam język jest ciekawy, ale większość nauczycieli nie wychodzi poza jego najprostsze elementy. Najgorsze, że komputery traktowane są najczęściej przez szkoły jako dodatkowy przedmiot, a nie pomoc w nauczaniu tradycyjnych przedmiotów. Po trzecie, brakuje odpowiedniego oprogramowania, gdyż decyzje o zakupie podejmuje się często centralnie co sprzyja swoistej monokulturze i konserwatyzmowi. Program raz kupiony uważany jest za przydatny w nieskonńczoność, zapominając jak szybkie zmiany zachodzą w tej dziedzinie.

Czy mamy zatem czekać z założonymi rękami, aby przekonać się za ileś tam lat, że nasze dziecko nie będzie w stanie pokonać bariery solidnego wyższego wykształcenia. Oczywiście, że nie i sposobów na rozwiązanie problemu jest sporo. Ale to już odrębny temat.

PIOTR CHWALISZ HENDERSON PARTNERS Chartered Accountants TEL (416) 861-9046; 530-0305

KULISY BIZNESU TRUDNE POCZĄTKI

ODCINEK 5

W poprzednim odcinku przedstawiłem przykładowy sposób przeprowadzenia wstępnej analizy hipotetycznego biznesu. Z analizy tej wynikało, że osiągniemy tzw. "break-even point" w 7 miesiącu, o ile wszystkie założenia zostaną spełnione. Zanim jednak dojdziemy do tego momentu, w 5 miesiącu nasza łączna strata wyniesie \$ 5,700 i na ten stan rzeczy musimy się przygotować wcześniej. Zakładając, że nasze potrzeby życiowe wynoszą około \$ 1,000 miesięcznie, łączne zapotrzebowanie na gotówkę w tych pierwszych pięciu miesiącach kształtuje się na poziomie \$ 10,700, nie licząc kosztów poniesionych przed rozpoczęciem przedsięwzięcia.

Oto przykładowe źródła gotówki i wydań, jakie możemy wziąć pod uwagę przy naszej wstępnej analizie biznesu.

Źródła gotówki oszczędności (w tym również wkłady na RRSP) inwestycje łatwo zamienialne na gotówkę (Canada Savings Bonds G I C), dochód inwestycyjny (procenty, dywidendy), wynagrodzenie z pracy stałej lub dorywczej, pożyczki, wkład innego inwestora.

Wydatki Czynnosc, depozyty (ostatni miesiąc czynszu, Hydro, Bell, itp. wpłaty z góry (zaliczki), modernizacja, maszyny i urządzenia, inwentarz początkowy, opa-

kowania, transport, ogłoszenia i reklama, pracownik(cy), procenty (koszt pożyczki), naprawy, wydatki osobiste.

W sytuacji, gdy przewidywane wydatki przekraczają potencjalne źródła gotówki, musimy zredukować wydatki, rozważając następujące możliwości:

- obniżenie (przejściowe) standardu życia,
- wynajęcie zamiast kupna maszyn i urządzeń, mebli, samochodu,
- uzyskanie zniżek przy zakupie inwentarza,
- przeanalizowanie, wspólnie z księgowym i bankierem możliwości uzyskania pożyczek lub kapitału,
- rozważenie istniejących programów rządowych,
- jeżeli w dalszym ciągu brakuje niezbędnej ilości gotówki, należy rozważyć możliwość założenia spółki lub znalezienia inwestora.

Czynsz Wiele małych biznesów rozpoczyna swój żywot w domu (garaż lub piwnica), przyczyniając się w ten sposób do znacznych oszczędności w początkowym okresie. Do najbardziej typowych biznesów, które prowadzone są w domu (przynajmniej w początkowej fazie), należą:

agencje sprzedaży, wynajmowanie maszyn i urządzeń (niewielkich rozmiarów), wszelkiego typu firmy konsultacyjne, produkcja wyrobów żywnościowych (na niewielką skalę), agencje pośrednictwa pracy, itp.

Prowadzenie biznesu z własnego domu trwa zwykle do momentu, gdy uzyskamy pewność, że będziemy w stanie sprostać zwiększonym kosztom w osobnej lokalizacji (tj. gdy osiągniemy określony sprzedaż) oraz gdy skala biznesu zaczyna przeszkadzać otoczeniu (ruch samochodowy, pieszcy, hałas, etc.).

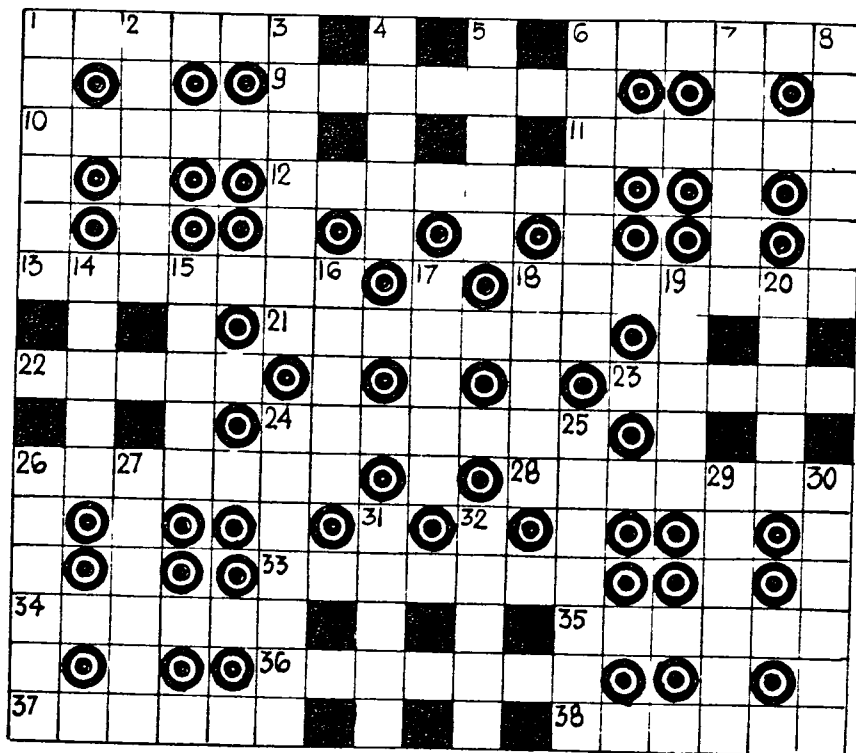
POZIOMO

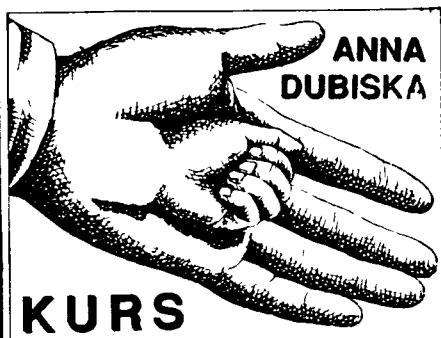
- 1 Pieszczotliwe określenie małego dziecka
- 6 Ublężenie, zniewaga
- 9 Niezwykle gwałtowny, porywisty wiatr
- 10 Rzecz stanowiąca zabezpieczenie spłaty długu
- 11 Służby do osłony
- 12 Bukieciarstwo, japońska sztuka układania kwiatów
- 13 Sklepienie w kształcie małej czaszy
- 18 Nauka o cieple
- 21 Związek azotu z wodorem o silnym zapachu
- 22 Głos męski
- 23 Układ dźwięków
- 24 Zużycie paliwa przez pojazd ponad ustaloną normę
- 26 Ogląda towarzyska, sposób bycia
- 28 Autor wysłanego listu
- 33 Owoc o wydłużonym kształcie
- 34 Donald
- 35 Kura znosząca jaja
- 36 Potrawa z mięsa lub ryby w galarecie
- 37 Konkurencja narciarska
- 38 Uczucie głodu

PIONOWO

- 1 Świt
- 2 Jednostka organizacyjna w harcerstwie
- 3 Momencik
- 4 Pas nadrzeczny
- 5 Krewny w linii męskiej
- 6 Mała beczka na wino
- 7 Narzędzie do wyciągania gwoździ
- 8 Spławiane powiązane kłody drzew
- 14 Sceniczny dramat muzyczny
- 15 Biedny nędzarz
- 16 Flirt, irtacja
- 18 Dawna machina obłączcza
- 19 Kawa arabska
- 20 Na łodydze róż
- 24 Treść imprezy występu artystycznego
- 25 Odmiana kwadratowej kluski z cienko rozwałkowanego ciasta
- 26 Chłystek, młokos
- 27 Podłużne obniżenie terenu
- 29 Wyodrębniony odcinek tekstu
- 30 Sprzymierzemiec
- 31 Internet
- 32 Prowizoryczny budynek gospodarski

KRZYŻÓWKA jak byk

JAK WYPEŁNIAĆ ZEZNANIA PODATKOWE

Krotki kurs dla tych Czytelników, których sprawy finansowe są nieskomplikowane i którzy nie tylko posiadają w domu kalkulator, ale również umieją się nim posługiwać

LEKCJA 3

Po krótkiej dygresji w lekcji 2, wracamy znowu do naszego zeznania. Rodziny mające dzieci otrzymują miesięczny zasiłek ro-

dzinny tzw. Family Allowance. Zasiłek ten traktowany jest jako dochód, a zatem należy go wykazać w zeznaniu podatkowym. Suma roczna zasiłku podana jest na TFA1 slip. Dokument ten dostaje się wraz ze styczniowym czekiem. Mamy do wyboru, czy dziecko umieścić w zeznaniu podatkowym matki czy ojca. Najczęściej uwzględnia się zasiłek rodzinny w zeznaniu tego z małżonków, który zgłasza zasiłek rodzinny, ma on bowiem również prawo do podawania dzie-

ka jako osoby pozostającej na utrzymaniu (dependant). Ulga z tego tytułu jest wyższa, aniżeli wysokość zasiłku rodzinnego, a więc manewr taki w ostatecznym rozliczeniu obniża wysokość dochodu do opodatkowania. Jeżeli jednak dziecko w ciągu roku miało swój własny dochód w wysokości takiej, że już nie można go podawać jako dependant, to wówczas zasiłek rodzinny należy uwzględnić w zeznaniu podatkowym tego z małżonków, który ma niższy dochód. Sumę zasiłku rodzinnego wpisuje się w pozycji 118.

Rubryka 119 dotyczy tych, którzy otrzymywali zasiłek z tytułu Unemployment Slip. T4U otrzymuje się także przez pocztę.

Poza dochodem z pracy zarobkowej, czy też z tytułu emerytur, można mieć również dochód z zainwestowanego kapitału (Investment income). Dochód ten zależy od rodzaju inwestycji. My zajmiemy się tylko odsetkami z kont bankowych, a także z Urzędu Podatkowego. Te ostatnie wypłacane są razem ze zwrotem nadpłaconego podatku. Wysokość tych odsetek podana

jest w piśmie z Revenue Canada [Notice of Assessment]. Jeżeli odsetki od pieniędzy złożonych w banku lub innej instytucji finansowej przekraczają sumę \$100, wówczas instytucja ta wysyła slip T5. Jeżeli odsetki wyniosły mniej, to na podstawie własnej ewidencji należy obliczyć ich wysokość. I teraz po raz pierwszy musimy sięgnąć po pomocniczy formularz, który znajdziemy w zestawie zeznania podatkowego. Do tego celu potrzebny nam będzie Schedule 4 Statement of Investment Income.

W części II Schedule S wpisujemy to po kolei na przykład:

Credit Union (T5 slip, box D)	167 69
Bank of Montreal (no T slip)	46 15
Revenue Canada (no T slip)	7 12
Bank of Montreal US \$25 00	
(25 • 1 34 = 33 50, no T slip)	33 50
	=====
	254 46

UWAGA: dolary US należy przeliczyć według obowiązującego w danym czasie kursu i podać w walucie kanadyjskiej.

Sumę \$254 46 wpisuje się następnie w pozycję B i przenosi poniżej do pozycji Total Interest and Other Investment Income, a także do pozycji 121 na stronie 1 głównego formularza.

W koncu wypełniamy część IV. W drugiej linii od góry wpisujemy sumę z ostatniej linijki części II, którą to właśnie przeniesliśmy na pozycję 121 głównego formularza. Tę samą sumę przenosimy do następnej linii oznaczonej literą D i do pozycji E.

Na tym kończymy wypełnianie Schedule 4. Do formularza tego wrócimy jeszcze, gdy będziemy wypełniać stronę 2 naszego zeznania.

Wracamy do strony 1 głównego formularza. Pozycja 129 obowiązuje tych wszystkich, którzy otrzymują alimenty. Alimenty są bowiem dochodem, podlegającym opodatkowaniu. Urząd Podatkowy nie wymaga żadnego dokumentu potwierdzającego wysokość sumy z tytułu alimentów. Ostatnią czynnością na stronie 1 będzie wypełnianie rubryki 150. Wpisujemy tutaj sumę pozycji z rubryk od 111 do 143. Wpis ten powtarzamy dwa razy, po obydwu stronach strzałki.

Jak już zaznaczyłam na wstępie kurs nasz, przeznaczony jest tylko dla tych, którzy mają nieskomplikowane zeznania podatkowe. Nie obejmuje on podatników, którzy mają dochody, o których mowa jest w pozostałych pozycjach strony pierwszej, a także w Schedule 4.

Radziłabym także małżeństwom, w których jedna osoba pracuje, a druga ma niewielki dochód z investment income, aby zasięgnęły rady fachowców od spraw podatkowych, w takich bowiem przypadkach istnieje możliwość wykorzystania dodatkowej ulgi podatkowej, której wyjaśnienie przekroczyłoby ramy naszego kursu.

W każdym szanującym się kursie proz wykładów powinny być również i ćwiczenia, które pozwolą sprawdzić, na ile wiadomości podane w tekście lekcji zostały przyswojone i zrozumiane. Będziemy więc na zakończenie pewnego cyklu zamieszczać pytania względnie ćwiczenia, rozwiązania których będziemy drukować w następnych numerach.

ĆWICZENIE 1

Ile będzie wynosił Total income w rubryce 150, jeżeli podatnik miał następujące dochody i wydatki:

T4, box C	16,725 00
T4U, box B	826 00
T5, Bank of Nova Scotia, box D	205 00
T5, Bank of Montreal, box D US\$	35 00
Alimenty w wysokości	\$300 miesięcznie

Odpowiedź w następnym numerze

DALSZY CIĄG ZA TYDZIEŃ

K STYS

JAK ZNALEZĆ PRACĘ ?

Informator dla poszukujących pracy

Z ulgą lądujemy na Ziemi Obiecanej, w przekonaniu, że wszystkie trudności i przeszkody zostawiliśmy w Europie. Po początkowej euforii z przerażeniem stwierdzamy, że przed nami piętrzą się nowe przeciwności. Jednym z głównych problemów, przed którym staje prawie każdy polski imigrant, to znalezienie pracy odpowiadającej posiadanym kwalifikacjom. Artykuł omawia sposoby rozwiązania tego problemu. Dla imigrantów z Polski problem ten jest bardziej skomplikowany ze względu na różnice systemów ekonomicznych.

Kilka lat temu, gdy do Kanady napływały duże grupy imigrantów z Polski, Stowarzyszenie Techników Polskich w Kanadzie organizowało specjalne kursy adaptacyjne w kilku miastach Kanady. Z kursów tych skorzystało kilkaset osób. Obecnie, potrzeby się zmieniły i STP ofiaruje pomoc indywidualną. W skali poszczególnego człowieka problem szybkiego znalezienia zatrudnienia jest tak samo aktualny jak i kilka lat temu. By ułatwić poszukiwania postaram się w tym artykule wyjaśnić pewne mechanizmy oraz zasady kontrolujące ten rynek pracy z którymi każda osoba poszukująca zatrudnienia powinna być zaznajomiona.

Nim przejdę do szczegółów kilka słów wyjaśnienia co czytelnik znajdzie w artykule i dlaczego.

Metody omawiane w artykule pomocne są przede wszystkim osobom z akademickim lub technicznym wykształceniem. Nie znaczy to, że nie mają zastosowania dla osób z innymi kwalifikacjami. Z uwag poniższych skorzystać może każdy. Ze względu na szczupłość miejsca artykuł nie wyczerpuje tematu. Metody szukania pracy mają obszerną literaturę. Artykuł omawia tylko istotne elementy procesu poszukiwania zajęcia. Szczegóły czytelnik znajdzie w wielu specjalistycznych podręcznikach dostępnych w każdej bibliotece publicznej. Podręczniki te adresowane są przede wszystkim do czytelnika obeznanego z tutejszym systemem ekonomicznym i rynkiem pracy. To też sporo miejsca poświęciłem na omówienie mechanizmów rządzących tym ryn-

kiem.

Znajomość i zrozumienie tych mechanizmów znacznie ułatwia znalezienie pracy.

Imigranci z Polski na ogół zdają sobie sprawę z faktu, że znaleźli się w kraju o zupełnie innym systemie ekonomicznym. Jednak niewiele osób zdaje sobie sprawę z implikacji tego faktu.

Pierwsza, szokująca niespodzianka to sytuacja na rynku pracy. Z systemu, gdzie praca szuka człowieka, nagle znajdujemy się w systemie gdzie człowiek szuka pracy i to najczęściej w obliczu ostrej konkurencji. Z faktu tego natychmiast należy wyciągnąć odpowiedni wniosek. W takiej sytuacji nie załamujemy rąk, lecz energicznie zabieramy się do szukania zajęcia.

Motywacją zachodniej ekonomii jest zysk. Każda firma, bez względu, stwierdza, że celem jej istnienia są zyski. Inne firmy nie mają tu racji bytu. Jest to kardynalna zasada obowiązująca w tutejszym systemie, o której ani na chwilę nie wolno nam zapomnieć. Firma, zatrudniając nas, oczekuje wkładu, który przyczyni się do wzrostu jej dochodów. Jest to jedyny motyw, jakim firma kieruje się przyjmując pracownika. Wiedząc, jakimi pobudkami kieruje się pracodawca, możemy opracować należyłą strategię. Winniśmy odpowiedzieć sobie bardzo szczerze: co mamy do zaoferowania potencjalnemu pracodawcy, by przyczynić się do podniesienia jego zysków. Następnie, jak go powiadomić, że jest osobą z odpowiednimi kwalifikacjami, która chce się przyczynić do podniesienia zysków firmy. Są to zasadnicze przesłanki, którymi winniśmy kierować się szukając pracy.

INWENTARZ KWALIFIKACJI czyli ZAWODOWY RACHUNEK SUMIENIA

Zaczynamy od uczciwego (w stosunku do samego siebie) sporządzenia inwentarza naszych kwalifikacji, które mogą być przydatne pracodawcy. Należy tu wyszczególnić kwalifikacje akademickie, krusy zawodowe, doświadczenie zawodowe, patenty, publikacje, znajomość języków etc. Lista winna być

W ramach akcji pomocy polskim imigrantom w Stowarzyszeniu Techników Polskich opracowano "Informator dla Poszukujących Pracy". Informator ten zawiera wiele istotnych informacji, które są pomocne w pierwszym, najtrudniejszym okresie osiedlania. Zarząd STP pragnie udostępnić te informacje jak największej rzeszy nowo przybyłych. W tym celu uzyskaliśmy zgodę na przedruk Informatora.

W najbliższych odcinkach omówione będzie przygotowanie resume.

bardzo szczegółowa i obiektywna. Inwentarz taki pozwala nam poznać nasze silne i słabe strony. Wiedza o naszych słabych stronach pomoże nam w ich eliminacji. Np. stwierdziliśmy, że wiemy niewiele o technice komputerowej. Winno to być sygnałem do rozważenia potrzeby poznania tej techniki. Znajomość techniki komputerowej jest nieodzowna, i to zarówno dla inżyniera, prawnika jak i lekarza. Dla wszystkich.

Jeżeli napotkamy trudności przy sporządzaniu inwentarza, należy zwrócić do podrecznika. Wiele z nich zawiera gotowe formy, które ułatwiają sporządzenie inwentarza.

BEZ KŁOPOTÓW

OSZCZĘDZISZ PIENIĄDZE I CZAS
KORZYSTAJĄC Z FACHOWEJ
POMOCY PRZY WYPEŁNIANIU
ZEZNAŃ PODATKOWYCH

ANNA DUBISKA

• Autorka licznych artykułów
na temat Income Tax
w prasie polonijnej,

• Wieloletni pracownik firmy
H&R Block

pro w a d z i
WŁANE BIURO

przy ul. 588 SPADINA AVE.

• Udziela porad i na poczekaniu
wypełnia zeznania podatkowe,

• Bezpłatne porady w zakresie
planowania finansowego dla stałych
klientów

CENY PRZYSTĘPNE

ZGŁOSZENIA TELEFONICZNE

925 - 8128

Żeby szczęście pięknych Pan w 1988 r pełnym było służyć kilkoma (obiecany mi na mur-beton) wskazówkami dotyczącymi dekorowania się od góry, czyli makijazu i trudnej sztuki obnoszenia z godnością mniej lub bardziej bogatego owłosienia.

O MODZIE I NIEMODZIE

FOTO STUDIO BARBARA

zaprasza dziewczęta pragnące zostać modelkami na próbną zdjęć. Przygotowujemy portfolio i przygotowujemy do pokazów mody. Foto Studio Barbara jest pierwszą polską agencją modelek. Ma za sobą udany pokaz mody na balu, gdzie polskie dziewczyny prezentowały 6 butików oraz wyszkolenie 15 modelek, przy czym niektóre z nich biorą udział w konkursie Miss Toronto i Mississauga.

Kolejny pokaz mody odbędzie się w Paris Studio, a następny na balu sportu. Zakwalifikowane modelki otrzymają honorarium. TEL. 279-5144

Zdjęcia najpiękniejszych dziewczyn będą Państwo mogli zobaczyć w co drugim numerze Echa.

Na zdjęciu była modelką, a obecnie fotografką i właścicielką agencji polskich modelek - Barbara Raczyńska podczas finału pokazu mody na Zamku.

W Echu publikowaliśmy zdjęcia modelek Barbary. Czekamy na nowe kandydatki. Wiosna za pasem.

- A więc modne są.
 - włosy równiutkie (o nieba!), ciemne, proste i jak najdłuższe,
 - kwiaty we włosach (aby nie "potargane przez wiatr"),
 - jeszcze cienie na powiekach (dobrze jeśli białe) i "rozmażana" kreska na górnej powiece,
 - piegi (!!!),
 - matowa twarz, matowe usta - ciemne lub jak ostatnio - czerwone,
 - bardzo dużo tuszu na górnych rzęsach,
 - raczej cienkie (ale NIE WYSKUBANE) brwi,
 - "gołe" paznokcie (albo bardzo, bardzo jasne),
 - łagodne fale na włosach, fryzury "z twarzy" i konskie ogony,
 - przedziałek po środku i sztuczne włosy (ale wyglądające jak prawdziwe),
 - duże biusty
- Bardzo zaś niemodne są
- obrysowywane wargi tak, żeby widać było kreskę,
 - oczy na "ciemno" lub powieka zary-

- sowana czarną kreską,
- brwi zapuszczone na busz,
 - niebieskie, seledynowe lub fioletowe cienie do powiek,
 - kolorowy tusz do rzęs,
 - włosy platynowe i krótkie, albo poszarpane i rozjaśnione na "Madonnę",
 - włosy zniszczone albo zaniedbane
 - ciągła dieta, a w efekcie chudość przeraźliwa

I tak to przygotowane mogą Panie wreszcie zacząć cieszyć się nowym rokiem, w którym modnie jest także mieć dzieci, czytać lub pisać wiersze, pozostawac w stanie nienaruszonym do czasu wstąpienia w związku małżeńskie, jeść smaczne potrawy makaronowe i w żadnym wypadku nie utrzymywać kontaktów towarzyskich z reprezentantami Yuppie.

Byłabym zapomniata! niemodne jest także jeździć Porsche lub BMW.

I tym to miłym akcentem zegnaj Wasza Wyzwolona z Kompleksu Nieposiadania Czarnego Porsche
MATYŁDA

UWAGA!
ŚWIĘTA JUŻ BLISKO
PACZKI DO POLSKI
WYŚLIJ JUŻ DZIŚ PRZEZ

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.: 537-7914
1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- ☐ OWOCE CYTRUSOWE
- ☐ PRZEKAZY NA KONTA
- ☐ SAMOCHODY
- ☐ GOTÓWKA
- ☐ LEKI
- ☐ WĘGIEL
- ☐ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE
- ☐ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

**OFERUJEMY RÓWNIEŻ SZEROKI WYBÓR
POLSKICH KSIĄŻEK, KASET I PŁYT**

Uwaga OSHAWA i okolice

Lokalnym przedstawicielem jest

Pan ST. LASEK

83 Valdez Court Tel. 723-8231

9C

Artex International przedstawia recital EDYTY GEPPERT, pierwszej damy polskiej piosenki.

Ponadto udział biorą Piotr Loretz, Tomasz Bajerski,
Henryk Serafinowicz, Andrzej Wyrzykowski

KALENDARZ WYSTĘPÓW

MONTREAL

Czwartek, 11 lutego, godz. 8 00 wiecz., Westmount High School, 4350 St. Catherine St. W

Przedprzedaż

Restauracja Cracovia - 1246 Stanley St., tel. 866-2196

Tatra Travel, 3628 St. Laurent Blv., tel. 849-3451

1001 Plants, 5518 Monkland Ave., tel. 481-2263

Informacje i zamówienia telefoniczne

483-5621 po 6 00 wiecz.

TORONTO

Sobota, 13 lutego, godz. 8 00 wiecz.

Niedziela, 14 lutego, godz. 2 30 ppoł

West Toronto Sec. School, 330 Lansdowne Ave. (przy College St)

Przedprzedaż biletów

Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Ave

Zamówienia i inf. TEL. 833-0640 (po 6 wiecz.)

CALGARY

Czwartek, 18 lutego, godz. 8 00 wiecz.

Piątek, 19 lutego, godz. 8 00 wiecz.

Loos Moose Theatre, 2003 Mcknight Blv. N E

Informacje i zamówienia TEL. 239-1404

EDMONTON

Sobota, 20 lutego, godz. 8 00 wiecz.

Provincial Museum Aud., 102 Ave. - 124 St

Informacje i zamówienia TEL. 477-3978, 488-8472

VANCOUVER

Niedziela, 21 luty, godz. 8 wiecz.,

Robson Square Media Centre, 800 Robson Str

Informacje i zamówienia 874-3338

Równocześnie Artex International ma przyjemność prosić Państwa na następujące występy, które odbędą się jeszcze w tym sezonie

MARZEC 1988 - "Emigranci"

Sztuka Sławomira Mrożka, w niepowtarzalnym wykonaniu Andrzeja Łapickiego i Mieczysława Czechowicza.

KWIECIEŃ 1988 - "Jama Michalkowa"

Świetny kabaret z Krakowa, o najstarszych tradycjach w Polsce

MAJ 1988 - recital Jana Pietrzaka

UWAGA!

Pragniemy poinformować, że nastąpiła zmiana w programie. Jest to miła wiadomość dla wszystkich wielbicieli Edyty Geppert, która przedstawi pełny recital.

NIE wystąpi natomiast Seweryn Krajewski, który z powodu nagłej choroby, nie mógł przybyć do Kanady.

Mamy nadzieję zaprezentować go w innym terminie. W jego miejsce wystąpi utalentowany muzyk Andrzej Wyrzykowski.

Pragniemy podkreślić, że recital, który Edyta Geppert zaprezentuje w Kanadzie, spotkał się niedawno z entuzjastycznym przyjęciem we Francji (m.in. w paryskiej Ollimpil).

**EDYTA
GEPPERT**

Wyjątkowa szansa! ENCYKLOPEDIA BRITANNICA

wspaniały prezent
dla całej rodziny na całe życie

Po informacji na temat specjalnej oferty
dzwoń bezpośrednio do
polskiej przedstawicielki u wydawcy
TEL 747-1876

po polsku lub angielsku
233-3297 po angielsku

pros Ewę
Employment opportunity available

Halina Baranowska,
M.A., A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSF, dotychczasowe rezerwy ubezpieczenia grupowe

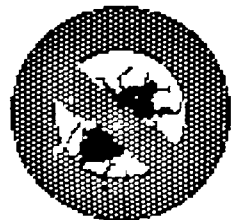
The Prudential Assurance
COMPANY LIMITED
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE, Ont M9C 4Z4
TEL bus. 622-1115

HIGH TOP PHOTO LAB

TYLKO W KOLORZE

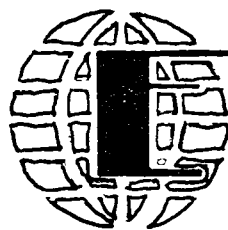
Profesjonalne wywoływanie filmów,
obróbkę laboratoryjną zdjęć
TEL. 252 - 9934

3043 Lakeshore Blvd West, Etobicoke
MÓWIMY PO POLSKU

ROACH BUSTERS

rewelacyjna, bezwonna
i nietoksyczna metoda
wyteplenia plagi karaluchów
mówimy po polsku
tel 588-3007
lub 259-8309

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RUNCESVALLES AVE TORONTO ONT M6R 2S5 TEL (416) 536 3554/6991

(naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem
RENATY OKOŁO-KULAK

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY

DO POLSKI od \$ 567.00 (cena w obie strony)

- BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne
do Polski i wszystkich krajów świata

- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA

Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIECZKI po przystępnych cenach
(Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)

- Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby
do Polski

- UBEZPIECZENIE dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 110 za

3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)

- INCOME TAX - szybko, sprawnie, tanio

- Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe

- Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje

- Upoważniony Dealer PEKAO - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

PRZYJMujemy ZGŁOSZENIA

TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991

KALENDARZ

11 lutego - czwartek

ŁĘSTY CZWARTEK

W lutym mroz i śnieg stały
czynią w lecie upały

Wschód Słońca. 07 11 Zachód Słońca 17 24
Wschód Księżycy 01 56 Zachód Księżycy 10 36

Imieniny obchodzą Bernadetta, Dezydery
Łazarz, Maria i Świetochna

1650 - Zmarł Rene Descartes (Kartezjusz) fran-
cuski filozof i matematyk przedstawiciel racjo-
nalizmu, sceptycyzmu poznawczego, odkrywca
wielu praw matematycznych i fizycznych (ur w
1596 r)
1847 - Urodził się Thomas Edison
1945 - Wyzwolenie obozu koncentracyjnego w
Gross Rosen

12 lutego - piątek

Wschód Słońca 07 09 Zachód Słońca 17 25
Wschód Księżycy 03 11 Zachód Księżycy 11 18

Imieniny obchodzą Damian, Eulalia, Liwia
Modest, Nora i Radzimier

1746 - Urodził się Tadeusz Kościuszko
1809 - Urodził się Karol Darwin
1809 - Urodził się Abraham Lincoln
1865 - Urodził się Kazimierz Przerwa-Tetmajer
polski pisarz modernistyczny (zm w 1949 r)

13 lutego - sobota

Wschód Słońca 07 08 Zachód Słońca 17 27
Wschód Księżycy 04 21 Zachód Księżycy 12 14

Imieniny obchodzą Arietta, Grzegorz, Jordan,
Katarzyna, Linda i Swietla

1903 - Urodził się Georges Simenon
1934 - Urodził się George Segal

14 lutego - niedziela

VALENTINE'S DAY

Wschód Słońca 07 06 Zachód Słońca 17 28
Wschód Księżycy 05 22 Zachód Księżycy 13 25

Imieniny obchodzą Dobiesław, Liha, Liliana,
Niemur, Walenty i Zenon

15 lutego - poniedziałek

Wschód Słońca 07 05 Zachód Słońca 17 30
Wschód Księżycy 06 11 Zachód Księżycy 14 48

Imieniny obchodzą Faustyna, Georgiana
Jowity, Józefa, Nieścislawa, Saturnina
i Szczesława

1564 - Urodził się Galileusz włoski astronom
1879 W USA przyznano kobietom prawo do
zasiadania w Sądzie Najwyższym

16 lutego - wtorek

Wschód Słońca 07 03 Zachód Słońca 17 31
Wschód Księżycy 06 48 Zachód Księżycy 16 16

Imieniny obchodzą Daniel, Danuta, Julianna,
Milada i Ludan

1665 Zmarł Stefan Czarnecki hetman polny ko-
ronny mistrz wojny podjazdowej wodz w okre-
sie najazdu szwedzkiego w drugiej połowie XVII
w (ur w 1599 r)
1959 - Urodził się John McEnroe

17 lutego - środa

ŚRODA POPIELCOWA

Wschód Słońca 07 02 Zachód Słońca 17 33
Wschód Księżycy 07 16 Zachód Księżycy 17 43

Imieniny obchodzą Aleksy, Donat, Julian,
Łukasz, Sylw i Zbigniew

1600 - Zginął na stosie z wyroku inkwizycji
Giordano Bruno, filozof włoski obrońca i pro-
pagator teorii Kopernika (ur w 1548 r)
1876 Zapuszczono pierwszą sardynkę
(Eastport, Maine)

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Runcesvalles Ave, Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

NIERUCHOMOŚCI • KUPNO • SPRZEDAŻ

PIOTR
POBOJEWSKI

TEL. biuro 743-7722 dom 890-2145

Północne Etobicoke wolno stojący murowany dom z dużą parcelą, garażem, prywatnym ogrodem
Tylko \$ 172,900.Dundas/Rumfords budynek z apartamentami i sklepem, bardzo dobra inwestycja.
Cena \$ 354,900Beresford/Annette 3-sypialniowy murowany dom z modrzewiową wykończoną łazienką.
Cena tylko \$ 164,500 inwestycja dla tzw. "handyman"Północno-wschodnie Etobicoke 3 apartamentowy budynek, parcela 40' x 150' podwójny garaż.
Cena \$ 219,900Blisko kolejki Bloor/Dundas - 3-piętrowy dochodowy dom, 12 pokoi, 3 kuchnie 3 łazienki,
wszystko nowe dochód roczny \$ 32,000 Cena wyw. \$ 229,900

Uwaga! Downtown Toronto 2 budynki apartamentowe wszystko nowe, ceny \$ 419,900 za każdy

Bliska Mississauga 2 przepiękne tzw. "backsplit" duże parcele prywatne zajazdy garaże apartamenty w "basementach" Ceny \$ 239 500 i \$ 254 900

Wilson/Jane wolno stojący bungalow z dużym wykończonym basenem garaż, prywatny zajazd, parcela 50 x 120 stóp.

Century 21

JOHN WOLWOWICZ
BIURO 236-2666
DOM 251-8161

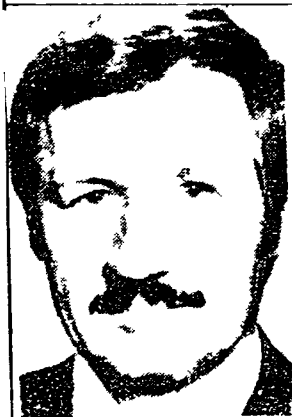
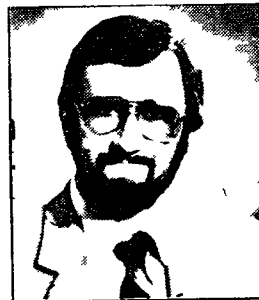
JAN WOLWOWICZ

15 LAT DOŚWIADCZENIA W "REAL ESTATE"

KUPNO • SPRZEDAŻ • OSZACOWANIE

FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI W TORONTO I OKOLICY
ORAZ INFORMACJA ODNOSNIE NABYCIA NIERUCHOMOŚCI
PRZEZ CUDZOZIEMCĄ W POLSCE

- Waterfront building lots - Kaszuby - from \$ 12000
- South Etobicoke \$ 199,900, odnowiony, 6 pokoi (dom do szybkiej sprzedaży)
- West Mississauga \$ 239000 - 4 sypialnie, backsplit, duża działka, podwójny garaż, wykończony "basement"

15 lat w sprzedaży

TEL.: biuro: 890-7474; dom: 826-0747

(24-godzinny serwis)

Bloor/Rumfords 2 rodzinny / dochodowy dom 2 kuchnie Garaż.

Erie/Isle wolno stojący dwupiętrowy dom z kominkiem blisko wszędzie

Mississauga 4 poziomowy b.k split dla dwóch rodzin

Eglinton Central Parkway no wy dom na dużej parceli

Tomken Dundas bungalow całkowicie wykończony z widokiem na park

Bloor 2 poziomowe kondominium basen sauna blisko wszędzie

Dundas Hwy 10 townhouse pokój rodzinny garaż dochód 15 tys. rocznie

REALTY PROPERTIES INC

- WYNAJEM
- OSZACOWANIE
- KUPNO • SPRZEDAŻ
- ZAŁATWIENIE SPRAW FINANSOWYCH I PRAWNYCH

JACEK
GOGOLA

ANNA KRYSIAK

udzieli

rzetelnej i fachowej porady
we wszystkich sprawach
związanych z kupnem
i sprzedażą domów
Pomagam przy otrzymaniu
wszelkich mortgages, nawet przy
minimalnym downpayment
Bezpłatne oszacowanie
nieruchomości

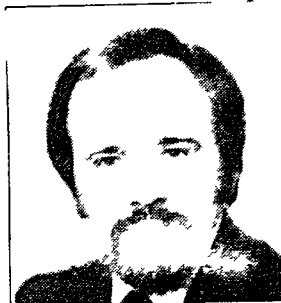
Mississauga bampton 3-sypialniowe, nowoczesne townhouse z garażem. Przyjemna cena.

Zachodnia Mississauga dwupiętrowy townhouse 3 sypialnie living room z kominkiem,
klimatyzacja \$ 121 900Steeles/Brimley 3-sypialniowy wolno stojący piękny wnętrza, podwójny
garaż wygodna lokalizacja. Cena \$ 217 000

TEL. biuro: 231-0600; dom 858-0129

Aleksander
Okolo-Kulakbiuro 259-9231
dom 621-3457SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
NIERUCHOMOŚCI

The West Mall trzysypialniowy apartament w polskiej kooperatywie
bardzo ładnie wykończony do natychmiastowej sprzedaży
Burnhamthorpe W Churchill 3 sypialniowy 2 piętrowy murowany
dom z garażem Tylko \$169 900
Mississauga 2 3 sypialniowe townhousey po przystępnych cenach
Baysville 45 akrow 1900 stóp wybrzeża nad Lake of Bays, na
skrzyżowaniu dwóch szos.

ELZBIETA KAUP

NIERUCHOMOŚCI
• KUPNO • SPRZEDAŻ
• FINANSOWANIE

MAŁGORZATA JEDLEWSKA

R.CHOLKAN & CO.LIMITED REALTOR
2336 Bloor St. W., Toronto, Ontario

Mississauga Valley Blvd. Townhouse 3 sypialnie 2 łazienki, jasna, duża kuchnia, garaż \$ 134,900
MISSISSAUGA wolno stojący 3 sypialniowy dom z garażem. Nowoczesne wnętrza wygodny rozkład Dla miłośników pewności do wykończenia.
Cena \$ 184 900 MJEDLEWSKA lub E.KAUPE. 763-5555
HIGH PARK business (sklep jubilerski) dobrze prosperujący od 19 lat. Do sprzedania. Cena \$ 35 000 MJEDLEWSKA lub E.KAUPE. 763-5555

Montreal Trust
247-7884

24-godzinny serwis

Dżidka
Skrętkowska

dom: 249-2958

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem,
kupnem i sprzedażą nieruchomości

Mam najaktualniejsze informacje z komputera (bezpośrednie połączenie z
Toronto Real Estate Board)
gwarantuję szybką solidną i uczciwą pomoc przy załatwianiu pożyczki
formalności prawnych

POSZUKUJE DOMÓW NA SPRZEDAŻ W TORONTO,
ETOBICOKE I MISSISSAUGA

Albion Rd. Weston, condominium, z widokiem na pole golfowe 2-sypialniowe z łazienką.
Cena \$134 900
Kipling Redcliff 3-sypialniowy bungalow na dużej łacie 2 łazienki, wykończony basen z osobnym wejściem. Cena \$ 183 000
Dupont 2-piętrowa półwilla, 3-sypialniowa, 2 łazienki, wykończony basen z kuchnią, przystosowany do rentowania.
Tomken Dundas 3-sypialniowy townhouse do sprzedania Cena \$ 106.000

BARBARA SAWALA

udzieli w żelkiej pomocy i informacji
w zakresie sprzedaży kupna i wynajmu
posiadłości w Burlington Hamilton
i okolicach
Prosim o dzwonić

Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 8004 - czynny cila doba

TEL. domowy (416) 332 - 8119

Julia

Korpala, L.L.M

tel. biuro: 259-9231 dom 255-5954

Bloor/Cawthra murowany dom, backsplit, 4 sypialnie garaż Doskonałe zapo-
jektowane i stylowe wnętrza z kominkiem. Piękna duża parcela. Cena \$ 212,500
South Kingsway Bloor legal duplex 49 tys. dochodu rocznie Doskonała lokalizacja

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
1055 Bloor St W

Od 1958 roku udziela Poloni
solidnej i fachowej pomocy przy kupnie
i sprzedaży wszelkich nieruchomości

Obecnie jest najlepszy okres aby kupić dom jest duży wybór
i można uzyskać najlepszą cenę a z wiosną na pewno
ceny wzrosną Po wyczerpujące informacje proszę dzwonić

DANUTA
KOTAPKATel. biuro: 534-9246
dom. 769-5394

Zachodnia Mississauga wolno stojący nowy murowany dom, parcela 2100 sq.ft. 4 sypialnie
3 łazienki, pokój rodzinny z kominkiem. Podwójny garaż. Cena \$ 189 000
Rathbun/Pony Trails luksusowy townhouse z małym ładnie zagospodarowanym kompleksem
4 sypialnie 4 łazienki pokój rodzinny z kominkiem, garaż, centralna klimatyzacja cena \$ 145 000
Południowe Etobicoke wolno stojący murowany piętrowy dom na dużej działce 5 sypialni, 3 pełne
łazienki, wykończony basen z oddzielnym wejściem. Garaż i prywatny zajazd. Dom kompletnie
odnowiony. Cena \$ 247 000
Południowe Etobicoke Pięćpokojowy budynek, 4 sypialnie 2 łazienki, wykończony basen,
b wygodna lokalizacja.

JERRY DRYES

SPRZEDAŻ • KUPNO •
WYNAJEM • BEZPŁATNA
WYCENA
NIERUCHOMOŚCI •
POMOC W ZAŁATWIENIU
SPRAW FINANSOWYCH
I PRAWNYCH

TEL.: biuro: 233-1212 dom: 232-0612

METRO TORONTO
Sprzedaj-kupno, wynajem
domów, interesów
i apartamentów
Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

Kamil
KOWALCZYK

Tel. biuro: 536-5000

dom: 690-4182
24 godzinny serwis

530 Lollita Gdne 3 sypialnie Condo Apart. na 16 piętrze Tylko \$ 107,900
Islington/Eglinton piękne bungalow na działce 50 x 150 3 sypialnie piękna, znakomita
wykończona, z dużą kuchnią i łazienką. Cena \$ 269 000
High Park 14-pokojowy dom z prywatnym zajazdem. 3 kuchnie 3 łazienki.

HOROSKOP

BARAN

Razem z początkiem tego tygodnia kończy się dla Baranów spokojny relaksowy okres. Barany szykują się do energicznego ataku i osiągną upragniony cel pod warunkiem, że nie będą szarżować. Dotyczy to również spraw sercowych. W dziedziny zawodowej niech nie boją się przedstawić własnego zdania, oczywiście jeśli jest przemyślane. Poparcie ze strony Lwa. Unikaj Koziorożca. Dzień ważny: piątek, liczba szczęśliwa: 8.

BYK

Dobra passa w pierwszej połowie tygodnia, wykorzystaj ją i wytrwale zmierzaj do celu. Potem może być trudniej. Złazszoza w sferze uczuciowej niektóre Byki mogą doznać za wodu. W sprawach materialnych ostrzeżenie: nadmierna przebiegłość może przynieść odwrotny skutek. Rozważ spokojnie czy bliska Ci osoba nie ma racji wyrażając zastrzeżenia do niektórych Twoich projektów. Porozmawiaj z Rybami, do Raków lepiej się nie odzywać. Dzień miły: poniedziałek, liczba szczęśliwa: 5.

BLIŹNIĘTA

Wprawdzie w tym tygodniu liczne Bliźnięta błyszczyć będą dowcipem i sprytem, ale nie wszystkie misje, w których dane im będzie uczestniczyć, powiodą się. Złazszoza jeśli będą to sprawy poważne, a potraktuje się je zbyt lekko i beceremonialnie. Trzeba będzie przejść nad tym do porządku i najwyżej wyciągnąć wnioski na przyszłość, aby podchodzić do niektórych problemów bardziej dojrzałwie. Dobre układy z Wagą. Lew nie ma dla Ciebie tolerancji. Dzień ważny: wtorek, liczba szczęśliwa: 3.

RAK

Jeśli Raki przystąpiły już do realizacji planów, mogą liczyć na powodzenie. W gronie towarzyskim i rodzinnym dowody przyjaźni i pamięci, upominki, sympatyczne listy, ale niech Raki mają się na baczności, grożą konflikty w sprawach materialnych (zobowiązania? długi?). W kontaktach uczuciowych przestroga, aby nie zdradzały partnerów swoim oddaniem. Zwroc uwagę na niesmialego Byka, unikaj Wagi. Dzień ważny: czwartek, liczba szczęśliwa: 5.

LEW

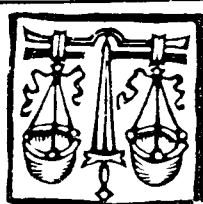
Tydzien miły dla Lwów romantycznych, czule nastroje, sentymenty. Pisane im powodzenie w miłości. Z jednym zastrzeżeniem: aby nie narzucały zbyt swojemu stylowi i nie starały się urabiać bliskiej sercu osoby, bo mogą ją spłoszyć. W pracy raczej spokojnie, ale do czasu. W swoich planach na przyszłość pamiętaj o Strzelcu, unikaj Wodnika. Dzień miły: niedziela, liczba szczęśliwa: 2.

PANNA

W tym tygodniu racjonalne podejście do rzeczywistości będzie dla Panien obroną przed niebezpieczeństwami, z którymi Panny muszą się liczyć, zwłaszcza w podróży. Nie chodzi tu o jakieś niezwykle czyhające zasadzki, ale należy mieć się na baczności, np. przed siłą własnej wyobraźni i zbyt idealizowaniem kogoś, kto wcale na to nie zasługuje. Czy aby Twój sposób rozumowania nie jest nadzbyt uproszczony? Oparcie i radę znajdziesz u Koziorożca. Unikaj Bliźniąt. Dzień ważny: sobota, liczba szczęśliwa: 12.

11 lutego -

WAGA

Wagi powinny być przygotowane w tym tygodniu na kłopoty w sprawach zawodowych. Należy stawiać im czoła z rozwagą, a szybko zostaną rozwiązane. Za to dobra passa w miłości i wszelkich sprawach zawodowych. Należy stawiać im czoła z rozwagą, a szybko zostaną rozwiązane. Za to dobra passa w miłości i wszelkich sprawach zawodowych. Należy stawiać im czoła z rozwagą, a szybko zostaną rozwiązane. Nastąpi rozładowanie napięcia, wiele wyjaśni się tam, gdzie zdania były podzielone. Dobre kontakty z Rybami. Barana unikaj. Dzień miły: środa, liczba: 4.

SKORPION

Skorpiony zabłysną odwagą i niezależnością poglądów w sprawach doniosłych i tych codziennych, zwyczajnych. Wskazana jednak ostrożność w sprawach finansowych, walczyć z własną rozrzutnością, bo jako podejrliwy Skorpion oszukać się nie dasz. Miłe spotkanie z Baranem, wprowi Cię w dobry humor. Nie licz na względy Raków w tym tygodniu. Dzień ważny: czwartek, liczba szczęśliwa: 4.

STRZELEC

W tym tygodniu Strzelcy muszą stawiać się duchowo na pewne trudności. Bezstronność ich stanowiska (na polu zawodowym i rodzinnym) spowoduje kłopoty, ale jak się okaże, późniejszy efekt końcowy będzie pozytywny, da satysfakcję, nie należy więc przerażać się, jeśli z końcem tygodnia jeszcze nie nastąpi ostateczne rozwiązanie. Cierpliwość! Nie zadzieraj z Wodnikiem, ale Byk Ci sprzyja. Dzień ważny: niedziela, liczba szczęśliwa: 7.

KOZIOROŻEC

Raczej nudnawy tydzień. Nie najlepsza atmosfera towarzyska, ale bez wstrząsów. W pracy należy unikac konfliktów z osobami nieorganizowanym, skłonny do chaotycznej improwizacji. Koziorożec ich nie naprawi, a po co ma tracić nerwy i czas. Więcej optymizmu! Jakas Panna czeka na wiadomość, nie zwlekaj! Wagi nie są przychylnie w tym tygodniu. Dzień ważny: sobota, liczba szczęśliwa: 5.

WODNIK

Który z Wodników przystąpi w tym tygodniu do wytezonej pracy, niech liczy tylko na siebie przy rozwiązywaniu technicznych problemów. Pomysł sam przyjdzie. Jeśli w pracy zawodowej mężczyzna Wodnika nudne i pedantyczne otoczenie, najlepsze odprężenie znajdzie w obcowaniu z przyrodą. Uwaga: mniej wyniosłości w stosunku do Barana. Nie sprzyja Ci Lew. Dzień ważny: czwartek, liczba szczęśliwa: 4.

RYBY

Nieży tydzień. Konieczne jednak Ryby muszą przezwyciężyć niesmiałość, bo w sprawach sercowych jest wiele do wygrania. Aktywność w tej dziedzinie będzie wręcz niezbędna! W pracy potraktuj trudności z poczuciem humoru. Nie poddawaj się nastrojom wiary i wroży i zjawiska nadprzyrodzone. Zakochane Ryby niech zbyt nie ufają horoskopom! Przyjazna rozmowa z Rakiem. Unikaj Panny. Dzień miły: piątek, liczba szczęśliwa: 8.

17 lutego

Stanley - Lakeshore Blvd West - elegancki, wolno stojący dom z garażem, duże pokoje, salon z kominkiem, dużo naturalnego drzewa. Cena wywoławcza \$ 259,000. Piotr EJS MONT 532-4444.

Paiklaun: z Beny Rd - jednorodzinny piętrowy dom z pojedynczym garażem na dużej locie. Cena wywoławcza \$189,000. Piotr EJS MONT, 532-4444.

4th Street - Lakeshore Blv. West - "bungalow" 3-sypialniowy, pojedynczy garaż, 3 sypialnie plus basement apartament, z dobrym dochoem, \$ 20 000 wpłaty. Piotr EJS MONT, 532-4444.

Rugley - Packlaun - 2-sypialniowe bungalow na dużej locie, pojedynczy garaż, wykonczona piwnica, wiele innych dodatków. Cena wywoławcza \$ 189,000, Piotr EJS MONT, 532-4444.

Bliska Mississauga - 5-apartamentowy budynek, dobry dochód i finansowanie. Cena wywoławcza \$ 318,000, Piotr EJS MONT, 532-4444.

Royal York - Lakeshore - Legalny triplex + 3-2-sypialniowe apartamenty. Budynek w idealnym stanie. Doskonały dochód. Dobra lokalizacja. Cena przystępna. Małgorzata CELUCH, 271-4533, 532-4444.

Mississauga lub Etobicoke - 3-sypialniowe, duże bungalow, murowane z prywatnym zajazdem i garażem. Wykonczona piwnica z osobnym apartamentem. Cena przystępna. Małgorzata CELUCH 271-4533, 532-4444.

Mississauga - 2-3-sypialniowe Townhouses w super nowoczesnych kompleksach. Ceny od \$ 85,000 w górę. Doskonała inwestycja dla pierwszy raz kupujących nieruchomości. Blizszych informacji udziela Małgorzata CELUCH, 271-4533, 532-4444.

High Park - 3-piętrowy, murowany, wolno stojący dom dochodowy 3 osobne, nowoczesne apartamenty. Doskonała lokalizacja, dobry dochód. Informacji udziela Małgorzata CELUCH, 271-4533, 532-4444.

St Catharines - Pencenter - 2-piętrowy, murowany, wolno stojący, 4-sypialniowy dom, duża parcela, podwójny garaż. Niezwykle imponujący, bogato wykonczony dom wewnątrz. Lokalizacja w środku parku. Małgorzata CELUCH, 271-4533, 532-4444.

St. Catharines - restauracja - 79 miejsc, z pełnym wyposażeniem. Licencja na alkohol, bardzo dobre warunki finansowe. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

TRYPLEX - 3 apartamenty 2-sypialniowe, prywatny zajazd, z trzema garażami. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

High Park - 15 apartamentów, niska wpłata. 5 apartamentów z podwójnym garażem, dochód \$ 48,000. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

Realtor

TEL. 532-4444

SINCE 1972

24 HOUR ACTION CENTRE!!!

**TAK !!!
SUKCES
FIRMY
TO FAKT...**

**Blisko 1500 sprzedanych
nieruchomości!!!
Chcąc korzystnie i szybko
sprzedać lub kupić
nieruchomość
powierzcie
Państwo to naszej firmie.
Komputerowe połączenia.
40 agentów do usług
Państwa.**

Podajemy do wiadomości. Firma założyła szybki i łatwy do zapamiętania numer telefonu **532 - 4444**. Poprzedni numer **532-4441** jest teraz drugą linią.

**217 RONCESVALLES AVE.,
Toronto M6R 2L6**

Restauracja - 50 miejsc, licencja na alkohol, pełne wyposażenie do robienia wędlin. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

Mississauga - 3-sypialniowe bungalow. Prywatny zajazd, garaż. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

High Park/Indian Road - połówka, 10 pokoi, 5 oddzielnych apartamentów, jednosypialniowych 5 kuchni, 5 łazienek. Dobry dochód. Dom albo na dwie rodziny. Proszę dzwonić Jan GRABOWSKI, 532-4444 lub 265-1706.

High Park - jednorodzinny duży dom, jednopiętrowy, 7 pokoi z wykonczoną piwnicą, dwie kuchnie, dwie łazienki. W piwnicy może być oddzielny apartament. Proszę dzwonić Jan GRABOWSKI, 532-4444 lub 265-1706.

Hamilton - legalny 4plex, dochód roczny 20 000\$. Cena wywoławcza \$ 155,000.00. Podwójny garaż, może być wyrentowany dodatkowo. Jan GRABOWSKI, 532-4444 lub 265-1706.

Ruskin Av/Bloor - połówka, 3-apartamenty, dochód miesięczny \$ 1700. miesięcznie, cena wywoławcza \$170,000.00. Jan GRABOWSKI, 532-4444 lub 265-1706.

High Park - duży, dochodowy dom w idealnym stanie. Bardzo dobry dochód, przystępna cena. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

High Park - dwurodzinny, murowany dom z garażem. Duże mieszkania, 2 kuchnie, 2 łazienki, wykonczona piwnica, do szybkiego sprzedania. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Kipling - Rathburn - ładne murowane bungalow, z garażem, wykonczoną piwnicą, z kuchnią i łazienką. Oddzielne wejście do piwnicy, duża działka, blisko do szkół i komunikacji. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Royal York - Queen St - 3-sypialniowe murowane bungalow z garażem i prywatnym zajazdem, wymaga małego remontu. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Mississauga - 3-sypialniowe townhouses, w ładnym kompleksie, blisko Bloor St. Przystępne ceny. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Mississauga - 3-apartamentowy budynek z bardzo dobrym dochodem 27 000 rocznie. Cena \$249,000. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

La Rose - apartament 3-sypialniowy z solarium. Dwie pełne łazienki. Budynek w doskonałym stanie. Jeden autobus do metra, blisko do sklepów, \$179,000, Zenon RUDZKI, 532-4444 lub 897-1162.

"Bungalow" 3-sypialniowe z dużym garażem. Parcela 52 x 139. Bardzo blisko do szkół. 15 minut samochodem do Roncesvalles, \$ 189,000. Zenon RUDZKI, 532-4444 lub 897-1162.

3-sypialniowy "Townhouse" w ładnym kompleksie na Mississauga, \$ 126,900, Zenon RUDZKI, 532-4444 lub 897-1162.

FOUR PLEX - położony nad Humber River. Zenon RUDZKI, 532-4444 lub 897-1162.

"BUNGALOW", dwie sypialnie, lota 36' x 162', murowane, osobne, garaż, prywatny zajazd, wykonczony "basement", w pobliżu Parklawn i Queensway. Tylko \$189,900. Po dalsze informacje dzwonić H A RASTON, 532-4444.

POCZYTAJ MI ECHO

Dzień dobry, dzieci! Znów się spotykamy za chwilę obiecany wierszyk. Ale zanim zacznę, chcę Wam przypomnieć, że chętnie czytamy listy od Was. Jeśli macie jakieś specjalne życzenie, ulubiony wierszyk do zamieszczenia w tej rubryce, czy też Rodzice mają własne uwagi na temat tłumaczenia różnych słów - bardzo prosimy o listy. A wiersz na dziś nazywa się "Kameleon" i napisała go Joanna Kulmowa.

Na początku może wyjaśnimy sobie, co to jest kameleon? To takie zwierzę, podobne do jaszczurki, tylko trochę większe, z długim ogonem, z długim cienkim języczkiem, który wysuwa szybko, kiedy chce złapać muchę (i mucha się do tego języczka przylepia). Kameleon tym się wyróżnia wśród innych zwierząt, że właściwie tak jakby nie miał własnego koloru. Zmienia kolor w zależności od otoczenia. Jak siedzi na brązowym pniu drzewa, to robi się brązowy, jak usiadzie na zielonej gałęzi, po chwili robi się zielony. Pewno jakby przyszedł do Was i usiadł na przykład na czerwonej kanapie, to za chwilę byłby cały czerwony.

To prawda! Sama widziałam kameleona. Wprawdzie nie siedział na kanapie, tylko na palmie, ale właśnie zrobił się taki sam, jak ta palma. Trudno go było odróżnić od drzewa. A w ogóle kameleon przypomina trochę smoka z bajki - taki ma grzbiet wycynany w ząbki i taki groźny pysk. Chociaż naprawdę wcale nie jest groźny, chyba tylko dla muchy. A teraz wiersz.

Kameleon, o którym mowa,
nie potrafi się przystosować
Choćby dzień był ponury, deszczowy,
on się budzi w kolorze różowym.
W najróżowszym kolorze, w najróżowszym humorze,
a choć wie, że to głupio - nic poradzić nie może.
Kiedy siada na chabrze, nie ulega chabrowi,
lecz się dalej różowi.
Choćby szedł po rozum do głowy,
choćby mówił sobie "chaber chabrowy",
już po chwili stracić musi nadzieję,
bo i chaber też różowieje.

Czasem dni są poszarzałe i mgliste,
a on budzi się zielony jak listek.
W najzeleniejszym kolorze i zielono ma w głowie,
choć wie, że to głupie i nie idzie na zdrowie.
Gdy się wdrapie na różę, to koloru nie zmienia,
będzie tonął w zieleni.
Chociaż bardzo się na siebie oburza,
choć powtarza "czerwona róża",
zapaurzona w kameleona
róża sama staje się zielona.

Czasem deszcze nastają i słoty,
a on budzi się słoneczny i złoty.
W najzłociściejszym kolorze w środku oraz po brzegach
i choć wie, że to dziwne - dalej sobie ulega.
Skoro wpłze na paproć, to pomimo paproci
jeszcze bardziej się złoci.
Chociaż myśli, że sam siebie przekona,
choć w kołko mruczy "paproć zielona",
próżno mruczy, próżno się miotą,
paproć także staje się złota.

Czasem niebo jest bez jednej chmury,
a on budzi się szary i bury.
Wtedy chowa się w norze, bo jest w szarym humorze,
a tym szarym humorem świat zarazić się może.
Więc jeżeli czasami się zdarza,
że świat jakoś wokół ciebie poszarzał,
jeśli paproć nawet nie jest zielona,
jeśli różę się czerwienić nie mogą -
to przez tego kameleona,
co widocznie wstał lewą nogą.

Koniec wierszyka. O kameleonie już mówiłam, teraz porozmawiamy o kolorach. Jak jest różowy po angielsku? PINK. A co to jest chaber? Pewno już nie wiecie, bo chabry spotyka się na polskich polach, tu już raczej nie. To taki kwiatek, który rośnie zawsze w zbożu i kolor ma ciemnoniebieski, nawet mówi się na ten kolor chabrowy. A zielony? Zielony po angielsku - GREEN. Czerwony - RED. Złoty - GOLD lub GOLDEN. A jeszcze mi się przypomniało o zielonym - co to znaczy, że "zielono ma w głowie"? Tak się czasem mówi o kimś, kto jest nie bardzo mądry. Po angielsku szary? GREY. A co to są słoty? Słoty, to właściwie też deszcze, tylko takie bardziej przewlekłe, długie. Bo zwykły deszcz, to może spaść szybko, pokropić świat i za chwilę znów świeci słońce - a słota, to taki szary dzień, kiedy trochę popada, trochę przestanie, ale kiedy przestanie, to też jest pochmurno i w ogóle szaro i smutno.

A co to znaczy, że kameleon wstał lewą nogą? Tak się u nas mówi o kimś (oczywiście żartem), kto od samego rana, przez cały dzień, nie wiadomo dlaczego jest w złym humorze. I jeżeli ktoś inny zapyta na przykład - "dlaczego wujek jest dzisiaj taki zły? Co mu popsuło humor?" - można odpowiedzieć - "nie wiem, pewno po prostu wstał dzisiaj lewą nogą". A, tak przy okazji - wiecie, która noga jest lewa, a która prawa? Tak? To dobrze. A tak od siebie, prywatnie, to Wam radzę - nie wstawajcie rano z łóżeczka lewą nogą - to znaczy, przepraszam, nie idzie mi o nogi, możecie wstawać, jak chcecie, tylko nie pokazujcie rodzicom i nikomu złych humorów! Kiedy dziecko jest wesołe i pogodzone, to wszyscy je bardziej lubią i jemu samemu jest lepiej na świecie. A jak Wam czasem jest smutno, tak nie wiadomo dlaczego, to przytulcie mocno ulubioną zabawkę - misia, lalkę czy królika, co kto lubi najbardziej. I to pomaga - przekonacie się.

DO ZOBACZENIA!

Adela Dymśka

ROCKWOOD DELICATESSEN

4141 Dixie Rd. MISSISSAUGA

TEL. 624-1244

SKLEP DELIKATESOWY w kompleksie handlowym
Rockwood Mall w Mississauga
pomiędzy Lumber i Burger King

Posiadamy wysmienite polskie i niemieckie
wędliny oraz europejskie wyroby delikatesowe

W sprzedaży polskie gazety

PODHALE

meat & deli
Nowy sklep delikatesowy w
południowym Etobicoke
2775 Lakeshore Blvd W
Sprzedaje znakomitą
podhalanską kiełbasę,
wędliny mięsa
i polskie gazety

Copernicus

MEAT PRODUCTS
79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054

Posiadamy świeże mięso
wykrojone na życzenie. Szynki,
beczki, balerony, kiełbasy
na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów. Ogorki
kiszone, kapustę z beczki,
śledzie pierogi.
T. S. PAKULSKI

SUPERIOR SAUSAGE CO
1004 Dundas St. W
TEL. 531-8422

KONKURENCYJNE CENY!
Wędzone na miejscu
słynne na całe Toronto
polskie kiełbasy
Szynki, kabanosy wędliny,
mięsa różne delikatesy

Karl's Butcher & Grocery

właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa wędliny własnego
wyróbu, smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave
TORONTO
TEL 531-1622

ARMADALE Meats Product (Mfg) Ltd.

1011 Haultain Court Unit 16/17
Mississauga, Ontario L4W 1W1
Tel 625-8326/27

Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych
bezpośrednio w masarni

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB

dostarczamy do sklepów i do domu

739 Queen St. W.

Toronto, Ont.

TEL 368-4235

MARGOR ELECTRIC
RESIDENTIAL
COMMERCIAL
Zakładanie nowych instalacji
elektrycznych, renowacja
Montaż i naprawa urządzeń elektrycznych
oraz elektrycznych
MAREK
TEL 239-0868
METRO LICENSE E-1843

EURO-AMERICAN
ELECTRICIAN INC
RESIDENTIAL
COMMERCIAL
INDUSTRIAL
TEL (514) 334-2966

**ELECTRICAL
CONTROL
ENGINEERING**
RESIDENTIAL, COMMERCIAL,
INDUSTRIAL
Zakładanie nowych, renowacja instalacji
elektrycznych
Montaż oraz naprawa urządzeń
elektrycznych
oraz elektro-pneumatycznych
MAREK
TEL 239-0868

**ENGINEERING
& INDUSTRIAL
MAINTENANCE**
Instalacje elektryczne
Podłączanie, naprawy urządzeń
elektrycznych i elektroniki
RESIDENTIAL, COMMERCIAL
AND INDUSTRIAL
CAŁY TYDZIEŃ
TEL 225-7226
Solidnie, tamto, sprawnie

ZESTY'S GOURMET DELI
polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
wyszukane, smaczne i najwyższej jakości potrawy
urządzamy chrzest, komunie, przyjęcia weselne itp.
zapewniamy sprawny, szybki obsługa
wykwalifikowanego personelu
Właściciele: Jadwiga i Gabriel Mencfeld
TEL 823-1167
1900 Lakeshore Rd W Mississauga
na wchód od Southdown Rd. na Inverhouse Plaza
pon. - środa 9-18, czwartek - piątek do 19, sobota 9-18

RENEWAL
Construction and
Renovation
Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
Bezpłatna wycena.
TEL 249-5212 lub 742-1302

**FIRMA
ITPOL
CONSTRUCTION**
• kompleksowe remonty i
renowacje domy, biura, sklepy
• fachowe porady oraz wyceny
gratis
• ściany, sufity, prace
wykończeniowe
• stolarka, malowanie, instalacje
TEL (416) 271-7029

**KOZA
CONSTRUCTION**
Roboty murarskie,
betonowe, kompletne
renowacje, piwnice,
plany na
"BUILDING PERMIT"
FRANEK KOZA
TEL
640-5781

JUBILERZY
POLSKI ZŁOTNIK
zawadzamy o otwarciu nowego sklepu
złotniczego przy
87 Roncesvalles Ave
Toronto, Ont. M6R 2K6
WYKONUJEMY USŁUGI ZŁOTNICZE:
grawerowanie
naprawa złotych i srebrnych biżuterii
wyróby z powierzonego materiału wg życzenia
Klienta
naprawa zegarków

**KINGSWAY MEAT
PRODUCTS AND DELICATESSEN LTD**
HUBERT WESIERSKI IVAN GRGIC
2342 Bloor St. W. Toronto
TEL 762-5365
Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich
własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko kwalifikowanych
polskich rzeźników, według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

VOYTEK
MECHANICAL
CONTRACTING
Specialists in the
SALES INSTALLATION
REPAIRS
AIR CONDITIONING
HEATING
VENTILATION
HUMIDIFIERS
WRITTEN GUARANTEE
"ASK US ABOUT OUR SPECIAL
OFF-SEASON INSTALLATION
RATES"
756-3494

**Montreal
ALEXANDER**
transport
przeprowadzki
(także z Toronto i do Toronto)
TANIO • SPRAWNIE
TEL (514) 932-1075
lub
(514) 931-2240

L.B. Construction
construction • renovation
• roofing
• carpenters • painting • parquetry
• aluminum siding
LES BARWINSKI
Ceny konkurencyjne!

**UNIVERSAL
HARDWOOD
FLOORING**
cyklinowanie nowych i starych
podłóg drewnianych jak również
malowanie oraz instalowanie
wskiego rodzaju podłóg
NAJLEPSZE CENY
PIERWSZEJ KLASY OBSŁUGA
285 Scarlett Rd. Toronto M6N 4L1
TEL 763-2270
ANDRZEJ ZAREMBA

NOWO OTWARTE DELIKATESY
WARMIA
zapraszają całą Polonię
na smaczne wędliny i mięsa wyrabiane na miejscu
specjalność kiełbasa warmińska
od 9 do 20-ej 6 dni w tygodniu
323 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL 521-4861

LEKARZE, DENTYŚCI, APTEKI

BIO-ENERGO-TERAPIA
uspokaja, łagodzi bóle, uzdrawia
indywidualne 30-minutowe zabiegi w London i innych miastach przeprowadza
WŁADYSŁAW KREOWSKI
TEL (519) 438-1085
członek polskich brytyjskich i kanadyjskich towarzystw terapeutycznych

DENTURE THERAPY CLINIC
JAN M. WISNIEWSKI, D.T.
Pierwsza polska protezownia dentystyczna
2337 Dundas St. W. Toronto M6R 1X6
(Bloor Dundas Square Building)
TEL (416) 533-8811

DENTYSTYCZNE PROTEZY
NOWE NAPRAWY
4 Wall Ave., Toronto
(Hwy 401 i Weston Rd.)
URSZULA I BAUMAN, D.T.
przyjmuje codziennie i w soboty
TEL (416) 245-7168

Dr. Maria RACZYŃSKA
lekarz rodzinny z długoletnim doświadczeniem w chorobach żyłaków
uprzejmie zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego oraz kliniki żyłaków
2000 Credit Valley Rd Suite 506, Mississauga, Ont.
TEL. (416) 828-4812, 828-4813

dr Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego przy
3095 Glen Ene Dr. ste 7
MISSISSAUGA
TEL 828-0038

KSIĘGARNIA
POLSKA KSIĘGARNIA WYŚYŁKOWA
posiada słowniki francusko-angielskie, techniczne i inne książki do nauki języków, kalendarze, almanachy, książki religijne, karty świąteczne
Montreal, P.Q. P. Box 647
N.D.G. H4A 3R1
TEL. (514) 489-0396

Polska Księgarnia Wysyłkowa
"OD NOWA"
oferuje najtańsze polskie książki w Kanadzie KATALOGI wysyłamy na życzenie
SCARBOROUGH, ONT M1G 1R8
3950 Lawrence Ave. E Apt 506
TEL (416) 431-9882
Dla mieszkańców wschodniej części Toronto możliwość dostawy do domu

ADWOKAT
Michał Wojciech Czuma
Specjalność SPRAWY SĄDOWE
821-8522
(można mówić po polsku)
Toronto
3416 Dundas St. West Suite 209 (przy Runnymede)
Toronto Ontario M6S 2S1
767-2127
Mississauga
2000 Argentia Rd Plaza I Suite 200
Mississauga Ontario L5N 1P7
Firma ANDERSON, SINCLAIR

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

uprzejmie zawiadamia o otwarciu praktyki lekarskiej w Toronto przy 22 Roncesvalles Ave
Proszę dzwonić pod
531-8887

Wszelkie porady medyczne, wypadkowe, rodzinne, stress-relaxing, psychoterapia, wizyty domowe

PAIN ACUPUNCTURE CLINIC

Wojciech Filipowicz, P. Ac.
Member of Acup. Foundation of Canada
Consultations Treatment
22-9 Dundas St. W., Toronto Ont.
TEL (416) 537-7223

Dr. J. Wójcik
MEDYCYNA OGÓLNA
6000 COTÉ DES NEIGES 190
Montreal
(w pobliżu szpitala St. Mary's i Jewish General)
TEL. (514) 342-4522, 342-4525

Dr. Anna R. JAKUBOWSKA
lekarz rodzinny z długoletnim doświadczeniem w chorobach skóry
uprzejmie zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego przy
5353 Dundas W. po 4218 (tuż obok stacji metra Kipling)
TEL 234 0700
w dni powszednie (z wyj. wtorków) 18-21
soboty 10-15 249-262

dr Bogdan Pietraszek
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny tj. 'Family Doctor' w gabinecie przy
190 Fern Ave
naprzeciwko Credit Union
TEL 532-4317
przyjmuje od pon. do piątku 10-18 w soboty 10-13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem w schorzeniach stawów i kręgosłupa oraz komplikacjach pourazowych
dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto
2199 Bloor West TEL. 762-4136

POMOC W UZYSKANIU STATUSU IMIGRANTA W KANADZIE

• Czy należysz do tych, którzy chcą pozostać w Kanadzie na stałe? Istnieje możliwość, że będziesz mógł to osiągnąć w ramach PROPONOWANYCH ZMIAN PRAWA IMIGRACYJNEGO, rozważanych obecnie przez Departament Imigracji.

Niezależnie od tego, jaki masz status - **NIE ZWLEKAJ** - nawiąż kontakt z

D.L.B. IMMIGRATION CONSULTANTS
POPRZEDNIO KIEROWNIK RZĄDOWEGO PROGRAMU IMIGRACYJNEGO DLA POLAKÓW W TORONTO
LINDA LEVER
albo
BOB DOWNIE
240 Richmond St. West, Suite 304
Toronto, Ont M5V 1W1
TEL. (416) 971-9914

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
30 Marmaduke Str.
(budynek szkoły HOWARD PARK)
TEL 533-9471
Czynne pon., wtorki, czwartki i piątki, godz. 10:00-4:00
POMOC I PORADY WE WSZYSTKICH SPRAWACH
Legalizacja dokumentów i uwierzytelnianie podpisów

LECH PRUSIŃSKI
NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ
W związku z przewidywaną zmianą kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie - niezależnie od ich obecnego statusu - że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12 - 7 wiecz 192 GARDEN AVENUE
TEL 588-1659

Julla Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
Udziała porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski, m.in. małżeństwa przez pełnomocnika, rozwody w Polsce, wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, notarialne sprzedaże, kupna i darowizny domów, gruntów, spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce oraz pisma do polskich sądów i urzędów
3290 Lakeshore Blvd. W
TORONTO M8V 1M4
TEL 255-5554
po telefonicznym uzgodnieniu

dermaton
ZAKŁAD KOSMETYCZNY
• Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
• Usuwanie zbędnego owłosienia
• Specjalistyczna aparatura
• Jakosciowe kosmetyki
• Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie
TEL 766-1867
2198 Bloor St. W. Toronto

DOŚWIADCZONA KOSMETYCZKA Z POLSKI
zaprasza miłe Klientki do nowo otwartego salonu
Le Visage
(wejście przez Paris Studio)
2007 Bloor St. W.
TEL. 766-0660

kolanta interiors
• zabudowa pokojów i piwnic
• wyposażenie kuchni i łazienek
• montaż mebli do mieszkań
• nowoczesny sprzęt oświetleniowy
• drobna bluzetka
• upominki z importu
• zabawy
2208 Bloor Street W., Toronto, Ont. M6S 1P5 tel. 762-0030 762-0000

SYRENA TRAVEL LIMITED
1684 Queen Street West
TORONTO ONTARIO CANADA M6R 1B3
tel 1-416-533-9486
• SYRENA w służbie Polonii od 1957 roku
Oferujemy
1987 - loty do Polski szybko i tanio
Chcesz odwiedzić rodzinę korzystaj z naszych usług
Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę
Załatwiamy deklaracje dla osób potrzebujących wizę

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

Mutual of Omaha Insurance Company
Irena KOPER
• RRSP - plany inwestycyjne zapewniające rentę (i oszczędności podatkowe)
• Educational plans - (oszczędności dla dzieci w każdym wieku)
• Disability income protection - plany zapewniające dochody osobom wykonującym każdy rodzaj pracy
W CELU BEZPŁATNEJ KONSULTACJI
PROSZĘ DZWONIĆ
biuro: 631-6523 ; dom: 267-8815

Mutual of Omaha Insurance Company
• 1250 dol. miesięczne wolny od podatku dochód w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
• plany finansowe zabezpieczające dzieci
• plany emerytalne RRSP
• ubezpieczenia na życie
JERZY MAJEWSKI M.Sc.
TEL bus 631-6523, home 452-7239

Chester's Income Tax Service
Czesław Kępa
TEL. 238-0447
Income Tax Consultant, Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów d/s Podatkowych

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA
Life insurance (na życie) • Disability (chorobowe)
• Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP • Annuity (emerytury)
SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro 226-6515, dom 858-0129

INCOME TAX SERVICE FINANCIAL PLANNING
ZOFIA ADAMCZYK, M.B.A.
TEL 822-6826
Zeznania podatkowe dla osób prywatnych i małych przedsiębiorstw według najnowszych przepisów finansowych
Bezpłatne konsultacje i porady
Jeżeli jesteś nowo przybyłym, też należy Ci się kredyty

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS
Jan Walinsberg
2222 Danforth Ave.
Toronto, Ont. M1S 1B5
TEL (416) 233-0570

UREK PHOTOGRAPHY
PORTRAIT • ŚLUB
• REPORTAŻ
&
PRODUKCJA KART Z ŻYCZENIAMI
TELEFON
(416) 244-8903
• JERZY PAWLAK •

ANKA
2113
274 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
TEL 766-4400
Zdjęcia i portrety na różne okazje

COMPUTERIZED ACCOUNTING BOOKKEEPING & INCOME TAX SERVICES
TEL (416) 762-5891
Fachowo i solidnie
• księgowość i rachunkowość dla małych przedsiębiorstw
• wypełnianie formularzy

Montreal POLONIJNA KASA KREDYTOWA
65 Sherbrooke St. E. ste 405
TEL. 845 3534
oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie
poniedziałek - środa 10-15
czwartek i piątek 10-20

HOMETARIO REAL ESTATE LTD ASSURANCE BROKERS LTD.
• Kupno i sprzedaż nieruchomości wszelkiego rodzaju
• Ubezpieczenia na samochody - od ognia - kradzieży i inne
171 Roncesvalles Ave
Toronto
TEL. 531-3506

UMOWY HIPOTECZNE • AKTY NOTARIALNE • ZAPROSZENIA I INNE DOKUMENTY PO POLSKU I ANGIELSKU • LISTY URZĘDOWE I PRYWATNE • ŻYCIORYSY • WYPEŁNIANIE FORMULARZY O PRACĘ
Tłumaczenia z polskiego, francuskiego, niemieckiego, hiszpańskiego, rosyjskiego i szwedzkiego
TEL (416) 588-3007

PODZIĘKOWANIE
Dziękujemy Pani pracującej w Credit Union w Hamiltonie na Barton Str East, za zyczliwe, pomocne podejście do ludzi, rzetelne traktowanie klientów
Jest Pani najlepszą reklamą Credit Union.
Anna K

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu. Szeroki wybór nowych i używanych samochodów. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanio ubezpieczenia, uwzględniając zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

ELŻBIETA (ELIZABETH) KORZYCKA

PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER

290 DUNDAS ST. E. Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL. bus (416) 279-3031
Res 625-1961

ZNIŻKA PIENIĄDZA do \$ 3000
na wybranych modelach. Olbrzymi wybór
PICKUP TRUCKS VANOW
Model 1987 rodzinny samochód Shadow
• Nowe samochody mają gwarancję na 7 lat,
lub 150 tys. km

ADAM RADIO - TV - REPAIR

Naprawa wszystkich
rodzajów telewizorów,
radu, magnetofonów, video,
konwerterów
TEL. 626-0620

SAFETY

Auto Repairs

WIESŁAW SOKOŁOWSKI
3005 Bloor St. W.
Etobicoke
TEL. 231-6996

Świadczyliśmy usługi w zakresie mechaniki
samochodowej wszystkich marek oraz
wydajemy zaświadczenia potrzebne do
rejestracji samochodów
SZYBKO I SOLIDNIE

CARCARE

GASOLINE SERVICE
STATION

fachowa pomoc we wszelkich
sprawach związanych z proble-
mami samochodowymi
560 Evans Ave.
(tj. 427 i Browns Line)

TEL. 255-3245

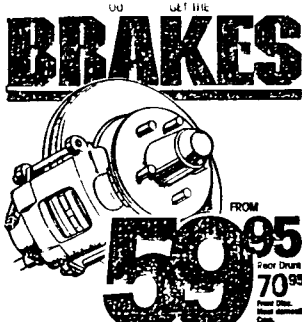
CRANKSHAFT SERVICE & SUPPLIES LTD

483 Dupont St.

kompletne naprawy,
przegląd układu
• zapłonowego (tuneup)
• kierowniczego
• przedniego i tylnego
zawieszenia
• hamulcowego
oraz wszelkie inne
naprawy

POSIADAMY NA WYMIANĘ
WAŁY KORBOWE
rok gwarancji na części i
robociznę

537-2529
537-5857

Stan Ignakiewicz
Moe Jabouri

5-16

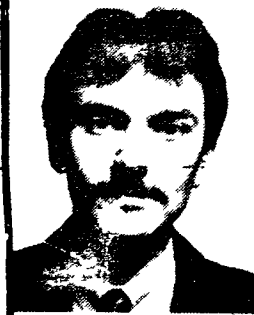
TOYOTA

TERCEL • COROLLA • CAMRY • CRESSIDA
• CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

Przyjdź zobaczyć
nowe modele 88

• w tym całkowicie zmienioną Corollę
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
481-5216
(tuż obok przystanku metra)

JACK
KLIMCZAK

Tel. domowy
762-9421

Kupujesz dzisiaj,
płacisz od lutego
SAMOCHODY
NOWE I UŻYWANE

Wielka wyprzedaż
samochodów
DUŻE OBNIŻKI
OLD MILL
PONTIAC • BUICK

DAREK ZIELIŃSKI - nasz polski
przedstawiciel pomoże Wam
kupić nowy lub używany samochód.
Pomogę załatwić tanie ubezpieczenie
TEL. 766-2443
2500 Bloor St. W. - Bloor/Jane

AUTO DRIVING SCHOOL 'THE HELPFUL PROFESSIONALS' WOJTEK ANTczak

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji
oraz przygotowuje do egzaminów państwowych
(kat "G")

TEL. (416) 270-8145 res.; 536-5454 bus.
1651 Bloor Str. W., Toronto, Ont. M6P1A6

ACURA

S
H
E
R
W
A
Y

Wysoko wyspecjalizowana
stacja obsługi samochodowej
prowadzi SPRZEDAŻ, NAPRAWĘ
i WYNAJMOWANIE SAMOCHODÓW.

Wszystkie naprawy mechaniczne
Warsztat blacharski
Naprawy wypadkowe
(w ramach ubezpieczenia i bez)
Najnowocześniejsze urządzenia m.in.
prostownice do samochodów
Malowanie farbami europejskimi

SPECJALIŚCI
O NAJWYŻSZYCH KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informacje dzwonić i prosić o
JOHNA LUDWIGA (mowi po polsku)
TEL. 620-1987 8 00 do 6 00

DOUBLER TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
Kategorii A i D

ocena umiejętności i doszkolenia dla kierowców
nauczanie od podstaw wraz z możliwością
dogodnych spłat
Registered and approved as a Private
Vocational School

2095 Weston Rd. (na pld. od 401)

244-2725

EastWay

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED

2851 Eglinton Ave. East
NAJLEPSZY SPRZEDAWCA
W SCARBOROUGH
oferuje

• największy wybór samo-
chodów nowych i używa-
nych
• bezkonkurencyjne
gwarancje 7 lat/115 tys.
km
• dogodne możliwości
kredytowe
• tanie ubezpieczenia
rejestracje
Nikt nie sprzedaje
samochodów lepiej niż
ANDRZEJ CIERPICH
tel. biuro 264-2501
dom 921-0515

ROBERT HOLECZEK

Udziela solidnej i fachowej
pomocy w sprzedaży, kupnie,
wynajmowaniu,
finansowaniu i wycenie
wszelkich nieruchomości
w Metro Toronto
TEL. biuro: 690-6363
dom: 423-9540
24-godzinny serwis

Bloor/Landsdowne - Semi z cegły 3 sypialnie, 3 pełne łazienki, 3 kuchnie, blisko metra.
Dundas/Annette - Ładny 3-piętrowy dochodowy dom cena \$ 254,900
High Park - 3-piętrowy dom z cegły 8 pokoi, 5 sypialni.
Eglinton/Rogers - wolno stojący dwupiętrowy dom z cegły z garżem, 6 pokoi, 3 sypialnie,
cena \$ 179,900
Downtown - 2-piętrowy dom z dwoma sypialniami i parkingiem, cena \$ 134,500

ADVANCE REAL ESTATE LTD.

MAREK REJNIAK

Sales Representative

1055 Bloor St. W.
Toronto Ontario M6H 1M4

RESIDENTIAL — COMMERCIAL — INDUSTRIAL
MORTGAGES — INVESTMENTS
EVALUATIONS

Serdecznie zapraszam zainteresowanych
kupnem i sprzedażą nieruchomości

UWAGA INWESTORZY!

High Park - Triplex po przystępnej cenie przy niewielkiej wpłacie spłaca się sam

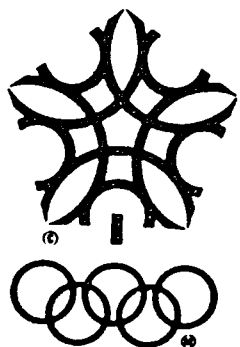
Apartamenty 1-2 sypialniowe na Lakeshore Blvd. i w centrum Mississauga w cenie
od \$ 69 900 00 i \$ 85 000 00

Delikatesy w Polskiej dzielnicy znakomity Business dla rodziny

PO BLIŻSZE INFORMACJE I FACHOWĄ POMOC
PROSZĘ DZWONIĆ

Biuro: 534-9246 oraz Pager Dom. 756-1538

**JUZ ZA 3 DNI
OLIMPIADA
CALGARY 88 !**

OTWARCIE NA PIASKU

Uroczystość otwarcia Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Calgary na stadionie McMahon nie będzie miała zimowej sceny. Organizatorzy postanowili bowiem wysypać płytę boiska piaskiem. Na stadionie nie będzie sniegu.

Ceremonia ma trwać 2 godziny i będzie transmitowana bezpośrednio niemal do wszystkich krajów świata. Jak powiedziała przedstawicielka Komitetu Organizacyjnego, Renee Smith, byłoby fatalnie, gdyby boisko wyglądało jak błotnisty plac. Organizatorzy obawiają się bowiem odwilży. Dlatego na wszelki wypadek cały stadion zostanie pokryty grubą warstwą białego, pustynnego piasku, który w telewizji będzie wyglądał znakomicie. Jeśli nadejdą opady sniegu, zostanie on usunięty z płyty stadionu.

W pokazach zorganizowanych z okazji uroczystości otwarcia weźmie udział ok. 5 tys. uczestników, w większości dzieci.

Miejscowa prasa pisze, iż będzie to olimpiada sztucznego sniegu. Na wszystkich obiektach przygotowane zostały armatki śnieżne, które w wypadku odwilży ratować będą sytuację.

Ustalony został skład ekipy olimpijskiej Finlandii w konkurencjach narciarskich na igrzyska w Calgary. Na jej czele znaleźli się trzykrotna mistrzyni olimpijska z Sarajewa, biegaczka Maria Luisa Kirvesniemi oraz najlepszy skoczek ostatnich lat, Matti Nykaenen. W Calgary wystartuje 24 reprezentantów Finlandii.

OBAWA O MUFLONY

Na zboczach Mount Allan, gdzie odbędą się konkurencje alpejskie, zimuje zwykle ok. 300 muflonów. Zwierzęta te już obecnie zdradzają ogromne zaniepokojenie nadzwyczajnym ruchem w okolicy i hałasem spowodowanym przez samoloty i helikoptery. Dyskutowano nawet projekt przeniesienia ich do innego rezerwatu. Jednak ostatecznie zwierzęta zostały i otrzymają nawet dodatkowe porcje pożywienia, a specjalna służba będzie czuwać, by nie zakłóciły przebiegu konkurencji.

OLIMPIJSKIE PLOTKI:

ILU WYSTARTUJE?

Calgary, 28.1. Komitet Organizacyjny Igrzysk Zimowych '88 poinformował, że na liście zgłoszeń do startu w Calgary znalazło się 1745 sportowców z 58 krajów, 1347 zawodników i 398 zawodniczek.

A oto liczba zgłoszeń w poszczególnych dyscyplinach: BIATHLON - 110 zawodników z 26 krajów, BIEGINARCIARSKIE - 169 zawodników i 103 zawodniczek z 39 krajów, BOBSLEJE - 174 zawodników z 25 krajów, ŁYŻWIARSTWO FIGUROWE - 69 zawodników i 79 zawodniczek z 31 krajów, HOKEJ - 276 zawodników z 12 krajów, SANECZKARSTWO - 76 zawodników i 26 zawodniczek z 24 krajów, NARCIARSTWO ALPEJSKIE - 213 zawodników i 121 zawodniczek z 47 krajów, SKOKI - 86 zawodników z 19 krajów, KOMBINACJA NORWESKA - 53 zawodników z 15 krajów, ŁYŻWIARSTWO SZYBKIE - 121 zawodników i 69 zawodniczek z 25 krajów.

ŁYŻWIARSKIE CIEKAWOSTKI:

• Do olimpijskich zawodów w łyżwiarstwie szybkim każdy kraj ma prawo wystawić 12 mężczyzn i 8 kobiet. Na dystansach 500, 1000 i 1500 m może startować maksimum czterech zawodników (lub czterech zawodniczek w wyscigach pan), reprezentujących jeden kraj, natomiast do udziału w biegach na 3000 i 5000 m pan oraz 5000 i 10 000 panów dopuszcza się po trzech panczenistów (trzy panczenistki) z jednego kraju.

• Po pierwszym i drugim falstartcie jego autor jest ostrzegany, po trzecim zostaje wykluczony z konkurencji.

• Czas zawodnika jest rejestrowany przez komórkę elektroniczną znajdującą się na linii mety w momencie przecięcia jej przez czubek buta łyżwiarza. Przy upadku zawodnika tuż przed metą i "przejeżdżaniu" linii w pozycji leżącej, czas rejestrowany jest na ręcznym stoperze także w momencie, gdy linię mety osiąga noga zawodnika.

• łyżwiarstwo szybkie figuruje w olimpijskim programie od pierwszych igrzysk w 1924 r., z tym że konkurencje kobiece są rozgrywane dopiero od 1960 r. Tylko raz nie udało się przeprowadzić jednej konkurencji. Było to w 1928 r., gdy na skutek odwilży nie odbył się bieg na 10 000 m. Dziś to nie grozi. Zawody rozgrywa się bowiem na sztucznych torach, w Calgary - po raz pierwszy na igrzyskach - na krytym.

P.FIJAS I J.KOWAL BEZ NART !

Sensacyjną wiadomość przekazał mi red. Ryszard Miechowicz z Edmonton. Okazało się, że w podróży do Calgary zaginęły narty naszych skoczków Piotra Fijasa i Jana Kowala. Przylecieli oni do Calgary w czwartek, ale do niedzieli zguba się jeszcze nie znalazła. Zawodnicy nie mogą trenować, a olimpiada tuż, tuż.

MC NAMARA - OUT !

Ostatnio wiele szumu w tutejszym świecie hokejowym. Oto właściciel drużyny hokejowej "Toronto Maple Leafs" - Harold Ballard zwolnił z posady generalnego menadżera tego klubu Gerry Mc Namara. Hokeiści z Toronto w tym sezonie spisują się fatalnie i w 22 meczach wygrali tylko jedno spotkanie, to było główną przyczyną zwolnienia Mc Namary. Obecnie dużo więcej do powiedzenia będzie miał trener tego klubu - John Brophy, który ponoc nie mógł za dużo zdziałać przy Mc Namarze. W kolejnym meczu, już bez Mc Namary, Toronto Maple Leafs przegrało z Whalersami 2:4.

CONNORS GÓRĄ !

W sobotę w hali Toronto "Maple Leafs Garden" rozegrany został pokazowy mecz tenisowy pomiędzy weteranem światowych kortów Jimmy Connorem a zwycięzcą tegorocznego Australian Open Matsenem Wilanderem. Zwyciężył po pięknym meczu 36-letni Amerykanin 7-5, 2-6, 6-3. Fotoreportaż z tego spotkania ukazuje się w marcowych "Kulisach Sportu".

J. Connors

KONTUZJA JOHNSONA

Najszybszy człowiek świata - Ben Johnson odniósł podczas miotania w RFN kontuzję nogi. Nie jest ona jednak zbyt groźna i uważa się, że Johnson wystartuje za tydzień we Włoszech.

Zwycięstwo Lanci w Rajdzie Monte Carlo

Francuz Bruno Saby z pilotem Jeanem Fauchillem wygrali 56 samochodowy Rajd Monte Carlo. Załoga Lanci Martini Delta HF wyprzedziła na mecie Włochów - A. Fioro i L. Pirolo, jadących także samochodem Lanci Martini o 10 minut i 30 sek. Jest to czwarty z rzędu sukces włoskiej firmy w tradycyjnym, prestiżowym rajdzie, rozpoczynającym co roku eliminacje mistrzostw świata. Trzecie miejsce zajęła załoga Peugeot 205 GTI - J.P. Ballet, M.-C. Lallement (Francja).

Tegoroczny rajd miał nieco słabszą obsadę niż zwykle, na co wpłynęła zbieżność terminu z inną wielką imprezą samochodową - rajdem Paryż - Dakar, w którym startowało wielu czołowych kierowców, m.in. mistrz świata - Juha Kankkunen.

CRACOVIA - HYPOBANK WIEDEN

w ćwierćfinale PE

BAZYLEA. Rozlosowano tu ćwierćfinałowe pary rozgrywek o europejskie puchary Mistrz Polski, zespół Cracovii wylosował trudnego przeciwnika, finalistę ubiegłych rozgrywek PE zespół Hypobank Suedstadt Wieden. Krakowianki pierwszy mecz grać będą u siebie, co z pewnością nie ułatwia im zadania. Jeśli chcą walczyć o półfinał rozgrywek.

Ciekawie zapowiada się inny dwumecz ćwierćfinałowy, w którym los zetknął Spartak Kijów (gospodarz pierwszego meczu) z ASK Vorwaerts Frankfurt nad Odrą.

Pozostałe pary ćwierćfinałowe (na pierwszym miejscu gospodarze pierwszego meczu): Bayer 04 Leverkusen (RFN) - Radnicki Belgrad, Spartacus Budapeszt - USM Gagny (Francja).

AQUITA NAJLEPSZY W AFRYCE

Marokanin lekkoatleta Said Aquita, został wybrany najlepszym sportowcem Afryki 1987 r. w plebiscycie Stowarzyszenia Afrykańskich Dziennikarzy Sportowych. Drugie miejsce zajął pięściarz Nelson Azuma (Ghana) na trzecim sklasyfikowano nigeryjskiego czterystumetrowca Innocenta Egbunike, a na czwartym Kenijczyk Johna Ngugi, mistrza świata w biegach przełajowych, który wywalczył swój tytuł w ub. roku w Warszawie.

KOSZYKÓWKA - mężczyzn

Zagłębie Sosn - Gornik Wał 58 65
Śląsk Wrocław - Lech Poz. 87 102
Wisła Kraków - Resovia 93 81
Stal Bobrek - Stal St. Wola 104 62
Legia W. wa - Gwardia Wroc 113 104
Zastal Ziel G - AZS Koszalin 103 68

TABELA		1	2	3	4
Lech	17	1	33	2	4
Gwardia	4	35	196	3	
Stal Bobrek	2	9	7	1	10
Wisła	17	9	37	174	870
Cracovia	7	0	77	782	1151
Zagłębie	0	32	16	16	5
AZS	0	1	3	720	30
Śląsk	9	3	30	1784	1706
Wrocław	9	1	0	172	709
Legia	9	2	9	2	1
Stal S. W.	9	2	20	735	84
Resovia	3	6	26	1715	84

KOSZYKÓWKA - kobiet

W drugim dniu turnieju A, w którym grają zespoły walczące o tytuł mistrzowski padły następujące wyniki:
Śląsk Wrocław - ŁKS Łódź 88 81
Wisła Kraków - Olimpia Poz. 84 7
Włókniarz Pabianice - Spójnia Gd 78 57

1. Wisła	29	9	46	2150-1672
2. Włókniarz	21	3	45	2044-1601
3. Olimpia	25	9	39	1787-1538
4. Spójnia	15	9	39	1832-1827
5. Śląsk	14	10	33	1804-1751
6. ŁKS	13	11	37	2530-1898

UWAGA MIŁOŚNICY SPORTU !

Dnia 15.02.88 ukazało się, w punktach sprzedaży polskich gazet, drugie wydanie (już 24-stronicowe) pierwszego, polskiego miesięcznika sportowego, wydawanego w Kanadzie, pt. **"KULISY SPORTU"**. Znajdziecie w nim Państwo m.in.

- Wywiad z Robertem Muchą
- F. Valcareggi - "Prima Boniek"
- N. Piquet - mistrz kierowcy
- M. Tyson - "Tajfun w ringu"
- Wszystko o losowaniu piłkarskich MŚ - 1990
- A. Buncol - "Nadal jestem Polakiem"
- Faworyci Calgary - 88
- oraz wiele innych niespodzianek